

గీతాసామ్యవాదసిద్ధాంతము

రచయిత

రామగోపాలమెహతా

అంధ్రీకర్త

యడ్లపల్లి కోటయ్య చౌదరి

శ్రీ కృష్ణ పబ్లికేషన్స్ లిమిటెడ్, బొంబే

విభాగము

విభాగ సెంటర్

1942

వెల 1-0-0

THE ANDHRA BOOK HOUSE
SULTAN BAZAR, HYDERABAD-DN.

ప్రథమ ముద్రణ
ప్రతులు 1000

లక్ష్మీ పబ్లిషర్స్, తెనాలి.

అంకితము

మ॥ నముడై ముక్తుడునై తపోనిరతిని
 స్వార్థాభిలాషుండునై
 మమకారత్వవిహీనుడై విమలుడై
 మాయావిహీనాత్ముడై
 యమితోత్సాహకుడై శుభప్రదుడునై
 యధ్వర్యుడై యెవ్వ డో
 రిమి దేశీయుల దెచ్చు మార్గమున కు
 ద్రేకంబు బోనార్చుచున్॥

సీ॥ ఎవ్వనిశక్తిచే నీ దేశప్రజలెల్ల
 స్వాతంత్ర్యమంత్రమున్ జదివినారు
 ఎవ్వనిదీప్తిచే నిట గర్వమైయున్న
 అస్పృశ్యతాతమ స్సంతరించె
 ఎవ్వని ప్రతిభచే నేకుల రాట్నంబు
 ప్రణవ మంత్రంబును బాపించుండె
 ఎవ్వనిమహిమచే నివ్వటిలై నహింస
 వాడవాడల గొనియాడబడుచు

గీ॥ ఎవనినామంబు తారక మెవనిపలుకు
 దిశల గదలించు, నవ్వించు, దీప్తినిచ్చు
 నట్టి శ్రీ మన్మహాగాంధీ కంకితముగ
 భక్తితత్పరత గూర్చి బ్రణతులిడుదు॥

శ్రీ గోపాలకృష్ణ గ్రంథాలయము,

ఈ మ ని.

— మహారాజపోషకులు —

- (శ్రీ) కన్నెగంటి రామయ్య చౌదరిగారు (బూతుమల్లి)
,, కాపూరు అప్పయ్యగారు (వేటపాలెము)
,, కాపూరు ఆంజనేయులుగారు (,,)
,, తాడికొండ పూర్ణానందము అయ్యవార్లంగారు (ఈమని)

— రాజపోషకులు —

- (శ్రీ) యలవర్తి శ్రీరాములు చౌదరిగారు (యలవర్తి)
,, కే. రఘురామయ్యగారు (ఈమని)
,, మేడూరు బసవపున్నయ్యగారు (గుడివాడ)
,, కాపూరు వెంకటప్పయ్యగారు (వేటపాలెము)
,, కాపూరు నరసింహమూర్తిగారు (,,)
,, కాపూరు సీతారామయ్యగారు (,,)
,, మన్నవ రాఘవయ్యగారు (మండూరు)

— పోషకులు —

- (శ్రీ) దాసరి లింగయ్య చౌదరిగారు (యడ్లపల్లి)
,, ఆలపాటి వెంకట్రామయ్యగారు
,, దాసరి వెంకట్రాయుడుగారు (,,)
,, నల్లూరు వెంకట్రామయ్యగారు (కోపల్లె)
,, వడ్లమూడి కోటయ్యగారు (తెనాలి)

ప్రబోధము

తే. తెల్లగుఱ్ఱాల బూన్చిన తేరుమీద
కట్టికరివేలుపును పోరుకలన నిలచి
చెప్పికొనినట్టి గీతకై నేయగలిగె
తెనుగు పలుకుల సొంపు క్రొన్ననలసరము.

తే. తెనుగు పలుకుల చవినిదా తెలియనప్పు
డొక్కటై సంస్కృతంబున నొప్పుగనియె
చవినెరింగిన దాదిగా సరసబహుళ
పద్యగద్య ప్రబంధసంపదలగనియె.

ఆంధ్రసారస్వతములో పూర్వము పద్య కవిత్వమున కిచ్చిన గౌరవము నేడు, కవిత్వమునగా రచనాశక్తి అనే విషయమును గ్రహించి గద్య కవిత్వమునకు గూడా సమాన గౌరవమునిచ్చుట, ఆంధ్రభాషా వ్యాప్తికి ముఖ్యసాధన మైనదనే విషయము సర్వ జనాంగీకారమై యున్నది. గీతాశాస్త్రము సంస్కృతభాషయందుండుటచే, నందలి విశేషము సర్వజనుల కగ్రాహ్యమై యుండుట కొందరు పండితోత్తములచే తెనుంగు బాసయందు పద్యరూపములు దాల్చి సుబోధకమై యున్నది. ఈ గీతాసామ్యవాద కృతికర్త మీకు సౌందర్య పిపాసియను అనువాద గ్రంథమును సమర్పించి మీ యంతరంగమ్ముల యం దిదివరకే మన్ననపాత్రుడైయున్నాడు. ఆగ్రంథరచనమే మీకు వారి శక్తిని గన్నింప జేయగలదు. యిప్పుడీ యనువాద గ్రంథము పితృపుత్ర సంవాద రూపమై ఎట్టి వారికైన నభిరుచి గలుగ జేయు మృదుశైలి గలిగినదై పై పద్యకావ్యములకంటె సుబోధకమై విజ్ఞాన ప్రదమై విద్యార్థులకు సంతత పఠనీయార్హమై ఆంధ్రులకు భావి ఫలసూచక మార్గోపదిష్టము కాగలదు. గీతాశాస్త్రము పూర్వము శైవాది షణ్మతముల పరముగాను, ద్వైతాది త్రివిధోపాసనముల కనుకూలముగాను, పూర్వాచార్యులచే వ్యాఖ్యాతమైయున్నది. ప్రస్తుతము రాజకీయము నుపదేశించునదై సామ్యవాద సిద్ధాంతమును భారతదేశమున సనాతన సిద్ధాంతముగా ప్రతిపాదించుచున్నదను

మాటలు విజ్ఞానులు నిశ్చయించుచున్నారు. గాన గీతాశాస్త్ర మెప్పుడును సర్వమానవులకు సర్వకాలములయం దనుకూలమైన హితోపదేశ మొనరించుచు, సర్వ సిద్ధాంత సమన్వయమై కీర్తి కాల వాలమై వన్నె గాంచగలదు. యిట్టి శాస్త్రమును సర్వజన సుబోధ కముగా చక్కని శైలిని అనువదించి ఆంధ్రభాషామతల్లికి నూతన రత్నాలంకారముగా సమర్పించిన యీకవి చిరాయుష్కంతుడై యిట్లే అనేక గ్రంథములు రచించి ఆంధ్రుల ప్రేమ పాత్రుడగునట్లు ఈశ్వరుడను గ్రహించుగాక !

ఈ మ ని. } కవిభూషణ కవితాప్రసీద, శతావధాని, జ్యోతిర్విద్యావిశారద,
29—4—42. } ముదిగొండ జ్వాలాపతిలింగశాస్త్రి.

స్వ విషయము

పాఠకమహాశయులారా ! ఇట్టి యుత్కృష్ట శాస్త్రము నను వదించుటకు దగుశక్తి నాలో లేకపోయిననూ యీ చక్కని భావములను తెలుంగున గూర్చియిత్త మన్న భావనాబలిమిచేతను, గుణ గ్రహణపారీణులగు పాఠకమహాశయు లిందలి తప్పులను త్రోసిపుచ్చి గుణములనే గ్రహింతు రను విశ్వాసముచేతనూ, చేసిన సాహసమును మన్నింప వేడుచున్నాను. సరియగు తరుణమునకు కొన్ని గార్హస్థ్య చిక్కులచే నేను పూవులను దిద్దుకొనజాలకపోయిననూ శ్రమయనక దీనిని తగురితిని దిద్ది తీర్చిన లక్ష్మీ పవర్ ప్రెస్ వారి కృషి కెంతయు నా కృతజ్ఞతాభివందనములు. యీ పుస్తకమును తెనుగున ననువదించుటకు తగినంత ప్రోత్సాహము నిచ్చిన నా మిత్రులు శ్రీ తాడి కొండ పూర్ణానందముగారికిన్నీ, అడుగకయే ఆమూలాగ్రము శ్రద్ధతో చదివి పీఠికను వ్రాసియిచ్చిన కవితావిశారద శ్రీ ముదిగొండ జ్వాలా పతిలింగశాస్త్రిగారికిన్నీ, నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదము లర్పించుచున్నాను.

ఈ మ ని }
29-4-42 }

విదేయడు,
య. కొటయ్యచౌదరి.

విషయసూచిక

పుట.

1. గీత మనుష్యుని అకర్మణ్యునిగా జేయునా ?	1
2. త్యాగవైరాగ్యములన నేమి ? ...	4
3. బుద్ధియోగము ...	7
4. యజ్ఞస్వరూపము ...	8
5. దేవతలనగా నేమి ? ...	13
6. హిందూధర్మ మూలసిద్ధాంత మేమి ? ...	15
7. గీతయందలి ముఖ్యవిషయములు ...	18
8. యోగాభ్యాసము ...	19
9. యోగశబ్ద తాత్పర్యము ...	20
10. సూర్యునివలన సమత్వయోగప్రచార మెట్లు జరిగెను ?	21
11. భక్తి ...	21
12. విరాటరూప రహస్యము ...	24
13. చతుర్భుజరూప రహస్యము ...	25
14. విగ్రహారాధన ...	25
15. సత్యమైన ఉపాసన ...	25
16. సగుణ నిర్గుణోపాసన ...	28
17. జపము - కీర్తనము ...	31
18. దేవాలయములు తీర్థస్థానములు వాని యుపయోగములు	32
19. ఈశ్వరుని అస్థిత్యము, ఆతని స్వరూపము ...	33
20. ప్రపంచమునకునూ ఈశ్వరునకునూ అభేదము	35
21. జీవాత్మ పరమాత్మల యేకత్వము ...	36
22. ఆ యా మనుష్యుల సుఖదుఃఖములు వేరుగానేలయుండును ?	37
23. కర్మలను జేయుటకు మనుష్యుడు స్వతంత్రుడగునా ?	40
24. ప్రారబ్ధము ...	41
25. ఈశ్వరుడు ప్రపంచమునేల సృష్టించెను ? ...	42

26. ఆత్మఒక్కటి అనేకరూపులనుదాల్చుకట్టెస్థితి నేలపొందుచున్నది? ... 4
27. జననమరణములు దేనికి గల్గుచున్నవి? ... 4
28. మోక్షమనగా నేమి? ... 4
29. పరలోకము ... 4
30. శ్రాద్ధములవిషయములో గీత యభిప్రాయమేమి? ... 4
31. తపస్సు లేక శిష్టాచారము ... 4
32. దానము ... 4
33. శ్రద్ధ ... 4
34. అందరూ ఒకటేనను జ్ఞానముతో వ్యవహారములెట్లుసాగును? 5
35. నిజమైన సమత్వ దర్శనము ... 5
36. ఆహారము ... 6
37. మనుష్యుడు తన స్వభావగుణములను మార్చగల్గునా? 6
38. సామ్యభావాచరణ నిజస్థితి ... 6
39. కర్మఫలములు వాని మంచిచెడులు ... 6
40. అంతరాత్మ ప్రబోధము ... 6
41. సురాసురు లెవరు? ... 6
42. కర్మసాఫల్య మెట్లు గల్గును? ... 7
43. సత్యమైన సుఖమెట్టిది? ... 7
44. ఆత్మోపమ్యబుద్ధి ... 7
45. గీతయొక్క శ్రేష్టత్వము ... 7
46. గీతాసామ్యవాద పాశ్చాత్య సామ్యవాదములతులన ... 7
47. అపాత్రులకు గీతోపదేశమేల చేయరాదు? ... 7
48. గీత రాజనీతింత్రమా? ... 7
49. అవతార వాదములు ... 7
50. మహాభారతము కల్పితగ్రంథమా? ... 7
51. పరస్పర వ్యతిరేక భావములు ... 8
52. అంతిమశ్లోక టిప్పణి ... 8

ఓం తత్సత్.

గీతాసామ్యవాదము

సామ్యవాద సిద్ధాంతము

1. గీత మనుష్యుని అకర్మణ్యునిగా చేయునా ?

గోపాలుడు మంచి చురుకైన కుఱ్ఱవాడు. వయస్సు 20 దాకా వుంటుంది. ఎఫ్. ఏ. వరకూ దండయాత్రంటూ లేకుండా ప్యాసయ్యాడు. కోర్సులో హిందీ సంస్కృతములను తీసుకొనుటచే యిటు ప్రాచ్యభాషలోగూడా కొంత పాండిత్యాన్ని సంపాదించాడు, అతని తండ్రి అనేక పర్యాయములుగా భగవద్గీత చదువవలసినదని చెప్పుటచే తీరికసమయాల్లో యేదో కొంచెము కొంచెముగా చూశాడు గూడాను. కాని పరీక్షలలో దత్తచిత్తు డాటచేతనూ, యింతకూ తద్రుచి లోపల అంతగా లేకుండుటచేతనూ, అందులో లగ్నముగాలేదు. పరీక్షలయిపోయి యింటికివచ్చిన తరువాత నొకదినము తండ్రి గోపాలుని బిలిచి “తండ్రి! యిప్పుడు పరీక్ష లయిపోయాయి. కొంత తీరికగా గూడా వుంది. యిలాంటప్పుడన్నా గీతాధ్యయనం చేయక పోయినావా?” అన్నాడు.

“తండ్రి! మీరు యిదివరకుగూడా చాలాసార్లు గీత చదువ వలసినదిగా చెప్పినారు. యింతకూ దానిలో యేమంత పెద్దవిషయము గలదని చదువను. జ్ఞానమనీ, భక్తనీ, వైరాగ్యమనీ వ్యవహరించేందుకు వీల్లేని ధార్మికాడంబరముల కొరకేనా చదువవలయును. పోనీ అదై నా ఒకదాని కింకొక దానితో నేమైనా సంబంధ ముండి కాస్త అర్థమయ్యేలా వుంటే యెట్లానో చూడొచ్చును. ప్రస్తుత సమయమునకు పనికిరాని యిట్టి పుస్తకములకొరకు అనవసరముగా బుఱ్ఱను పాడుజేసుకొనేకంటే, సమయోపయోగమై లాభదాయకమగు విద్యాభ్యాసముచేయుట మిక్కిలి ప్రత్తమమని నా యభిప్రాయము.”

“కుమారా ! నీ వింతవరకునూ గీతార్థముల నెరిగియుండలేదు, కనుక నే యిట్లు మాట్లాడుచున్నావు.”

“యెరిగియుండక పోవడమేమి? మీరు చెప్పగా ననేక పర్యాయములు చూచియున్నాను, అనేకులు మాట్లాడుచుండగా వినియున్నాను. యెన్నిసార్లు చూచిననూ యింతకంటె వేరగు భావము గల్గినేలేదు. రాజమాత తన కుమారుడు గోపీచంద్రుని వలె మీరుగూడా నన్నొక సన్యాసినిగా తయారుచేయ గోరుచున్నారా?”

“ఔను. నేను నిన్నొక సాధుగా తయారుచేయ జూచుచుంటిని, కాని గోపీచంద్రునివలె గాదు. సాధువన నేమో నీకు తెలియునా ?

వా! యీసాటిగూడా తెలియదనుకుంటున్నారా ? పట్టణములలో ప్రతి కొట్టువద్దనూ తయారు. యింకా యెక్కువమందిని గుంపుగా చూడాలనుకుంటే కుంభపుత్సవమునకు పోవుచో, అబ్బ! యిట్టి పనికిమాలినవారు భూమికెంతభారముగా నున్నదీ చూడవచ్చును. వీరి బరువుచేత భూమి క్రుంగిపోవుచున్నది. వీరు చేయు సత్యాచారములచే మన దేశ మితర దేశములకడ తల వంచవలసి వచ్చినది. వీరి కారణముచేతనే యితర దేశస్తులు మన భారతీయులను చాల నీచముగా చూచుచున్నారు.”

“అగుచో నేను నా వక్క కుమారునిగూడా యిల్లూ వాకిలీ త్యజింపజేసి భిక్షకునిగా తయారుచేయునంతటి బుద్ధిహీనుణ్ణును కుంటున్నావన్నమాట ?”

“నన్నట్టి భిక్షకునిగా జేయుట మీ వృద్దేశ్యము కాకపోవచ్చును. కాని కాషాయాంబరముల ధరించి కేవలము “నారాయణ, హరి” అన్నంతమాత్రముచేతనే పంచభక్ష్య పరమాన్నములు లభించునట్టి గొప్ప సాధుపుంగవునిగానో లేక యే మహాంతు వద్దనో, యే స్వాములవారి వద్దనో యే పీఠాధిపతి వద్దనో శిష్యుడుగా తయారుచేయుట మీ యుద్దేశ్యమై యుండవచ్చును. యేలనన ప్రస్తుతము వారికి జరుగు పూజలు యే దేవునకుగాని యే రాజునకుగాని జరు

గుట లేదు. ధనమందురా, వారు ప్రయత్నము చేయనే అక్కరలేదు. యశమా, ప్రజలందరూ వంగివంగి సలాము లొనర్తును. గౌరవమా, మహారాజులు సైతము పొందజాలరు. అట్టహాసంలో చక్రవర్తులు సాటిరారు. అట్టివానికి శిష్యునిగా జేయుచో పారంపర్యాయంగా సింహాసనము లభించుచో లభించనే వచ్చును. దానితో స్వర్గసుఖము లన్నియూ మీ తనమునకే నని మీ యభిప్రాయము, ఔనా ?”

“కుమారా ! పుపన్యాసము పెద్దదిగా జేసితివి, కాని గీత నెవ రుపదేశించిరో నీకు తెలియునా ?”

“శ్రీకృష్ణుడు.” “మంచిది. ఆతడు సన్యాసియా ?” “లేదు” “అది యెవరి కుపదేశించబడెను ?”

“అర్జునునకు” “బహుశాఆతడు సన్యాసియై యుండవచ్చును ?” “లేదు” “మంచిది యెట్టి సమయమునం దుపదేశించబడెను ?” “మహా భారతయుద్ధ ప్రారంభసమయమున.” “ఆ సమయమున యిట్టి గీత నుపదేశించుటకు కారణ మేమి ?”

“ఆత్మబంధుమిత్రవధామహాపాపమునకు జంకి తమ వంశక్షయ మును జేయజాలక అర్జునుడు దుఃఖితుడై యింతమంది బంధుమిత్రులను వధించి యీ రాజ్యము నేలుటకంటె, కాషాయాంబరముల ధరించి అడవిలో కందమూలముల దిని బ్రతుకుట లెస్స యని తలచి యుద్ధవిముఖుడైన సమయమున చెప్పబడియెను.”

“మంచిది. యీ పుపదేశమును విని అర్జునుడేమిజేసెను ?” “యుద్ధముజేసి శత్రువుల నోడించి తమ రాజ్యమును గైకొనెను.”

“కుమారా ! యుద్ధమును విడచి సన్యాసినియై యడవులకు పోయెదననెడి అర్జునుని యుద్ధోన్ముఖునిగాజేసి తన పైత్రుక సంపత్తిని సంపాదించ జేసిన గీతను విని నీవు సన్యాసివెల్లయ్యెదవు ?”

“ఔను, యిది కొంతవరకు నిజమే, కాని, గీతయందు త్యాగ వైరాగ్యములకు మిక్కిలి ప్రాధాన్య మివ్వబడుట మీకు తెలియనిది గాదు.”

“ఔను. కాని శ్రీకృష్ణుడు పదేశించిన త్యాగవైరాగ్యములు ప్రస్తుత మంగీకరించి యాచరించునట్టివిగావు. యింటిని వాకిటిని ఆస్త బంధుమిత్రవర్గమునూ తనకర్తవ్య కర్మలనూ వదలి సన్యాసియై యకర్మ ఋడగుటను గురించి గీత అనేక చోట్ల నిందించియున్నది. (చూ. గీ. అ. 3 శ్లో. 4. నుండి 30 వరకు—అ. 5 శ్లో. 2—6 అ. 6. శ్లో. 1-2 అ. 18 శ్లో. 7 నుండి 12 వరకు)

2. త్యాగవైరాగ్యములన నేమి ?

తండ్రీ! ప్రస్తుత మాచరించునవి త్యాగ వైరాగ్యములు గానిచో త్యాగవైరాగ్యములన నేమి?”

“కుమారా! వినుము. అర్జునుని మనస్సులో వ్యక్తిత్వభావ ప్రాబల్య మొదలైనవి. అనగా అతడు తన మనస్సులో నేను యితరుల కంటే వేరగు నొక మనుష్యుడ ననీ, యితరు లందరూ వేరువేరుగా నున్నారనీ, నేను పోట్లాడినచో వీ రందరూ మృతు తాడు రనీ, ఆ మహాపాపమునకు నేనే కారకుడ ననీ, నేను వీరితో పోట్లాడనిచో వీ రందరూ జీవించెద రనీ, నేను వీరి హత్యాపాపమునుండి తొలగెద ననీ, నిశ్చయించుకొనెను. అర్జునునివలెనే యితర కార్యకర్తల మన స్సులలోగూడ ప్రపంచముకంటే తాము వేరను భేదభావ మొదలు పుట్టచే కర్తవ్యా కర్తవ్యముల మోహము జనించుచుండును. అట్టి మోహముచే వారనర్థములను జేసి దుఃఖితు లగుచుండురు. కాబట్టి వ్యక్తిత్వభావమును త్యజింపజేయుటకై భగవంతు డీ యుప దేశము నిచ్చియున్నాడు. త్యాగమూ గ్రహణమూ కలిసి మెలసి యుండును. వకటి త్యజించినప్పు డింకొకటి గ్రహించవలసి యుండును. అట్లే గ్రహించిన దానిని త్యజించవలసియుండును. కాబట్టి త్యాగమూ గ్రహణమూ వేరువేరుగా నుండవు. వ్యక్తిత్వభావమును త్యజించుట యనగా తాను యితరులకంటే వేరను భావమును త్యజించి, అంద రిలోగల తన యేకత్వనిశ్చయమును గ్రహించుటే. అనగా తనను అందరిలో కలిపివేయ వలయును. ఒక చిన్న వ్యక్తిత్వ మను నీచ

భావమును వీడి సమస్త ప్రపంచముతో యేకత్వ మను గొప్ప భావ పరివర్తనమును బొందుటయే త్యాగ మనబడును.

యీ ప్రపంచమునందు అనేక భిన్నరూపములుగా గన్పట్టున వన్నియు పుట్టుచూ గిట్టుచూ నుండును. ప్రతి క్షణమునందునూ మార్పు జరుగుచుండును. దీనికి స్థిరత్వముగాని సత్యముగాని లేదు. అట్టి దీనిని స్థిరమనియు సత్యమనియునమ్మి దానియందలి మోహమున జిక్కినచో మోసగించబడి దుఃఖించవలసివచ్చును.

అర్జునుడు వీరు నా బంధుగులు చచ్చిపోవుచున్నారు అను మోహముచే నెట్లు ఖిన్నుడయ్యెనో అట్లే యితర కార్యకర్తలు గూడ వస్తువ్యామోహముచే దుఃఖితులగుచున్నారు. యీ ప్రపంచము నందలి భిన్నత్వమునుండి మారుచుండువారు యిందలి అనిత్యత్వమును తెలుసుకొని వస్తు తత్వము నెరిగి నిర్మమత్వముతో నుండుటే గీత బోధించుచున్న వైరాగ్యము.

“వైరాగ్యమున గలసియే రాగముండును. వైరాగ్యము నకు రాగము ముఖ్యావశ్యకము. కాబట్టి భేదమనెడి కృత్రిమరచనను వైరాగ్యముచే నణచి అభిన్నత్వ మను సత్యమును ప్రేమించుటే శ్రీకృష్ణభగవానుని యుపదేశము.”

“తండ్రీ! త్యాగ వైరాగ్యముల యర్థము మీరు చాల విచిత్రముగా జెప్పితిరి. కాని గీతలో, అహంకార త్యాగమనీ ఆసక్తిత్యాగమని, కామ్య త్యాగమనీ, మమత్వత్యాగమనీ, కర్మఫలత్యాగమనీ యేవేవో అనేకవిధములుగా పుపదేశించబడి యుండెను. వాని విషయములో మీరేమిచెప్పెదరు ?”

“బిడ్డా! వాని విషయమై నేనేమి చెప్పగలను! శ్రీకృష్ణ భగవానుడు స్వయముగా చెప్పియున్నాడు వినుము. మనుష్యుడు యితరుల సహాయములేక యేపనియునూ చేయజాలడు. నిజమునకు యితరసహాయము లేనిది అణుమాత్రమేని గదలజాలడు. యేవేని కొన్ని కార్యములలో యితర మనుష్యుల సహాయావశ్యకతలేకున్ననూ

పంచమహాభూతముల సహాయము లేక యేమిజేయగలడు. వానిపై యాతనికెట్టి యధికారమూలేదు. కాబట్టి అహంకారము (ప్రత్యేకపనిని నేనై చేయుచున్నాను నేను చేయుటచేతనే అవి జరుగుచున్నవి) తగదు. యీవ్యక్తిగత అహంభావమును పోగొట్టి భగవంతుడు అందరూ కలిసి మెలసి యుండునట్టి యుపదేశము నిచ్చియున్నాడు.

యెవడేని యొకవ్యక్తి యేదేనివిశేష పదార్థము కొరకో విశేష కార్యముకొరకో తన్మయుడై సత్యదృష్టి లేక కామించి, తన కర్తవ్య పాలనము చేయజాలనిచో అతడు స్వయముగా చెడుటయేగాక అతని వలన సమాజమూ, లోకవ్యవస్థలుగూడ చెడిపోవును. కాబట్టి విశేష వ్యక్తులయందునూ, విశేష కార్యములయందునూ, విశేష పదార్థములయందునూ, గల ఆసక్తిని విడచి సమస్త పదార్థములనూ సమముగా ప్రేమించవలసినదిగా భగవంతుడు బోధించు చున్నాడు.

మనుష్యుడు కొన్ని పదార్థములనూ కొందరు వ్యక్తులనూ కొన్ని కార్యములనుమాత్రమేతనవిగా ప్రేమించుచూ మిగిలిన సమస్త వస్తువులనూ మానవులనూ కార్యములనూ తనవి గావని భావించి వానియందలి తన హక్కును వదలుకొనుచున్నాడు. అందుచే నాతని కా యితర వస్తువులయం దీర్ష్య జనించు చున్నది. దీని పరిణామ మనేక దుఃఖములకు హేతు వగుచున్నది. కాబట్టి భగవంతుడు, కొన్ని విశేషపదార్థములనూ వ్యక్తులనూ కార్యములనుమాత్రమే తన వను కొను నీచభావమును త్యజించి అఖండవిశ్వమే తనదిగా భావించి ప్రేమించవలసినదిగా బోధించుచున్నాడు.

సర్వకర్మలయందునూ యితరుల సహాయ మున్నప్పుడు, కర్మ ఫలములయందు సైతము యితరులకు భాగముగల దని తెలుసుకొన వలయును. నేను వంటరిగా జేయుచున్నాను. యీ కర్మఫలమును నేనేపొందవలయును. దీనికి నేనే అధికారి నని దానిపై తన యధికార మును చలాయించుట కృతఘ్నుత యగును. అనగా దొంగతనము జేసిన ట్లగును. అందరి కర్మఫలములయం దందరికినీ సమానాధికార ముండవలయును. దాన కర్మపరుడుగూడ కలిసి యుండవలయును,

అనగా కర్మఫలమును సహర్షముగా కార్యక్షేత్రమున వచ్చువారి కందరికిని పంచి స్వయముగా ననుభవించుటయే కర్మఫలత్యాగము.

మనుష్యుడు ప్రతి పనినీ యేదే నొక యుద్దేశ్యముతోనో లేక కోర్కెతోనో జేయుచుండును. కేవలము నిర్లభకముగా యెవ్వడూ యేపనినీ జేయడు. అట్లు స్వార్థసిద్ధికై చేయుపనులవలన యితరులనూ వారి స్వార్థమునూ అవహేళన జేయుటయేగాక వారలను అణగద్రొక్కుట యగుచున్నది. దీనిచే సంఘమున కలహములు హెచ్చు గును. దాన నందరూ దుఃఖించవలసివచ్చుచున్నది. కాబట్టి వ్యక్తిగత స్వార్థమును విసర్జించి సర్వమానవశ్రేయోదాయకమగు కార్యములను జేయవలసినదని భగవంతు డుపదేశించు చున్నాడు. యిది యే గీతలో చెప్పబడిన కోర్కె ఫలత్యాగము.

ఇవియే గీతలో చెప్పబడిన త్యాగవైరాగ్యములు. అట్లుగాక గీత యెవనినిగూడ యిల్లు వాకిలి వదలివేసి వనములకు పొమ్మనిగాని లేక భిక్షుటనము జేయుచూ, ప్రపంచమునకు కేవలము బరువుగా నుండమనిగాని బోధించుటలేదు. పైపెచ్చు యిట్టి సన్యాసమును పూర్తిగా నిషేధించుచున్నది. గీత మనుష్యుని గొప్ప కర్తవ్య పరాయణునిగాను, గొప్ప అకర్మణ్యునిగాను గూడ తయారుజేయుచున్నది. మరియునూ మిక్కిలి త్యాగశక్తినిగూర్చి, సమస్త విశ్వమునకూ సాధునిగా జేయుచున్నది. బిడ్డా! వింటివా? నేను నిన్నిట్టి సాధుపుంగవునిగా తయారు జేయకోరుచుంటిని.”

3. బుద్ధియోగము

“తండ్రీ! మీరు చెప్పిన త్యాగవైరాగ్యములు నేను భావించి చూచుచున్నవానికి భిన్నములై పోయినవి. కాని మీరు ప్రతివ్యక్తి తన కర్తవ్యకర్మలను జేయవలసినదిగా చెప్పుచున్నారు. కర్తవ్యకర్మలనగా గీతయందలి మూడవ యధ్యాయములో నుల్లేఖించిన యజ్ఞ యాగాది ధర్మకార్యములేనా? లేక యింకేమైన వేరుగా నుండునా?”

“కుమారా! గీతలో భగవంతుడు సర్వత్ర బుద్ధితో విచారించి కార్యముల జేయవలసినదిగా చెప్పియున్నాడు. (చూ. అ. 2 శ్లో. 11 నుండి 18 అధ్యాయములోని 63వ శ్లోకమువరకును) కొన్ని సాంప్రదాయ మతగ్రంథములవలె గీత బుద్ధితో విచారించకయే కండ్లు మూసుకొని పశువువలె మమ్మనుసరించి నడువవలసిన దని బోధించుట లేదు. మనుష్యునివంటి సూక్ష్మబుద్ధిగల ప్రాణిని గీత పశుసదృశునిగా తయారు జేయదు. బుద్ధితో చక్కగా నాలోచించి స్వతంత్రుడవై కర్మల నాచరించు మని గీత బోధించుచున్నది. కుమారా! కొంచె మాలోచించి చూచిన నీకే బోధపడ గలదు. చూడుము! కౌరవపాండవనై న్యములు రెండును శస్త్రధారులై నారీ ఝంకారము చేయుచున్నారు. బాణము వచ్చుట ప్రాణము పోవుట అతి సమీపములో నున్నది. అట్టితరి భగవాను డర్జునునకు శుచిగా శుభ్రముగా హవనకుండమువద్ద గూర్చుండి ఘృతాదిపదార్థముల నిచ్చుచూ స్వాహా, స్వాహా, అంటూ కూర్చుండమని చెప్పనా?”

4. యజ్ఞస్వరూపము వర్ణవిభజనము

“తండ్రీ! పూర్వము అనగా ఆదికాలమునందు బ్రహ్మ యజ్ఞమును జేయుచూ ప్రాణుల సృజించెనియును కాబట్టి అందరూ యజ్ఞముల చేయుచుండవలయుననియునూ గీత స్పష్టముగా చెప్పుచున్నది గదా?”

“కుమారా! యీమాట నిజము. కాని యజ్ఞమన నేమో కొంచెము విచారించి చూడుము. ప్రస్తుతము యజ్ఞములయందు ప్రజలు యధేచ్ఛగా అగ్నియందు ఘృతము వగయిరా పృథ్వికర పదార్థములను వేల్చుచూ హత్యలు జేయుచూ ద్రవ్యమును అగ్నిలో నానావిధరూపములతో వేల్చుచున్నారు. అట్లు చేయుటయే యజ్ఞమనియూ ధర్మమనియూ జెప్పి బీదసాదలను వంచించుచున్నారు. యిట్టి విధానము గీతయందెచ్చటనూలేదు. యిట్టి విధులను గీత పూర్తిగా నిందించుచున్నది. (చూ. గీ. అ. 1 శ్లో. 42 నుండి 46

వరకు అ. 8 శ్లో. 28 అ. 9 శ్లో. 10-11 లు అ. 11 శ్లో. 48నుండి 53 వరకు)

యజ్ఞముయొక్క వాస్తవికార్థము “యజ్ఞః కర్మసముద్భవహ” అని భగవంతుడు చెప్పియున్నాడు. అనగా తమ తమ కర్తవ్యకర్మలను యధారీతిగా జేయుటయే యజ్ఞము. నాలుగవ యధ్యాయములో “సమస్తయజ్ఞములు కర్మలచే పుట్టినవిగా తెలుసుకొనుము అని చెప్పి యున్నాడు. తమతమ శరీరానుకూలమైన కర్తవ్యకర్మలను జేయుటయే యజ్ఞమని స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. నాల్గవయధ్యాయములో భగవంతుడు అనేక విధములైన యజ్ఞములను జెప్పి చివరకు జ్ఞానయజ్ఞ మన్నిటికంటె పుత్రమమని చెప్పియున్నాడు. అనగా భేదబుద్ధి వీడి సర్వమూ వకటేనను జ్ఞానముతో తమతమ యోగ్యతకు తగిన కర్మలను (ప్రపంచమునందలి మంచి వ్యవస్థలు రక్షింపబడుటకై) జేయుచుండుటయే నిజమైన యజ్ఞమని భావము.

కాబట్టి ప్రతి స్త్రీ ప్రతి పురుషుడు ప్రతివృత్తి ప్రతి పనిముట్టు దేనికొరకు యీసర్వమూ చేయబడుచుండెనో అదియునూ, చేయు వారునూ, మొదలుగాగలవన్నియు వకే యాత్మయనియూ లేక యీశ్వరునియొక్క అనేక రూపములనియు తెలియబరచుచున్నారు. (చూ. గీ. అ. 4. శ్లో. 24)

సమాజము సుస్థిరముగా నడచుటకై కర్మలు నాల్గుభాగములుగా విభజించ బడియెను. యెట్లన బుద్ధిచే కార్యములను జేయువారిని శిక్షకులనియు (వీరిని మనవైపున బ్రాహ్మణులని యెదరు) పాలించువారు రక్షకవర్గము (క్షత్రియులు) వ్యాపారము చేయువారు వణిజవర్గము (కోమట్లు) శ్రమజేయువారు శ్రామికవర్గము (శూద్రులు) యీనాల్గు వర్గములవారందరూ కలసిచేయు నిత్య నైమిత్తికములే యజ్ఞములు. యిం దొకరికంటె వేరొక రధికు లనుట మతిలేని మాట. యెట్లు శిక్షకవర్గములో శిక్షించు (విద్యనేర్పు) బ్రాహ్మణుని కర్మలు యజ్ఞములో అట్లే శ్రామికవర్గములో మురికిని శుభ్రపరచు శూద్రుని కర్మలు గూడ యజ్ఞములే. అట్లే యింటిలో

స్త్రీలు జేయు పనులు సంతానమును పోషించుట పనులలో భర్తకు సహాయము చేయుట మొదలగు కర్మ లన్నియు యజ్ఞములే. కుమారా! విద్యచెప్పు బ్రాహ్మణుడు, విద్య యను కర్మ, నేర్పుటకు వలయు పనిముట్లూ నేర్చుకొను శిష్యులయందే పరమాత్మ ప్రకాశము ప్రకాశించుచుండెనో అదే పరమాత్మ ప్రకాశము శూద్రునియందునూ శ్రమయందునూ అతని పని ముట్లయందునూ అందలి మురికియందునూ ప్రకాశించుచున్నది. అట్లే స్త్రీలు జేయు పనులయందునూ స్త్రీలయందునూ ప్రకాశించు చున్నది. యింత యేల చూచు నట్టియు చూడబడునట్టియు ప్రతి వస్తువులోనూ సర్వవ్యాపకు డైన యీశ్వరుడు ప్రకాశించు చున్నాడు. అటులనే అన్ని వృత్తులయందునూ అతడు ప్రకాశించుచున్నాడు. అనగా అన్నిటియందునూ యేకత్వము గలదు. కాబట్టి బ్రాహ్మణుడన్ననూ శూద్రుడన్ననూ లేక మాల డన్ననూ వకటే. యీ నిశ్చయముతో సర్వ కర్మలు యథాసాధ్యముగా జేయుటయే యజ్ఞ మనబడును.”

“తండ్రీ! యిప్పుడు మీరు చెప్పినదానినిబట్టి పవిత్రకర్మల నాచరించు బ్రాహ్మణునీ గృహకృత్యముల దీర్చు స్త్రీలనూ నీచ కర్మల నాచరించు చాకలి, మంగలి, మాదిగలను యేకముజేయుచున్నారు. పవిత్ర కర్మలనూ నీచకర్మలనూ వకటిగా జేయుచున్నారు యిది దుర్మార్గము గాదా?”

“కుమారా! నేను నిరంకుశముగ యిట్లు చెప్పుటలేదు. స్వయముగా శ్రీక్రిష్ణ పరమాత్మ (“తమ తమ కర్తవ్య కర్మలే అందరికీ శ్రేష్టమైనవి”) అనిచెప్పుచున్నాడు. (చూ. గీ. అ. 3 శ్లో. 35. అ. 18 శ్లో. 47)

సమాజము చక్కగా నవిచ్ఛిన్నముగా సాగుటకై అన్ని వృత్తులూ అవసరములే. యిందేవృత్తి చక్కగాసాగకున్ననూ అందరి వృత్తులూ నాగిపోవును. చూడుము! ఒక్క ఖార్జూనాలోని ఆయా పనులు జేయువారందరూ ఆయాపనులు జేయనిచో ఖార్జూనా

సాగునా ? అట్లే శరీరమునందలి అవయవము లాయాపనులు చేయ నిచో శరీరము నడువబడునా ? కాబట్టి ప్రపంచము నందలి ప్రజలందరూ అన్ని వృత్తులనూ పరస్పర సహకారముతో చేయ నిచో ప్రపంచ వ్యవహారములు సాగవు. యీ కారణముచేతనే దీనిని యజ్ఞచక్ర మని చెప్పియున్నాడు. (చూ. గీ. అ. 3. శ్లో. 16) చక్రమునకు కుండ ఆకులు పూటీలు మొదలైనవన్నియూ సమా నావశ్యకములే. కాట్లా చేతులూ మొదలగు కర్మేంద్రియములచే యిది జేయువారికంటె బుద్ధితో విచారపూర్వకముగా చేయబడు సూక్ష్మకర్మలయొక్క యోగ్యత మిక్కిలి యుత్కృష్టమైనది. విచార పూర్వకమైన సూక్ష్మకర్మల నాచరించువారి యోగ్యత గొప్పదగు టచే స్థూలకర్మల నాచరించువారిపై యధికారము వహించుట జగు గును. అట్లని స్థూలకర్మ లాచరించువారు అనవసరమనీ, తుచ్చులనీ, ముట్టరానివారనీ తిరస్కరించి అవహేళనచేయుచూ పాదములక్రింద త్రొక్కివేయుట దీని తాత్పర్యము గాదు.”

“తండ్రీ ! దీనివల్ల గీత జాతిమత విచక్షణకంటె కర్మనే ప్రధానముగా యెంచుచున్న దని స్పష్ట మగుచున్నది.”

“ఔను. అచ్చట జాతిమతముల ప్రసక్తియే లేదు. కర్మకు మాత్రమే ప్రాధాన్య మివ్వబడెను. కార్యవిభాగముకొరకే వర్ష వ్యవస్థలు విధించబడెను. యీ ప్రపంచము ఆత్మ లేక పరమాత్మ యొక్క త్రిగుణాత్మిక విచిత్రము. యీ గుణములకు సత్వరజస్తమో గుణము లని పేర్లు. సత్వగుణము జ్ఞానసంబంధమైనది. రజోగుణము క్రియాసంబంధమైనది. తమోగుణము జడసంబంధమైనది. యీ మూడుగుణముల యాధారముతోపనులుచేయుటకు నాలుగు ప్రధాన భాగములు విభజించబడెను. మనుష్యప్రకృతినిబట్టి సత్వగుణ ప్రధానునకు శిక్షాకార్యము. రజోగుణప్రధానునకురక్షించుకార్యము. రజస్తమోగుణ ప్రధానునకు వ్యాపారకార్యము. తమోగుణప్రధాను నకు శ్రమసంబంధములైన కార్యములుగా విభజించబడెను.

కుమారా ! యిచ్చట ముఖ్యముగా తెలియదగు విషయము, యీనాల్గు తెరగులగు కార్య విభాగవర్గములను ఒక్క హిందూ దేశముననే గాక సమస్త దేశములయందునూ యేర్పరచబడెను. యూరపునందు సైతము యేర్పరచబడెనని గ్రహించుము. దుర్భాగ్య వశత మనహిందూజాతీయులు అసలు సృష్టేశ్వమును మరగుపరచి భిన్న భిన్నములగు కార్యముల జేయు వర్గములకు కులము లను పేరులనిచ్చి వారికంటె వీరునూ వీరికంటె వారునూ హెచ్చుతగ్గులని నిర్ణయించి సర్వదా వకజాతి కింకొకజాతి వేరని తలంచుచున్నారు. భిన్నవైఖరులు గల యీకోటయొక్క పరిణామముచే యీజాతి యితర జాతులను యెదిరించు శక్తిలేక క్షీణించి నుహసించుముగా పడిపోయెను. నిజమునకు కార్యవిభాగములో చేయబడినవర్గములు మిక్కిలి శుభప్రదములు. కాని దురదృష్టవశాత్తు కొంతమంది ప్రబుద్ధులైన మతకర్తలు యీ నాల్గింటిని చిలవలు పలవలుజేసి వొకరింకొకరికంటె వేరను యుద్ధేకమును గల్గించి యీ దేశమును కొరగాకుండ జేసివైచిరి.”

“తండ్రీ ! గీతలోని మూడవయథ్యాయములో అన్నమునుండి అన్ని భూతములు అనగా సృష్టి జరుగుచున్న దనియు అన్నము మేఘమునుండి, అనగా వర్షమునుండి కలుగుచున్న దనియు వర్షము యజ్ఞమువలన గల్గుచున్న దనియు చెప్పియున్నాడు. యిప్పుడు మీరు జెప్ప యజ్ఞముచే వర్ష మెట్లు గల్గును ?”

“నిజము. అన్నముయొక్క వ్యాపకార్థము ప్రాణిమాతృనకు పుపయోగమునకు వచ్చు సమస్త పదార్థములున్నా వర్జన్యని యొక్క వ్యాపకార్థము సమస్త పదార్థములనూ తయారుజేయు సమిష్టిశక్తియునై యున్నది. ప్రతిమానపుడునూ తన తన కర్తవ్య కర్మలను జేయుచుండుచో, యోగ్యములగు పదార్థములను బుట్టించు సమిష్టిశక్తి గల్గుచున్నది. యీ యోగ్యపదార్థములచేత సృష్టినుండి సృష్టి జరుగుచున్నది. ప్రపంచములో నున్న ప్రతిప్రాణియూ ప్రతి పదార్థమునూ ఒకదాని కింకొకటి అన్నము అనగా యోగ్యములై యున్నవి.

నిజముగా వర్షము కురియుట యజ్ఞమునుండియే జరుగవలసి యుండుచో యజ్ఞము జరుగని దేశములు చాల గలవు. అచ్చట వర్షములు కురువక అన్నోత్పత్తి లేక యీసరికి సృష్టిసైతము ఆగిపోయి యుండవలసినది. కాని అట్టి దెవుడునూ జరిగియాండలేదు. నిజముగా ప్రజలు తమతమ కర్తవ్య కర్మలను జేయనిచో వర్షము కురిసియునూ అన్నోత్పత్తిగాక ప్రజలు సమసియుండురు. ఇదియునూగాక కొన్ని దేశములలో వర్షము సకాలములో గురియనిచో అచటి కర్తవ్య పరాయణులగు పురుషులు కుత్రిమోపాయముచేగూడ అన్నమును బుట్టించు చున్నారు.

5. దేవత లనగా నేమి?

“తండ్రీ! మూడవ యధ్యాయములోని పది పదకొండవ శ్లోకములలో యజ్ఞమువలన దేవతలు ప్రసన్ను లగుదురని చెప్పియున్నాడు. మీరు చెప్ప యీ యజ్ఞములచే దేవత లెట్లు ప్రసన్ను లగుదురు?”

“కుమారా! మొదట దేవత లనగా నేమో తెలుసుకొనుము. ప్రతిప్రాణి శరీరమునకును చూచునట్టియూ వినునట్టియూ వాసనచూచునట్టియూ తినునట్టియూ త్రాగునట్టియూ నడచునట్టియూ మాట్లాడునట్టియూ చేయునట్టియూ యేయే శక్తులు గలవో వాని ప్రతివకటీ కూడిన సమిష్టిభావమే దేవత. యే శక్తులు చిన్న చిన్న రూపములతో ప్రతి శరీరములోనూ పని చేయుచుండెనో అవే శక్తులు బాహ్యరూపములో ప్రపంచమునందు పని చేయుచుండును. దానినే దేవత యనియెదరు. ప్రతివక శరీరము నందలి చిన్న చిన్న (వ్యష్టి) శక్తులయొక్క కర్మలచేత ప్రపంచమునందలి సమిష్టిశక్తులు పూరింప బడుచున్నవి. ప్రత్యేక మనుష్యుని వ్యష్టిశక్తులను సమిష్టిశక్తియందు జోడించుటే దేవతలకొరకు యజ్ఞముచేయుట యగును. వ్యక్తిత్వ మను సహంకారపశువును సమిష్టి యను బ్రహ్మగ్నియందు వేల్చుటే జ్ఞానయజ్ఞ మనబడును.”

“తండ్రీ! అట్లయిన అర్చనపూజనాదిక మగు చర్చ యేల చేయబడెను? ఆ పూజింపబడువా రెవరు?”

“కుమారా! కొంతమంది ప్రజలనునన్ను కేవలము ధనము, గౌరవము, భార్యబిడ్డలు, విషయరంగములు స్వగ్రాదిసుఖములయందు చుట్టుకొనబడియుండి వానికొరకు అనేక అదృష్టశక్తులను మనస్సున కల్పనజేసి తత్కల్పనామూర్తిని దేవత యని యెంచి ఆ దేవతను ఆత్మ లేక పరమాత్మకంటె వేరని చింతించి తమ తమ యిచ్చవెంట వారిని పూజించుచున్నారు. దృఢమనోభావనాబలిమివలన ఆ కోర్కె లీడేరినపుడు ఆ కల్పితదేవత లీప్సితార్థముల ప్రసాదించువా రని తలచి పూజించుచున్నారు. కాని, గీతయం దిట్టి యుద్ధదేవతో సానుకులను నిందించుచున్నాడు. (చూ. గీ. అ. 7 శ్లో. 20 నుండి 23 వరకు)

“తండ్రీ! శ్రీకృష్ణభగవానుడు గీతలో కార్యాకార్యములను శాస్త్రప్రమాణములతో నిర్ణయించవలసినిదిగా జెప్పియున్నాడు. మరియును శాస్త్రముల నిరాకరించి యిష్టము వచ్చినట్లుగా జేయు వారిని నిందించుచున్నాడు. ఆ శాస్త్రములలో వేరువేరు దేవతా వర్ణన గలదు గదా?”

“కుమారా! భగవానుని యుద్దేశ్యములో యేయే శాస్త్రములు ప్రమాణికములో పదునేనవయథాయము చివరలో చెప్పియున్నాడు. ఆ యథాయప్రారంభములో ప్రపంచమునందలి కృత్రిమభిన్నత్వములను అశ్వత్థపాదపముభంగి అబద్ధము లని సప్రమాణికముగా రుజువు పరచి సమస్తభూతప్రాణికొటులయు జీవాత్మ పరమాత్మలయు ఏకత్వమును ప్రతిపాదించి చివరకు యీ గుహ్యతమమైన (రహస్యమైన) శాస్త్రమును నేను నీకు చెప్పితి నని జెప్పియున్నాడు. కాబట్టి వేదమునందలి, జ్ఞానకాండము, వేదములు, గీత, బ్రహ్మసూత్రములు మొదలైన అభేద ప్రతిపాదకము లగు శాస్త్రములనే భగవంతు డొప్పుకొనుచున్నాడు. (చూ. గీ. అ. 13 శ్లో. 4)

6. హిందూధర్మ మూలసిద్ధాంతమేమి ?

“తండ్రీ ! గీతలో హిందూ ఆర్యధర్మముల మూల శిద్ధాంత మేమి ?”

“ఒకే యాత్మలేక పరమాత్మయే సత్యమైనది. యీ ప్రపంచములో గల నానావిధములైన భిన్నత్వములు ఆపరమాత్మయొక్క అనేక కల్పిత కృత్రిమాకారములై యున్నవి. కాబట్టి సమస్తము వకటే ననుట సత్యము. అనేకత యబద్ధము. ఇది ఆర్యసంస్కృతియొక్క మూలసిద్ధాంతము. యీమూల సిద్ధాంతము ననుసరించి ఆర్య సంస్కృతియొక్క కర్మకాండలు దేశకాల పరిస్థితికి తగినట్లు ఆయా సమయములయందు మనుష్యుల రుచి ననుసరించి భిన్నభిన్నములుగా నడుపబడుచుండును. అనేకములో ఏకత్వము ఏకత్వములో ననేకత్వము అను సిద్ధాంతము ఆర్య సంస్కార జీవాత్మ. యీ సిద్ధాంతాధారముపై సాంసారిక వ్యవహారముల జేయునదియే ఆర్య సంస్కృత శరీరము. శరీర మాయా సమయముల యందు మారుచుండును. కాని జీవాత్మ యెల్లప్పుడు వకేవిధిగా నుండును. అట్లే దేశకాలానుగుణ్యముగా మనుష్యులయొక్క షరిస్థితినిబట్టి కర్మ వ్యవహారములు మారుచుండును. కాని మూలసిద్ధాంత మెప్పటికిని మారదు.”

“తండ్రీ ! అట్లైన ధర్మము వకే విధముగా నుండదా ? అది మారుచుండునందురా ?”

“సర్వము వకటే నను సిద్ధాంతముతో నున్నప్పుడు ధర్మము మారదు. అట్లుగాక కర్మకాండలతోను రీతిరివాజులతోను ఆచార వ్యవహారములతో నున్నప్పుడు తప్పక ధర్మము మారుచుండును. ఏలనన అవి యన్నియు ప్రపంచమునందలి భిన్నత్వము అను కృత్రిమమున పుట్టబడినవి. మరియును వ్యక్తి భేద దేశభేద కాలభేదముల ననుసరించి ధర్మము భిన్నభిన్న ప్రకారములుగా నుండును.”

“తండ్రీ ! సత్యము అహింస శాంతి ఆస్తేయము దమము మొదలగునవి మనుష్యమాత్రున కుండవలసిన సాధారణ ధర్మము

లుగా చెప్పియున్నాడు. అవిగూడ స్థిరముగా నుండవా?"

"బిడ్డా! వానికిగూడ యపవాదములున్నవి. అనేక పరిస్థితులలో వీనికి విరుద్ధముగా నాచరించుట గూడ ధర్మమనబడుచున్నది."

"అట్లే నానావిధమతములు నానావిధమార్గములు నానావిధ సాంప్రదాయములు కేవలము వ్యర్థమేనా? వీనిని నడిపించువారందఱు తెలివితక్కువవారే యగుదురా?"

"కాదు కాదు. యివి వ్యర్థములు గావు. కుమారా! యీ ప్రపంచకమునందు నిరర్థకమిస్తు వెద్దియూ లేదు. తమ తమ స్థానములలో నన్నియు నుపయోగపడుచుండును. ఆ యీ సమయములలో ఆ యీ జనుల యోగ్యత ననుసరించి బుద్ధిమంతులైనవారు వారి యోగ్యతకు (రుచికి) తగిన వ్యవస్థల నేర్పాటు జేయుచుందురు. ఆ యేర్పాట్లే మత మని సాంప్రదాయ మని యేర్పడుచున్నవి. ప్రజలకు బుద్ధివికాసములేక మొగ్దవారియున్నపుడు వారికిట్టి యేర్పాట్లు తగియుండును. ఎవరిబుద్ధి వికసించి సర్వతోముఖ మగునో వారికి పున్నతవ్యవస్థ లుపయుక్తములు, చూడుము! విద్య నభ్యసించు బాలునకు ఓనమాలు పుస్తకములు చిన్న చిన్న కథలపుస్తకములు పుపయోగపడుచుండును. అవి పున్నతవిద్య నభ్యసించినవారి కుపయోగపడునా? వారికి పున్నతములైన వేదగ్రంథములు గావలసియుండును. అట్లే మనుష్య సమాజమునందలి ధార్మికవ్యవస్థ లుండును. మధ్యకాలములో యీ దేశమునందలి సాధారణప్రజల మానసికబలము పడిపోయెను. అందువల్ల ననేకమార్గములు అనేక మతములు అనేకసాంప్రదాయములు నెలకొల్పబడెను. యిప్పుడు ప్రపంచము మారిపోయెను. పిల్లవాడెప్పుడును అక్షరాభ్యాసమునే చేయుచుండునా? ఆ యీ మతసాంప్రదాయము లిప్పు డుపయోగ పడకుండెను. దినదినము ప్రజలకు వానిపై విరక్తిపుట్టుచుండెను. విద్యాప్రచారము కొంచెము యెక్కువయ్యెను. అందువల్ల ప్రజల యొక్క విచారశక్తి రేకెత్తుచుండెను. నీవంటి నవశిక్షితులైన యువకులు మతసాంప్రదాయములను బంధనములచే బంధింపబడి యుండ

జాలరుకాబట్టి ఆర్యసంస్కృతియొక్క సత్యమైన స్వరూపమును తెలుసుకొనుట ముఖ్యమైన అవుసరము.”

“తండ్రీ! మతసాంప్రదాయవిషయము తెలిసినదికాని యీ ఏకత్వసిద్ధాంతమును అంగీకరించని దార్శనికులు చెప్పినది యబద్ధమా?”

“కాదు. వారందరూ ఏకత్వసిద్ధాంతపోషకులే. గీత యేదార్శనిక సిద్ధాంతమునుగూడ తృణీకరించను. ఎక్కడ సర్వత్ర వకే ప్రకాశము ప్రకాశించుచుండెనో అక్కడ వేరుగా నెద్దియు నుండజాలదు. గీతయందు దార్శనిక చార్యుక నాస్తికులకునైతము స్థానమివ్వబడెను. (చూ. గీ. అ. 2 శ్లో. 26-27.)

చార్యులు జైనులు బౌద్ధులు తరగము, న్యాయశాస్త్రము వైశేషికము, యోగము, సాంఖ్యము మొదలైనవి మనుష్యుని అవ్యక్తమను బురదనుండి వెడలించి వివేకవంతునిగా జేయుచున్నవి. మరియు ప్రపంచమునందు గల యనేక భిన్నత్వములను చుట్టుకొని ఏకత్వసన్నిధాన సమాకర్షకములై యున్నవి. యోగము అన్నిటిని వకటిజేసి ప్రకృతిని, జీవుని, ఈశ్వరుని, యీమూటిని శేషించినది. సాంఖ్యము ప్రకృతి పురుషులను మాత్రమే చూపు చున్నది. వేదాంతము యీ రెంటిని ఏకముచేసి పరిపూర్ణ యేకత్వమును జూపుచున్నది. వేదాంతము లందరు ఏకత్వమువైపునకు సాగుచున్నవారే, కొద్దిగానో గొప్పగానో అందరూ యీ వైపు పనిజేసినవారే. కాబట్టి, ఏకత్వసిద్ధాంతమున కందరూ సహాయకులేగాని విరోధులుగారు. గీతసాంఖ్యమును చాల యెక్కువగా వొప్పుకొనుచు, ప్రకృతిపురుషుల విషయికమైన సాంఖ్యము నందలి అన్నిమాటలను వొప్పుకొనుచున్నది. కేవలము ప్రకృతి పురుషుల ఏకత్వమునందలి ఏ కొంచెము తృటి మిగిలిపోయెనో గీత దానిని మాత్రమే పూర్తిచేసినది. (చూ. గీ. అ. 13)

7. గీతయందలి ముఖ్య విషయములు

“తండ్రీ! మనుష్యునకు గీత యేవిషయములో ముఖ్యమైనది?”

“కుమారా! కౌరవపాండవసేనావాహినిదళబద్ధమై రణభూమి యందున్న విషయము నీకు తెలుసును. అప్పు డర్జునుని మనస్సులో యింతమంది స్వజనులను జంపి రాజ్యమపేక్షించుటకంటె సన్యాసి నై వనముల నుండుట లెస్స యని తోచెను. వెంటనే నేను క్షత్రియు డనై పుట్టి, రణక్షేత్రమునుండి పారిపోవుట మహాపాపకార్య మని తోచి కర్తవ్యవిమూఢుడై మహాసంకట స్థితిలో బడి దుఃఖించుచూ భగవంతుని శరణుజొచ్చి యిప్పు డీ వికటపరి స్థితిలో నే నేమి జేయ వలయునో శైల విమ్మని వేడెను. అప్పుడు భగవంతుడు అన్నిటికంటె ముందు చంపుట, చచ్చుట, అను విషయములలో ఆతనికిన్న మోహ మును పోగొట్టుటకు జ్ఞానోపదేశమును చేయుచు యిట్లని చెప్పెను. “అర్జునా! సమస్తశరీరములలో నేను, అని చెప్పుకొనుచున్న ఆత్మ వొకప్పుడు చచ్చునదియు మరొకప్పుడు పుట్టునదియుగాదు. అది యెప్పుడూ వకేవిధముగా ప్రకాశించుచుండును. యీ శరీరములన్నియు నసించునట్టివే. కాబట్టి, యివి యెల్లప్పుడు నుండవు. యీ వుభయ సేన లలో పోట్లాడుటకు వచ్చినవా రందరు యిదివర కనేక శరీరములను ధారణచేసి యుండిరి. ముంద నేక శరీరములను ధారణ జేయ నున్నారు. శరీరము నశించినను ఆత్మ నశించదు. పాతదుస్తులను మార్చి మను ష్యులు క్రొత్తదుస్తులను ధరించినరీతిగా జీవాత్మ వకశరీరమును విడచి వేరొక శరీరమును ధరించు చుండును. కాబట్టి, చంపుట, చచ్చుట, యను విషయములలో దుఃఖించుట వెట్టితనము. ఆత్మ వక్కాటి, శరీ రము లనంతములు. యీ ప్రపంచము ఆత్మయొక్క వివిధరూపములు. నిశ్చయపూర్వకమైన యీ యేకత్వ నటనలో, యెవనివంతున కే కార్యము వచ్చునో వాడు దానిని పూర్తిజేయవలయును. యిందు వచ్చు సుఖదుఃఖములు, హానిలాభములు, సఫలతా సఫలతలు, పాప పుణ్యములు, మానావమానములు, స్థిరములు గావు. వచ్చుచూ పోవుచు నుండునవి. యీ ద్వంద్వములు కలసి మెలసి యుండును.

యెచ్చట దుఃఖ ముండునో అచ్చట సుఖ ముండును. యెచ్చట హాని యుండునో అచ్చటలాభముండును. యెచ్చటపుణ్యముండునో అచ్చట పాపము లుండును. నిజమునకు యీ ద్వంద్వములు వకే వస్తువు యొక్క అనేకరూపములు. కావున వీటియందు సమముగా నుండవలయును. యీ విధమైన సామ్యభావ యేకత్వముతో అందరూ తమ తమ శరీరయోగ్యములైనకర్మలను యీ సంసారరూపకమైన యాటను యింకనూ చక్కగా నాడించుటకై జేయుచుండవలయును.

అట్లు చేయుటచేత మనుష్యుడు మిక్కిలి వున్నతిని పొందుచూ సత్యమైన సుఖశాంతులను పొందగల్గుచున్నాడు. యీభిన్నత్వమును సత్యముగా భావించి, యితరులనుండి వేరై వ్యక్తిగత స్వార్థసిద్ధియందే లగ్నమానసుడై తనలాభము, తనకీర్తి, తనపుణ్యము, తనసుఖములకై యితరుల స్వార్థమును అవహేళన జేయువారు పతనులగు చున్నారు. కాబట్టి సర్వమూ వకటే నను జ్ఞానయుక్తమైన సామ్యభావముతో సాంసారిక కర్తవ్యములను జేయుచుండవలసినదని అర్జునుని నిమిత్తముగా జేసి భగవంతుడు ప్రపంచమునకు జెప్పుచున్నాడు. తనకర్తవ్య కర్మలయెడ అర్జునునకు మోహము జనించినట్లుగానే యితరకార్యకర్తలకుగూడ కర్తవ్యక్షేత్రములయందు ఆయాస్థితికి తగినట్లుగా మోహము గల్గుచుండును. అట్టివారికి గీత కర్తవ్యా కర్తవ్యముల సత్యమైన మార్గమును జూపుచున్నది.

8. యోగాభ్యాసము

“తండ్రీ ! సర్వమూ వకటేనను సామ్యభావ నిశ్చయముతో తమతమ కర్తవ్య కర్మలను జేయుటయే గీతోపదేశమగుచో రివ యధ్యాయములో హఠయోగము నేల యుపదేశించెను?”

“కుమారా ! ఆరవ యధ్యాయములో భగవంతుడు హఠయోగోపదేశమును జేయలేదు. హఠయోగమున, నేతి, ధోతి, నాలి, ఆసన ముద్రాదులు, షడ్చక్రచ్ఛేదనాది క్రియలు చెప్పబడియున్నవి. వాటి విషయము గీతలో చెప్పలేదు. ప్రపంచమునందలి కృత్రిమ భిన్నత్వ

ములయందు భ్రమించుచున్న మనస్సును పరిపూర్ణ యేకత్వభావము నందు స్థిరముగా నిల్పుటకై పవిత్రమైన స్థలమునందు స్థిరముగా గూర్చుండి ధ్యానించుటకు సాధనమాత్రముగా చెప్పబడియున్నది. యీవిచారమునందు స్థిరతలేని మనస్సుగలవారు యీ యభ్యాసము చేత ఏకాగ్రతను గాంచగల్గుటకై యట్లు జెప్పియున్నాడు. అంతేగాని యెల్లప్పుడిట్టి యభ్యాసమునే జేయుచుండుమని చెప్పియుండలేదు. ఆరవయధ్యాయము మొదటనే కర్మఫలాసక్తివీడి తమతమ కర్తవ్య కర్మలను చేయుచుండువారే నిజమైన సన్న్యాసులని చెప్పియున్నాడు. కాబట్టి భగవంతుడర్జునునితో యోగాభ్యాసమును జేయుచునే యుండ నక్కరలేదని చెప్పినట్లు స్పష్టమగుటలేదా? కాబట్టి యోగమును సాధనమాత్రముగా చెప్పియున్నాడు.”

“గీతలో సమాధినిగూడా వర్ణించియున్నాడుగదా?”

“కుమారా! ఆ సమాధి హఠయోగములో చెప్పబడిన సమాధిగాదు. సర్వమూ వకటేనను సామ్యభావముతో బుద్ధిని స్థిరముగా నుంచుటయే సమాధియని చెప్పబడియెను. హఠయోగము నందు చెప్పబడిన సమాధిలో శరీరము క్రియా రహిత మొందవలయును. యిట్టి సమాధినిగూర్చిన యుపదేశ మా సమయములో జరుగ నేరదు.”

9. యోగశబ్ద తాత్పర్యము

“తండ్రి! నాలుగవ యధ్యాయ ప్రారంభములో శ్రీకృష్ణ భగవానుడు యీయోగమును నేను సూర్యునకు, సూర్యుడు మనువు నకు మనువు యిక్ష్వాకునకు జెప్పియున్నాడు” అని చెప్పెను. దీని వల్ల యోగోపదేశమును యిచ్చియున్నారనుట స్పష్టమేగదా?

“కుమారా! యోగశబ్దమునకు అర్థము, సంయోగము, జత, ఏకత్వము, కలయుట, మొదలుగాగలవి. యీ పదమునందలి విశేషార్థమును భగవంతుడు రెండవ యధ్యాయమునందలి నలువదియెనిమిదవ

శ్లోకములో “సమత్వం యోగ ఉచ్యతే” అని చెప్పియున్నాడు. అర్జునుడుగూడ దీనిని సామ్యభావయోగమనియే తెలుసుకొన్నాడు. (చూ గీ. అ. 6 శ్లో. 33) కాబట్టి సమస్తమూ వకటేనను సామ్యభావయుక్తమైన ఆచరణయే యోగశబ్దమునకు అర్థమని స్పష్టముగా తెలియుచున్నది.

10. సూర్యునివలన సమత్వయోగ ప్రచారమెట్లు జరిగెను ?

“తండ్రీ ! సూర్యుడన ఆకాశముపై స్థిరముగానున్న తేజోమయ పిండముగదా ? ఆతనికి సమత్వయోగమునుగూర్చి శ్రీకృష్ణుడెట్లు జెప్పెను. అతడు భూమిపైనుండు మనువున కెట్లుజెప్పెను ? యిది నాకావంతయు భోధపడుటలేదు.”

“కుమారా! గీత పద్యభాషలో చెప్పవడియున్నది. అందనేక యలంకారములు జేర్చబడియుండును. యిచ్చట “నేను సూర్యునకు, సూర్యుడు మనువునకును జెప్పెను” అనుటలోగల యభిప్రాయము సమత్వయోగాచరణ ప్రచారము మొట్టమొదట పరమాత్మయొక్క విశేషచిహ్నమైన సూర్యునివలన జరిగెను. అతడు నియమానుసారముగా నడచుచూ నిర్లిప్తతతో సమస్త విశ్వమునూ వశేదృష్టితో జూచు చుండలేదా ? ఆతని కెవ్వరితోనూ యెట్టి రాగముగాని యెట్టి ద్వేషముగాని లేదు. ఆతడు యితరులకంటె తనను వేరుగా భావించుట లేదు. సమత్వ ప్రచార మిట్లే జేయవలయును. సూర్యుని, ఆదర్శముగా బెట్టుకొని మనుష్యసమాజమునకు మొదటి పరిపాలకుడైన మనువు సమత్వయోగమును గ్రహించి ప్రచార మొనర్చెను.”

11. భక్తి

“తండ్రీ ! అట్లు సమస్తమూ వకటే నను సామ్యభావాచరణయే గీతయొక్క ముఖ్యవిషయ మగుచో 7 వ యధ్యాయము మొదలుకొని 12 వ యధ్యాయమువరకూ భక్తినిగురించి అంతగా యేల వుపదేశించబడెను ?”

“సమస్తమూ వకటే నను సామ్యభావమును నునస్సున స్థిర పరచుకొనుటకు సాధనమాత్రముగా భగవంతుడు భక్తివిధానము నుపదేశించి యుండెను. సూక్ష్మతత్వవిచారమును చేయజాలని వారలకును, 6 వ యధ్యాయములో చెప్పబడిన రాజయోగాభ్యాసమును చేయజాలని వారలకును, మనస్సు నేకాగ్రత నొందించుకొనుటకై పరమాత్మోపాసన యను తేలికమార్గము నుపదేశించియున్నాడు.

“కాని యీ విధానము నుపదేశించునపుడు శ్రీకృష్ణుడు “నన్ను మనస్సున నిల్పుము, నా భజన చేయుము. ఉన్న దంతయు నాకే సమర్పించుము. నాకు శరణుము. నన్నే స్మరించుము” అని చాలా చెప్పి కొనియెను. యితరులకు సహంకారమును త్యజించ మని చెప్పచూ తానుమాత్రము అహంకారపు ముద్దయైపోయెను.”

“కుమారా ! శ్రీకృష్ణభగవానుడు, నేను, నాయొక్క, నాకు, నన్ను, అని తన వ్యక్తిత్వమునే తెలియపరచెనా? ఆయన గీత యం దెచ్చటనైననూ, నేనొక మనిషిననీ, నాదీ కులమనీ, ఫలానా వర్ణస్తుడైన ఫలానావారి కుమారుడ ననీ, నా పేరు కృష్ణు డనీ అట్టి నన్నుపాసించ మనీ చెప్పకొనెనా?”

“అట్లయిన దీని నేమందురు?”

“కుమారా! శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గీతయందంతటనూ, నేనందరిలో నున్నాననీ, అందరు నాలోనున్నారనీ, నాకంటే యితరమేమీ లేదనీ, అన్నిభూతములలోనూ నేనే సమముగా వ్యాపించియున్నాననీ చెప్పియున్నాడు. యీవిధముగా భగవంతుడు సమస్తమునందు తన యేకత్వమును తెలియజేసెను. బిడ్డా! కొంచము విచారించిచూడుము! తా నందరిలోనూ వున్నానని చెప్పవాడట్టి విశ్వరూపమునే వ్రపాశించ వలసినదిగా చెప్పను. అట్టివాడు తనవ్యక్తిత్వాహంకారముతో తన ప్రభావమును వెల్లడించెనని యూహించవచ్చునా?”

“తండ్రీ! యిదికడుంగడు విచిత్రము. అట్లుకృష్ణు డే ప్రపంచము నందలి సమస్తమూనైయుండుచో వ్రపాసననుగూర్చి అర్జునున కేల

జెప్పును. చెప్పెబో అది ఉపాసన యెట్లుగును. తనకంటె వేరొక టేదైన నున్నప్పుడుగదా ఉపాసించవలయును. వేరెద్దియూ లేనప్పుడుపాసన యెట్లుగల్గును?”

“కుమారా! యెంతవరకు మనుష్యుడు యితరులు తనకంటె వేరనియు తానొక శరీర మాత్రుడననియూ యెంచునో మరియు నెంత వరకు మనస్సు వగయిరా సూక్ష్మేంద్రియములు తనను వేరని యభిమానించుచుండునో అంతవరకాతనికి అతనికంటె వేరగు (ఈశ్వర) లేక పరమేశ్వరోపాసననుజేయు సాధనములు తెలుపబడుచున్నవి. కాని వెంటనే ఆ యీశ్వరుడు అందరిలోనూ సమముగా నున్నాడు కాబట్టి నీవు అట్లే వ్రుపాసనజేయుమని చెప్పచో అట్లుపాశించి తదభ్యాసము చేత పరమాత్మను అతనిలోని విశ్వమును అందున్న తనవ్యక్తిత్వమును తేలికగా గుర్తింప గల్గుచున్నాడు. యీ యేకత్వోపాసనకు సాధనములు మిక్కిలి సుగమములు. ఏడవ యధ్యాయములో ఉపాసనను గురించి చెప్పునపుడు ప్రారంభములోనే యీశ్వరుడు తన అపర పర భేదమునుండి, రెండు ప్రకృతుల వర్ణననుజేసి వకటి కదలజాలనిది (జడము) రెండవది కదలునది (చైతన్యము) యీరెండునూ తన స్వరూపములుగా జెప్పియున్నాడు. యీవిధముగా తన స్వరూప నిర్ణయమును జేసి యిట్టి తన నుపాసించవలసినదిగా జెప్పియున్నాడు. యీవిధముగా పండ్రెండవ యధ్యాయము వరకు సమస్త ప్రపంచమూ తన స్వరూపముగా జెప్పియున్నాడు. పదునొకండవ యధ్యాయములో అర్జునునకు దివ్యదృష్టిసాగి తన విరాటరూపము నందు సమస్తప్రపంచము తనలో నుండుటనుజూపి తన విశ్వరూపత్వమును ప్రత్యక్షముజేసి, చివరకు యీ రూపము నుపాశించవలసినదని చెప్పెను. కుమారా! అట్లు పరమాత్మను సమస్తవిశ్వములో జూచుచూ సమస్తప్రపంచమును యథాయోగ్యముగా ప్రేమించుచూ సమస్తప్రజల హితముకొరకు తమతమ యోగ్యకర్మలను చేయుటయే భగవంతుని ఆ విశ్వరూపము నుపాశించుటయగును.”

12. విరాటరూప రహస్యము

“తండ్రీ! శ్రీకృష్ణుడు డర్జనునకు తన చిన్న శరీరములో సముస్త చరాచర విశ్వమునెట్లు జూపించెనో, అర్థమగుటలేదు. కేవలము కల్పితగాఢయై యుండనోవును.”

“కుమారా! ఒక చిన్న సినిమా ఫిల్ములో పెద్ద పెద్ద కొండ నదులు, పర్వతములు, అరణ్యములు, సముద్రములు, నగరము మొదలగు దృశ్యములు చూపించబడుచున్నవి. నిజమున కాచి ఫిల్ములో వీనినన్నింటి నిముడ్చుకొను శక్తియున్నదా? మన:స్వప్నములో నపూర్వ దృశ్యముల జూచుచుందుము. మన చిన్న వస్తువులో అంతగొప్ప దృశ్యముల నిముడ్చుకొను అవకాశమున్నదా మెస్మరిజము చేయవారు తన ఉంగరములో రాజుని సామాన్యమవుని సమానముగా జూపుచున్నాడు. నిజమున కా యంగరములో అవి యన్నియు యిముడుటకు వీలున్నదా?”

“తండ్రీ! ఆటయిన కృష్ణుడుగూడ అర్జునునకు మెస్మరిజవలాంటిదే చూపెనా?”

“కుమారా! నేను చెప్పినదాని తాత్పర్యము నీవు గ్రహించలేదు. గారడీ, మెస్మరిజము మొదలగునవి మనోయోగమునకు సంబంధించిన క్రియలతో చూపబడును. తమ మానసిక శక్తిని విరిపజేసిన వ్యక్తులు యితరులకు తమ మనోప్రభావమును జూపగల్గుచున్నారు. మరియునా తమ మనస్సులోగల మాటలను యితరులకై యంకితము చేయగల్గుచున్నారు. శ్రీకృష్ణుడు మహాయోగీశ్వరుడు తన యోగబలముచే తన విశ్వరూపమును అర్జునుని మనస్సుపై ప్రకటించెను. దానినే అర్జునుడు చూచి తెలుసుకొనెను. శరీరముగూడ చిన్న విశ్వములాంటిదే. మిక్కిలి సూక్ష్మవస్తువును పెద్దదిగా చూపించజాలు యంత్రమును నిర్మించగలిగి యుండుచో దాని సహాయముచే యీ శరీరముననే విశ్వమును జూడగల్గుదుము. శరీర మెట్లనంతమో అట్లే బ్రహ్మాండ మనంతము. మనస్సు సేకాగ్రము చేసినచో మాన

సిక దివ్యదృష్టి ద్వారా యీ విషయమును ప్రత్యక్షముగా జూచి యుండుము. కుమారా! భగవంతు డర్జునునకు యీ విధమైన మానసిక దివ్యదృష్టితో తనలోగల విశ్వమును జూపించి యుండెను.”

13. చతుర్భుజ రూపరహస్యము

“తండ్రీ! 11 వ యధ్యాయములో అర్జునుడు ప్రార్థించగా కృష్ణుడు కిరీటధారియై నాల్గుభుజములు గల తన రూపమును జూపి యున్నాడు గదా? అది యొక ప్రత్యేకరూపము నుపాసించమని చెప్పటయే యగునా?”

“ఔను. ఆచతుర్భుజరూపమునుగూడ నీవు బాగుగా తెలుసు కొనవలయును. ఆరూపమునకు తలపై ప్రకాశించు కిరీటమే సమస్తమూ ఏకమను చిహ్నము. బహుజనులతో గూడియున్న సమాజము నేమహాపురుషు డేకత్వ కేంద్రమునకు జేర్చునో యాతని శిరస్సు నందు మాత్రమే అట్టి కిరీటము శోభించగలదు. ఆరూపమునకున్న నాల్గుభుజములలో ఒక దానితో శంఖమును, అట్లే మిగిలినవానిలో చక్ర, గదా, పద్మములు కన్పించుచున్నవి. శంఖము శబ్దాత్మికము. యిది విద్యాచిహ్నము. చక్రము కర్మచిహ్నము. ఏలనన ప్రపంచము నందలి వ్యవహారము లన్నియూ చక్రరూపముగా నున్నవి. మూడవది శక్తిచిహ్నము. పద్మమనాస్తక్తి చిహ్నము. సమస్తమూ వకటేనను అనుభవజ్ఞాన బలముతో, ఆస్తక్తిలేక సాంసారిక వ్యవహారములజేయు పురుషుడు పరమాత్మ స్వరూపుడగు చున్నాడు. మరియు సీభావమును సదా ప్రపాసించునట్టివాడుగూడ చివరకు పరమాత్మరూపమును జెందు చున్నాడు. ఏలనన యెవనికెట్టి దృఢభావన యుండునో వాడట్టి పరివర్తన జెందును.

14. విగ్రహారాధన

“తండ్రీ! గీత విగ్రహారాధన నంగీకరించదా?”

“కుమారా! గీతలో పూజావిధానములేదు. ఏలనన గీతయెద్ది ధమైన సాంప్రదాయక గ్రంథమూ గాదు. కాని, అందుచే మూర్తిపూజ

నిరర్థకమును నభిప్రాయములేదు. మనస్సును స్థిరపరచుటకు మూర్తి పూజ ప్రథమసాధనము. విద్యాభ్యాసము జేయునపుడు చిన్నపిల్లలకు పలకపై ఓనమాలు దిద్దపెట్టుటవసరముగాదా? అట్లు ప్రారంభము జేయక విద్యవచ్చునా? క్రమక్రమముగా పిల్లవాడు విద్యనేర్చిన తదుపరి మరల నక్షరముల దిద్దపెట్టవలయునా? అట్లే మనస్సేకాగ్రత జెందుటకు మొదట మూర్తిపూజ మిక్కిలి ముఖ్యము. విషయమును విపులముగా తెలుసుకొనిన తదుపరి దాని యవసరములేదు.”

“తండ్రీ! యితరమతస్తులు కేవలము ఈశ్వరోపాసనయందే మనస్సును లగ్నముచేయుచుండెడి యీ మూర్తిపూజ కేవలము హిందువులలోనే యేలనుండెను?”

“కుమారా! ఈశ్వరుని భ్యానించువారందరునూ, యేదే నొక రూపముతో మూర్తిపూజ జేయుచునేయుండిరి; కొంతమంది పుస్తకమును, కొందరు దిక్కులను, లేక చిత్రములను, కొంతమంది ప్రదేశమును, కొందరు శబ్దమును, కొందరు మనిషిని, ఈశ్వరుడనియో లేక నాతని దూతయనియో లేక నాతని బిడ్డడనియో పూజించుచునే యున్నారు. కొంతమంది సూర్యుని, అగ్నిని, జలమును పూజించుచున్నారు. యివన్ని యీ మూర్తి పదార్థములే. మూర్తి, మూర్తికానిది రెండునూ ఆత్మరూపములే. అది అందరిలోనూ నిండియున్నది. కొంతమంది అనిశ్చయరూపముతో మూర్తిపూజ చేయుచున్నారు. దానివలన వారిమనస్సే కాగ్రతజెందుట మిక్కిలికష్టము. హిందువులు మిక్కిలి స్పష్టమైనమార్గమున యీశ్వరుని నాల్గుభుజములుగల మనుష్యాకారముగా సృష్టించి తదుపాసనకు మిక్కిలి సరళమార్గమును గన్గొని యున్నారు. మనస్సునే కాగ్రమొనర్చుకొనుట కీ మార్గము చాలతేలికయైనది. అట్లా మూర్తినుపాసించుటచే ఆ మూర్తిలోనూ సమస్తవిశ్వములోనూ నిండియున్న పరమాత్మను భజించుటయే యగుచున్నది. మూర్తిపూజావిధానములోనూ మంత్రస్తోత్రములలోనూ యిట్టి భావమే నిండియున్నది.”

“తండ్రీ! ప్రస్తుత మూర్తిపూజావిధానము మీరు చెప్పినట్లుగా లేదు. కేవలము మూర్తినే భజించుచూ ఆ మూర్తినే మిక్కిలి శక్తి సంపన్నుడనియూ దేవత యనియు యెంచి బహుమూల్యాభరణములతో నలంకరించి ఆతనిని నిద్రపుచ్చుచూ మేల్కొల్పుచూ కర్పూర చందనాదులచే నర్పించియూ పూజించియూ ఆతనియెదుటనే మిక్కిలి రుచిగల ప్రసాదమును కుప్పగా బోసి యాడుచూ పాడుచూ వివిధ తమాషాలను జేయుచుండిరి. అట్లు చేయుటయే ఉపాసనకు సరియైన యర్థ మనిగూడ చెప్పుచుండిరి.”

“కుమారా! ప్రపంచమునందు చక్కని మృదుమధుర వాక్కుల నతిక్రమించుటచే మాటయే హానికర మగుచున్నది. అట్లే యీశ్వరోపాసనయందలి మంచి పద్ధతులుగూడ పోయినవి. అర్థము, ననర్థము జేసివైచిరి. కేవలము సాధనమాత్రముగా జూపినదానిని జీవితలక్ష్యముగా తలంచుచుండిరి. పుట్టినదిమొదలు గిట్టువరకుగూడ ప్రజ లీ ప్రారంభిక కృత్యమును వీచుట లేదు. పోగా దానినే పురుషార్థ మని యెంచి పిల్లలవలె యెల్లవేళల యీ యాటలలోనే మగ్నమగుచుండిరి. యింత అధికధనమును, సమయమును, లోకహితమగు కార్యములకు వినియోగించక యీశ్వరోపాసన యనుపేరుతో బిచ్చజేయుచున్నారు. గీతలో యిట్టి వ్రసాసన చెప్పబడియుండలేదు. వ్యక్త్యోపాసనను గీతలో స్పష్టముగా ఖండించుటయేగాక అట్టి వ్రసాసకులను రాక్షస ప్రకృతులని చెప్పియున్నాడు. (చూ. గీ. అ. 9 శ్లో. 11-12 అ. 7 శ్లో. 20-25 వరకు)

ఈశ్వరునిపేరుతో ధనము నపవ్యయము జేయుచూ, మానవుల బహుమూల్య సమయమును శక్తిని నిరర్థకము జేయుచూ, యీశ్వరోపాసన యనుపేరుతో పరస్పరము ద్వేషించుకొనుచూ, కలహించుచూ, హత్యలు చేయుటకు సైతము వెనుదీయకపోవుచూ, ధార్మిక సంబంధమైన కలహములలో రక్తమును ప్రవహింపజేయుచూ, సర్వ వ్యాపకుడైన పరమాత్ముని పూజావిషయములో భేదబుద్ధి గల్గి కొన్ని

ప్రత్యేక జాతులవారిని గుడిలో అడుగిడనీక పీడించుచూ, తమను ధర్మకర్తలమని, కంట్రాక్టరులమనీ, పెద్దమనుష్యులమనీ, చెప్పకొను వారు, కేవలము మూర్ఖులనీ, నీచులనీ, అజ్ఞానులనీ, పిచ్చివారనీ, రాక్షసులనీ, అస్పృశ్యులనీ, గీత వాకొనుచున్నది. నిజమునకు వారందుకు తగియే యున్నారు ?

15. సత్యమైన ఉపాసన

“తండ్రీ! 9వ యధ్యాయములోని 26వ శ్లోకములో శ్రీకృష్ణుడు” పత్రపుష్ప ఫలతోయములచే నన్ను పూజించు భక్తులభక్తి నాకు మిక్కిలి ప్రేమపాత్రమని చెప్పియున్నాడు. కాబట్టి మూర్తిపై పత్రపుష్పాదికములుంచినచో నాతడు ప్రసన్నుడగునని అర్థమగుట లేదా ?”

“కుమారా! గీతలో మూర్తి పూజావిధులేవియూ చెప్పబడ లేదని నేను మొదటనే చెప్పియున్నాను. అట్టిచో పత్రపుష్పాదికములచే పూజించువిధాన మెట్లుగల్గును. ప్రపంచములోగల పశుపక్ష్యాదులు, వనస్పతులు, జడ నదములన్నియూ, భగవంతుని స్వరూపములే కాబట్టి ఆ యా మనుష్యుని యోగ్యతననుసరించి, పత్రపుష్ప ఫలాదులచేత భగవంతుని అనగా లోకమును పూజించమని తాత్పర్యము. ఆశ్లోకమునకు దిగువశ్లోకములో భగవంతుడు “నీవే కొంచెముచేసినా యేమిభుజించినా యేకొంచెము యజ్ఞ తపస్సులుజేసినా అవియన్నియూ నాకే సమర్పించుము, నే నన్నిభూతములయందునూ పున్నాను.” అని చెప్పుచున్నాడు. కాబట్టి పత్రపుష్పఫలతోయములచే మూర్తిని పూజించమని యర్థముకాదు. లోకమును సేవించమని యర్థము.”

16. సగుణ నిర్గుణోపాసన

“తండ్రీ! మీరు మూర్తిపూజను ప్రారంభికదశయనుచున్నారు. పండ్రెండవ యధ్యాయములో కృష్ణుడు నిర్గుణపూజకంటె సగుణపూజ విశేష మహత్వదాయి యనిచెప్పియున్నాడు. దీని మూర్తిపూజ యపు సరమని తెలియుట లేదా?”

“కుమారా! పదునొకండవ యధ్యాయములో భగవంతుడు తన విశ్వరూపమును జూపించి, “యీనారూపము ననన్యభావముతో ధ్యానించుభక్తుడు నన్ను శుద్ధతత్వముగా నెరిగి నాలో ప్రవేశించగల్గుచున్నాడు.” అని చెప్పియున్నాడు. మరియు నాకొరకు కర్మలను జేయుము. నన్ను ధ్యానించుము. నాభక్తుడవుగమ్ము. సంగరహితుడవై సమస్తభూతములయందును, విరోధభావములేక ప్రేమించుమని చెప్పియున్నాడు. దానిమీద పండ్రెండవ యధ్యాయమునందలి మొదటిశ్లోకములో యీవిధముగా యేకత్వభావముతో గూడి నిన్ను పూజించువారు, అక్షరమునూ అవ్యక్తమూనైన భావముతో మిమ్ముపాసించువారు, యీవుభయాలలో నుత్తమ సత్వయోగయుక్తు డెవరని అర్జునుడు ప్రశ్నించెను. దానికి క్రిష్ణపరమాత్మ తనవిశ్వరూపము నుపాశించువారు త్తములని చెప్పెను. అచ్చట మూర్తిపూజగాని మరియేయితర పూజగానిలేదు. కాని సమస్త విశ్వమునకునూ ప్రేమపూర్వకమైన హితమును గోరుచూ, నుపాశించు విధానము గలదు. అదే యధ్యాయములోని పదమూడవ శ్లోకమునుండి 19 వ శ్లోకమువరకు, వుత్తమ భక్తుని లక్షణముల దెల్పుచూ, తన వ్యక్తిత్వాహంకారమును, కొంతమంది విశేష వ్యక్తులను ప్రేమించుటయునువీడి సమస్త ప్రాణులతో మిత్రత్వమును ప్రేమను, కరుణను నెలకొల్పి సేవించువాడును, సుఖదుఃఖములు, నిందాస్తుతులు, హాని లాభములు, శుభాశుభములు శత్రుమిత్రులు, శౌరవాశౌరవములు మొదలుగాగల ద్వంద్వములయందు, సముదై యుండువాడును, క్షమాసీలుడై యెల్లపుడు సంతోషముగా నుండువాడును, సమస్తమూ వశమే నను సామ్యభావముతో కూడి యుండువాడును, అంతరీంద్రియ నిగ్రహశక్తి గలవాడును, యితరులకు కోపమువచ్చునట్లు జేయనివాడును, స్వయముగాను ద్విగ్నుడుగానివాడును, స్వావలంబియై, పవిత్రుడై, ఆసక్తి రహితుడై ప్రసన్న చిత్తుడై, కామ క్రోధ లోభ మోహ భయాదులకు వశుడుగాని భక్తుడు తన కత్యంత ప్రేమపాత్రుడని చెప్పియున్నాడు. భక్తులను గురించి చెప్పనప్పు డెచ్చటనూ యేదే నొక ప్రత్యేక పేరుతో

నన్ను జపించుచూ మూలలు త్రిప్పువారును, లేక ప్రత్యేకస్తోత్రములు జేయువారునూ, లేక విశేషమైన యొక నా రూపమును గొల్పు వారును, లేక ప్రతిదిన మనేకమార్లు గుడికి పోయియో లేక ప్రత్యేక స్తలమునకు బోయియో నన్నారాధించువారును, లేక పంచాక్షరీమంత్రముచేతనో పంచోపచార షడ్ఘోపచారములచే, అర్చన పూజనాదుల జేయువారునూ, లేక సంధ్యావందనముల జేయు వారును మొదలగువారు నాకు ప్రియపాత్రు లని భగవంతుడు చెప్పి యుండలేడు. మరియునూ వేరు వేరు యజ్ఞములు చేయువారును లేక వ్రతోపవాసముల జేయువారునూ, అనుష్ఠానపరులునూ లేక ఆసన ప్రాణాయామ ధారణ, ధ్యాన సమాధులనెడి హఠయోగసాధనలయందు లగ్నమానసులై యుండువారునూ, ఆకలిదప్పికలచేతనూ శీతోష్ణములచేతనూ శరీరమును కష్టపెట్టి తపస్సు జేయువారునూ లేక తీర్థయాత్రలకొరకు తిరుగువారును లేక నదులయందునూ చెరువులయందునూ సముద్రములయందునూ గ్రుంకు లిడువారునూ లేక దేవకర్మ పితృకర్మాది కర్మకాండలయందు లగ్నచిత్తు లగువారునూ నాకు ప్రేమపాత్రులు గారని భగవంతుడు చెప్పుచున్నాడు.

మరియును శరీరమును ప్రత్యేక చిహ్నములతో నలంకరించు వారును, లేక ప్రత్యేకవేషభాషల ధరించువారును, లేక జగవాసమును వీడి ప్రత్యేకముగానుండువారును, లేక యేవేని కొన్ని ప్రత్యేక శాస్త్రముల నొప్పుకొనువారును, లేక శరీర బాహ్య పవిత్రతలనే ప్రథానముగా నెంచువారును, వేరగుజాతి, వేరగు వర్ణము, వేరగు నాశ్రమములలో నుండువారును, లేక ప్రత్యేక ధర్మ మత సాంప్రదాయముల ననుసరించువారునూ, నాకు ప్రేమ పాత్రులుగారని పండ్రెండవ యధ్యాయములోని భక్తి యోగము లోనే యిట్టి విధులను తీవ్రముగా ఖండించియున్నాడు. కాబట్టి ప్రస్తుత ప్రపంచాచరణలోగల కుల, మత, సాంప్రదాయములు మొదలగువానికి గీతలో స్థాన మివ్వలేదనుట నిర్వివాదాంశము. మరియునూ కర్తవ్యకర్మలను వీడి కేవలము భగవంతునిగూర్చి జప

తప కీర్తనలజేయు చుండుటయు, యేదేని తీర్థసమీప కుటీరములలో నాజన్మాంతము భగవన్నామ స్మరణచేయుచూ ప్రాణముల వీడుటయు మంచిదని గీతజెప్పటలేదు. కేవలము గీత యీసమస్త ప్రపంచమునూ ఏకముగా భావించి ప్రేమించుచూ సామ్యభావోపాసన చేయమనియే బోధించుచున్నది. యిది స్త్రీలకూ, పురుషులకూ, చిన్నలకూ, పెద్దలకూ, యెక్కువవారికీ, తక్కువవారికీ, సమస్త ప్రజలకునూ సరియగు చక్కని సత్యమైన తేలిక మార్గము.” (చూ. గీ. అ. 9 శ్లో. 29-32 వరకు)

17. జపము — కీర్తనము

“తండ్రీ! పదియవ యధ్యాయములోని విభూతివర్ణనమునందు శ్రీకృష్ణుడు “యజ్ఞానాం జపయజ్ఞోస్మి” యజ్ఞములలో జపయజ్ఞమును నేనై యున్నాను అనియును, తొమ్మిదవ యధ్యాయమునందలి పదునాల్గవ శ్లోకములో కీర్తనజేయుమనియునూ జెప్పియున్నాడు. దీని వలన జపకీర్తనలు చేయవలయునని స్పష్టపడుట లేదా?”

“కుమారా ! భగవంతు డచ్చట ఒక విశేషమైన పేరును జపించి కీర్తించవలసినదిగా చెప్పలేదు. కేవలము ‘ఓమ్’కార శబ్దమును కీర్తించి జపించవలసినదిగా చెప్పియున్నాడు. ఓంకార శబ్దము సమస్తమూ వకటేనను వాచకాక్షరము, ఓమ్శబ్దము, అకార, ఉకార, మకారముల సంయోగము. అది స్తూల సూక్ష్మకారణ శరీరాత్మకము లేక ఆధిభౌతిక, ఆధిదైవిక ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచము, లేక జాగ్రత్స్వప్న సుషిప్తి భేదములచే నొప్పురు శరీరముయొక్క త్రివిధావస్థలు లేక జ్ఞాత, జ్ఞానము, జ్ఞేయము, మొదలగు త్రిపుటియొక్క యేకీకరణము లేక సత్తు, చిత్తు, ఆనందాది భావసూచికము. సారాంశ మేమన ఓమ్, అను శబ్దోచ్ఛారణచే సమస్తమూ వకటనుచింతన యేర్పడుచున్నది. కాబట్టి గీత యీ యక్షర బ్రహ్మమును పదేపదే యుచ్చరించ వలసినదిగా జెప్పుచున్నది.”

18. దేవాలయములు, తీర్థస్థానములు వాని యుపయోగములు

“తండ్రీ! మీరు చెప్పినప్రకారము గురువు తీర్థస్థానములూ వ్యర్థము లగుచున్నవి.”

“కుమారా! అవి వ్యర్థములు గావు. వీనిని నిర్మించిన యుద్దేశ్యమును గుణ్యముగా వీని వ్యవస్థలు జరిగి, అదేవిధముగా వాని నుపయోగించుకొనుచో ప్రజలకు చాల మేలు చేకూరి యుండెడిది.”

“ఆ వుద్దేశ్యమేమైయుండును?”

“కుమారా! దేవస్థానములూ, తీర్థస్థానములూ, సమస్తమూ వకటేనను సూత్రాధారముపై నెలకొల్పబడియున్నవి. ఒక గ్రామములో దేవాలయముండుచో ఆ గ్రామస్తులందరూ గలసి మెలసి కూర్చొని మంచి విషయములను చర్చించుకొనుటయు మంచి మంచి కథాకాలక్షేపముల జేయుటయు పరస్పరస్నేహభావమును పెంపొందించుకొనుటయు, బాటసారులు విశ్రాంతి తీసుకొనుటయు, అన్నాది దానముల చేయుటయు, వకరి కష్టముల నింకొకరు తెలుసుకొని పరస్పర సహకారము జేసుకొనుటయు, బాలకులకు విద్య చెప్పుటయు, పత్రికాపఠనము చేయుటయు, మొదలుగా ననేక మంచి కార్యములకు దేవాలయము మిక్కిలి యుపయోగకారియై యుండును.

తీర్థస్థానములయందు గూడ జనులకు మిక్కిలి లాభముగలదు. ఆయా పండుగలకు వివిధ ప్రాంతముల యందలి ప్రజ లొకచో సమావేశమై ఒకరింకొకరి వేషభాషలను, ఆహార విహారాదులనూ, చింతించి మంచిని నేకరించుటకును, యితర భాషలను తెలుసుకొనుటకును, వ్యాపార విషయములకును, జ్ఞానోపార్జనమునకును, మిక్కిలి లాభకరములు. తీర్థనేన జేయుటచే దేహదార్ఢ్యత గల్గును. మనస్సునగల భయభేదములు తొలగును, తీర్థస్థలముల దిరుగాడు యోగులపజ్జను జేరి అనేక జీవిత సమస్యలను సులభముగా తెలుసుకొని లాభము పొందవచ్చును. యిట్టి కారణములకొరకై దేవస్థాన తీర్థస్థానములు నెలకొల్పబడియెను.

కాని, ప్రస్తుతకాలములో దేవస్థాన తీర్థస్థానముల దశ బొత్తిగా పడిపోయినది. అవి నెలకొల్పబడిన యద్వైతశ్రేయములను ప్రజలు బొత్తుగా మరచిపోయిరి. దేవళములన్నియు, మతాధీశులకును, అర్చకులకునూ సొంతగృహములై పోయినవి. తీర్థస్థానములు సైతము భోగవిలాసములకును, రాడీలకును, మూటలు దోయువారికిని, నిలయములై పోయినవి. దీనికి సమాజపతనమే ముఖ్యకారణము. కాబట్టి ప్రస్తుత కాలములో దేవస్థాన తీర్థస్థానములనుండి ప్రజలకు మంచి జరుగక పోగా చెడుమాత్రము జరుగుచున్నది.”

19. ఈశ్వరుని అస్తిత్వము, ఆతని స్వరూపము

“తండ్రీ! మీరు చెప్పినదానినిబట్టి చూడగా గీత యీశ్వరుని అస్తిత్వమునే వప్పుకొననట్లుగా దోచుచున్నది.”

“ఆహా! యెంతచక్కని పూహ! ఈశ్వరుని అస్తిత్వమును గీత వప్పుకొనకపోవడమేమి? కుమారా! గీత నాస్తికవాదము కానేకాదు. కాని, కొంతమంది మనుష్యులనుకొనునట్లుగా, యీశ్వరుడు యేడవ ఆకాశముపై నుండువాడనిగాని, లేక గోలోక బ్రహ్మలోక వైకుంఠాది లోకములలో నుండువాడనిగాని, లేక సముద్రములయందును, దేవళములయందును, మతములయందును, బంధింపబడి యుండువాడనిగాని, లేక భజనలయందును, ఉత్సవములయందును, సృత్యములయందును, పెద్దగా కేకలువేసి పిలచుటలోనూ, పురాణ హరికథా కాలక్షేపములలోను, యున్నాడనుటను గీత వప్పుకొనుటలేదు. మరియును మంచిమంచి భక్ష్యపదార్థముల కొరకును, తనకుజేయు చాకిరికి తృప్తిపడియును, తనను దీనబంధూ, దీనపోషకా, కృపాభూ, భక్తవత్సలా యని స్తుతించుటచే వ్రుబ్బితబ్బిబ్బులై విలాసప్రియుడగు రాజువలె కనికరించునని గాని గీత తప్పుకొనదు. కుమారా! అట్లు మానవులచేతి కీలుబొమ్మయగువాడు సర్వేశ్వరుడెట్లుగును? సావధానము తమస్వార్థశిద్ధికై కోరెడు కోర్కుల నన్నింటిని తీర్చి సంతోషించువాడీశ్వరుడెట్లుగును?”

“అగుచో, గీత యెట్టి యీశ్వరు నొప్పుకొనుచున్నదందురు?

“కుమారా! యేప్రకాశము, లేక, యే శక్తి, నేను అనుచున్నాను. ప్రపంచమునందంతట సమముగ నిండియున్నదో, యేది యి బ్రహ్మాండమున కాధారమైయున్నదో, యీ ప్రపంచమున గానబడ కృత్రిమవస్తువు లన్నియు మారుచున్ననూ, తా నెల్లప్పుడు మారని సమముగా బ్రకాశించుచుండెనో, ఆతనిని గీత యీశ్వరుడని వప్పుకొను చున్నది. ఆత్మయన్ననూ పరమాత్మ యన్ననూ లేక ఈశ్వరుడన్ననూ బ్రహ్మయన్ననూ లేక ఖుదాయన్ననూ లేక యేపేరుతో వ్యవహరించ బడిననూ, ఆతడే సర్వము, ఆతడే అందరిలోనూ గల తనలో తానై యున్నాడు.”

“ఆతని స్వరూపమేమి?”

“యీ ప్రపంచమునగల సర్వరూపములన్నియు నాతనివే. యెట్టి సర్వరూపకల్పన జేయజూచిననూ, అతనిదే. ఆతడే వక స్వరూపమునందునూ, ఆగజాలడు. ఆశక్తి యేదేనొక దేశమునగాని యేదే నొక కాలమునగాని యేదే నొక వ్యక్తియందుగాని యిమిడియుండునది గాదు. అన్ని కాలములయందునూ, అన్ని దేశములయందునూ, అందరు వ్యక్తులయందునూ ఆశక్తి నిండి ప్రకాశించుచున్నది. ఆప్రకాశము చేతనే సర్వమూ ప్రకాశించబడుచున్నది.”

“అయిన నాతని గుణము లెట్టివి?”

“కుమారా! యీ విశ్వమునందున్నట్టియూ, ఉండగలట్టియూ గుణములన్నియు నాతనివే. కాని, అతడే ప్రత్యేకగుణమునందునూ యిమిడి యుండడు.”

“తండ్రీ! యింతకూ ఆతని కేదైనా లక్షణమున్నదా?”

“కుమారా! ప్రపంచమునందలి లక్షణములన్నియు నాతనివే. కాని, తెలియజేయుకొరకు సచ్చిదానందమని చెప్పుదురు. అనగా, ఉనికి, అనునది యే కొంచెముగలదో అది యతనిదే, యే కొంచెము ప్రకాశము కనపడుచున్నదో, అది యాతని ప్రకాశమే, మరియు నేకొంచెము మంచి, ప్రేమ, ఆనందములున్నవో, అవియు నాతనివే.

ఆ సచ్చిదానందభావము ప్రతివకనికిని, తనకుదా ప్రత్యక్షానుభవము. కుమారా, ప్రతిబకనికిని తనకు దా ప్రకాశించుచున్నా ననుటయూ, తనకంటె ప్రియమైన వస్తు వీప్రపంచమున లేదనుటయూ, అనుభవైక వేద్యమే. కాబట్టి సచ్చిదానందస్వరూపము అందరికిని స్వస్వరూపము గానే అనుభవమునకు వచ్చుచున్నది.”

20. ప్రపంచమునకునూ, యీశ్వరునకునూ అభేదము

“తండ్రీ ! మీరు చెప్పిన ప్రకారము మీరు మిమ్మే యీశ్వరు డంతవానినిగా తయారు జేసుకొనుచున్నారు.”

“కుమారా ! నేను తయారు చేసుకొనుటకు, యీశ్వరు డొకరు తయారు జేయుచో తయారగు వస్తువనుకొనుచుంటివా ? అతడు స్వప్రకాశుడు.”

“తండ్రీ ! పదునెనిమిదవ యధ్యాయములోని 1 వ శ్లోక ములో “నేనన్ని భూతములయందునూ గలి నామాయచే అన్నిటిని త్రిప్పుచున్నాను” అని చెప్పియున్నాడు. కాబట్టి యీశ్వరుడన్నిటి కంటెనూ వేరని తెలియుటలేదా?”

“పిచ్చివాడా ! అందరి హృదయములలోనూ గలవా డందరి కంటె వేరెట్లుగాగలడు. కాబట్టి ఆశ్లోకములోనే యీశ్వరుడన తనకు దానని యర్థమగుచున్నది.”

“తండ్రీ ! అట్లయిన “ఆశ్లోకములో నేనందరికంటెనూ వేరని యేలచెప్పబడియెను?”

“కుమారా! శరీరము, మనస్సు, బుద్ధి, మొదలగువాని కాథా రమై, అన్నిటిని ప్రేరేపించుచూ, అన్నిటికిరాజై అన్నియునావి, నేను, అనురూపముచే యే ప్రకాశము ప్రకాశించుచున్నదో, ఆప్రకాశమే వీనియునికికి కారణము. కాబట్టి శరీరాది యింద్రియములకు స్వామి యైన ఆత్మను యీశ్వరుడని చెప్పియున్నారు. యేది వకశరీరమునకు స్వామియో అదియే అన్నిశరీరములకునూ స్వామియైయున్నది.”

“అట్లయిన, ఆత్మ శరీరాది యింద్రియములకు వేరైయుండు నన్నమాట ?”

“కుమారా ! ఆత్మ యింద్రియములకు వేరైయుండలేదు. అది తన బాహ్యప్రకృతిలో మనస్సాది యింద్రియరూపమును చెందుచున్నది. అంతరప్రకృతిలో చైతన్యరూపమున వానికి స్వామియై వానిని ప్రేరేపించుచున్నది.”

21. జీవాత్మ పరమాత్మల యేకత్వము

“తండ్రీ! శరీరములోపలనుండు జీవాత్మ, పరమాత్మ యెట్లుగా గల్గును ?”

“కుమారా ! తాను యితరులకంటె వేరై కేవల మొకశరీరములోమాత్రమే యున్నాను, అని తలచెడి యాత్మను జీవాత్మ యనుచున్నాము. యితరులకంటె వేరుగాక సమస్తశరీరములలో తన యునికిని జూచుచూ, శరీరములున్ననూ తేకున్ననూ తన యునికిమాత్రమట్లే యేకముగా ప్రకాశించుటను భావించునట్టి యాత్మను పరమాత్మ యనుచున్నాము. యెవడు తననెట్లు భావించునో వాడెట్లు మారును. చూడుము ! సముద్రములో చిన్నవి పెద్దవిగా ననేక యలలున్నవి. కాని, అవియన్నియూ వకే నీరునుట సత్యము. చిన్న యలలలోనూ, పెద్దయలలలోనూ నీరేకలదు. కాని చిన్నవి పెద్దవియని వాడుచున్నారు. అట్లే జీవ భావములో నున్న భేదభావములుగూడ వకేపరమాత్మ సంబంధమైనవే. దానికంటె అంతరమేమియులేదు.

“అయిన వేరు వేరు శరీరములలోగల యాత్మలు వేరువేరుగా అనగా చిన్నవానిలో చిన్నవిగాను, పెద్దవానిలో పెద్దవిగా నుండి యుండవచ్చును.”

“కుమారా ! అయిన సముద్రజలము సైతము భిన్నభిన్నములుగానే యుండునా? వానిని తృంచివేయుచో వకదాని కింకొకటి వేరై పోవునా?” అన్ని యలలలోని జలము వకే ప్రకారముగా సమముగా నుండుటలేదా? అట్లే ఆత్మ అన్నిటియందునూ, సమముగా నుండును.

శరీరములు చిన్నవి పెద్దవిగానుండుటచే యాత్మయూ చిన్నదిగానూ పెద్దదిగానూ యుండదు.”

22. ఆయా మనుష్యుల సుఖదుఃఖములు వేరుగా నేలయుండును.

“తండ్రీ! మీరు చెప్పనట్లుగా వకే యాత్మ అంతటనూ సమముగా యుండుచో ఆయా జీవులయొక్క సుఖదుఃఖములు సమముగా యేలలేవు? ఒకరి సుఖదుఃఖము లింకొకరి కేల యనుభవము కాకుండును. అందరికినీ, అందరము వకటను జ్ఞానమేల కలుగకుండును? అందరి స్వభావము వకటిగా యేల లేకుండును? పెద్దయనియునూ, చిన్నయనియునూ, తెలివిగలవాడనియునూ, మూర్ఖుడనియునూ, బేధము లేలయుండును?”

“కుమారా! యెవడు తననెట్లు భావించునో వాడట్లు మారి పోవును. ప్రజలు తామితరులకంటె వేరని భావించుచూ, భిన్నభిన్నాభిరుచులు గల్గి యున్నారు. కాబట్టి అందరి దుఃఖమూ వకటిగా యుండలేదు. యీకారణముల చేతనే వకరి దుఃఖానుభవ మింకొకరికి గల్గకుండును.”

“తండ్రీ! మీరు చెప్పనట్లు యెవడు తన నెట్లుగా భావించిన నట్లే యగుచో, దుఃఖము పరతంత్ర జీవనము, మొదలగునవి యెవడునూ కోరనట్టివిగదా? ప్రతివాడునూ స్వతంత్రుడుగా నుండగలందులకై మిక్కిలి శ్రమజేయుచుండునే. ప్రతివాడునూ సుఖమునే కోరుచుండునే, యీదుఃఖము లేల పీడించుచుండును?”

“కుమారా! దుఃఖమన్ననూ పారతంత్ర్యమన్ననూ, అందరూ యేవగించుకొందురు. కాని అవి సమూలముగా నశించుటకు మాత్రము పాటుబడదు. కాబట్టి వానిలో చుట్టుకొనబడి పోవుచున్నారు. అస్వతంత్రతయును, దుఃఖమును తనను యితరులకంటె తుచ్చునిగాను, హీనునిగాను, అల్పజ్ఞునిగాను, అసమర్థునిగాను తెలియజేయును. లేక స్వార్థసిద్ధికొరకు యితరులయందు యీర్ష్యాద్వేషములను ప్రేరేపించును. అందరూ సమానమును యేకత్వభావమును దృఢపరచుకొని

అందరినీ సమానముగా ప్రేమించుచో మనుష్యుడు గొప్ప మహాత్ముడు గాగలడు. అప్పుడతనికి దుఃఖముగాని బంధముగానియుండదు. అట్టి యేకత్వప్రేమచే సుఖస్వాతంత్ర్యమును పొందగలడు. చూడుము! ఒక స్వతంత్రరాష్ట్ర ప్రజల రాష్ట్రరూపమును జెందుచున్నారు. ఆరాష్ట్రమున రాష్ట్రీయహక్కులందరికినీ సమానముగానుండును. రాష్ట్రీకతకారకు తానొక వేరువ్యక్తిని భావమును, వ్యక్తిగత స్వార్థమునూ వదలి రాష్ట్ర యేకత్వమునందు లీనమగువాడు, రాష్ట్రాధికారి గాగల్గుచున్నాడు. తన స్వార్థమునూ, వ్యక్తిత్వమునూ, రాష్ట్రముతో కలిపివేయు వా డారాష్ట్రమునకు స్వామియగుచున్నాడు.

యిదేవిధముగా ప్రతిజీవియూ స్వతంత్రతగలదే. కాని యెక్కువగా, యితరులతో యేకత్వాను భూతిగలవాడు మిక్కిలి స్వాతంత్ర్యానుభవమును పొందును. మరియు, పూర్ణముగా యేకత్వానుభవమున లీనమగుచో పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందుచున్నాడు. అనగా సమస్త ప్రపంచమునకునూ స్వామియగుచున్నాడు. కాని, ప్రజలు తమ వ్యక్తిగత స్వార్థచింతనను వీడి సమస్తమూ వకటేనను యేకత్వజ్ఞానముతో గొప్పవారు కాగోరుటలేదు. కాబట్టి, వారు అస్వతంత్రులూ దుఃఖితులూ నగుచున్నారు.”

“తండ్రీ! భారతీయులు విదేశీయపాలనకు రోసి, అందరూ యేకగ్రీవముగా స్వతంత్రులుగా గోరుచున్నారు. కాని, కోరిన మాత్రముచే స్వతంత్రులు కాజాలకపోయిరి.”

బిడ్డా! యిత సీచస్థితిలోగూడ భారతీయులకు నిజమైన స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ జనించలేదు. పారతంత్ర్యమును భారతీయులు పూజించినంతగా మరి యే యితర దేశీయులునూ పూజించరు. అన్య పరిపాలనక్రింద యిత హేయమైన బ్రతుకు మరి యే యితర దేశీయులునూ బ్రతుకజాలరు. యిట్టి దురవస్థలో నైతము విదేశీయులను నెత్తిన బెట్టుకొని పూజించు భారతీయులను జూచుచూ, స్వాతంత్ర్యము కావలెననుట దురాశయే యగును. అందు మహాఘోరముగా

యీ దేశీయులకు ధార్మిక సంకెలలు తగులుకొనియున్నవి. యింత అంధవిశ్వాసము. యింత సంకీర్ణమైన సంఘ ధర్మములు మరెచ్చటనూ గానరావు. భారతీయుల విచారశక్తిని, ధర్మశాస్త్రవేత్తలు మత ప్రోక్షలూ, గురువులు, ఆచార్యులు మొదలగువారు చేయు బోధనలు రచించిన ధర్మశాస్త్రములు, పీల్చిపనికిమాలిన పక్షీరులనుగా తయారు జేసినవి. యిట్టి యీ పక్షీరులకు నిజమగు స్వాతంత్ర్యేచ్ఛజనించజాలదు. రెండవవైపు సమాజములోగల ఆచార వ్యవహారములు, వందల కొలదిగా నున్న కులములు, వేలకొలదిగా నున్న భేదములు, సమస్త ప్రజలను వేరువేరుగా గల యిరుకు గడులలో బంధించి యుంచినది. యీ కారణములచే వకరింకొకరితో కలియజాలక అందరమూ వకటే నను యేకత్వ సామ్యభావము లేక అంధప్రాయులై యుండిరి. ధార్మిక, సామాజిక బంధనములచేత వక రింకొకరికంటె, చిన్న పెద్ద, తక్కువ యెక్కువ, మంచి చెడ్డ అను భేదములచే పరస్పరము కల హించుచూ, తిరస్కరించుకొనుచూ, ఒక రింకొకరి రక్తమును చిందించుటకు నైతము జంకనంత మూర్ఖులైపోయిరి. యీ దేశమూ, దేశీయులూ బానిసలగుటకు యివియే ముఖ్యకారణములు. యీ ధార్మికసామాజిక అంధవిశ్వాసములను త్రొంచి స్వతంత్రులగుట, యీ దేశీయుల యధికారమునందే యున్నది. కాని, వీరావిధముగా చేయగోరుటలేదు. కాబట్టి స్వతంత్రులు కాజాలకపోయిరి. యిట్టి యంధవిశ్వాసముతో నుండునంతవర కీ దేశీయులకు స్వాతంత్ర్యము గలుగజాలదు. యీ స్థితిపోక ఒకవిధముగా పరతంత్రత తొలగినను యింకొక విధమైనది పుట్టియేతీరును.”

“తండ్రీ! ప్రస్తుత సమయములో ననేకమంది భారతీయులు స్వాతంత్ర్య సంగ్రామములో తీవ్రముగా పనిచేయుచునే యున్నారు గదా?”

“కుమారా! కొంతమంది సోదరులు స్వాతంత్ర్య సంగ్రామమున కురికి యీ సామాజిక ధార్మిక అంధవిశ్వాసములను త్రొంచుటచేతనే స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తిలో కొంత సఫలతను పొందగల్గియున్నారు.

కాని వారిసంఖ్య చాలతక్కువ, అందువలన ఫలముగూడ చాల కొద్దిగానే లభించినది. అధికసంఖ్యాకు లింకనూ సామాజిక ధార్మిక బంధనములలో చుట్టుకొనబడి నాకులమూ, నా గొప్పతనమూ నని కాళ్లుజూచి కూర్చోనియున్నారు. దీనినుండి విముక్తిపొందువారి సంఖ్య యెక్కువగుకొలది స్వాతంత్ర్యేచ్ఛయు, యెక్కుడగును. ప్రతివ్యక్తి యొక్క పరిస్థితియు నిట్టిదే. మనుష్యుడు తానొక జీవీయనియును, శరీరమాత్రుడనియును, ప్రత్యేకజాతియనియును, ప్రత్యేక పేరనీ, ప్రత్యేకధర్మమతములనియునూ, ప్రత్యేకప్రతిష్టయనియునూ చింతించుచున్నాడు. యిందువలన అస్వతంత్రుడై దుఃఖించుచున్నాడు. యీ నీచాభిప్రాయముల త్యజించుటాతని చేతిలోని పనియైననూ, వాని నతడు త్యజించ గోరుటలేదు. కాబట్టి ప్రజల స్వతంత్ర దుఃఖములను వదలగోరుటలేదని స్పష్టమగుచున్నది.”

23. కర్మలనుచేయుటకు మనుష్యుడు స్వతంత్రుడగునా?

“తండ్రీ! కర్మలను చేయుటకు మనుష్యుడు స్వతంత్రుడగునా?”

“ఔను. మనుష్యుడు పశు పక్ష్యాదుల వలెగాక బుద్ధివంతుడగు ప్రాణి. యిది మంచి, యిది చెడు, అని నిర్ణయించి చేయగలడు. నేను చేయుచున్నాను, నేను చేయను అని చెప్పునప్పుడు స్వతంత్రుడై చెప్పుటలేదా? కాబట్టి మనుష్యుడు కర్మలనుచేయుటలో స్వతంత్రుడు. అతడు తన పురుషార్థ కర్మలచే గొప్పవాడు గాగలడు.” (చూ. గీ. అ. 6 శ్లో. 5-6.)

“తండ్రీ! చాలమంది పండితులు, మనుష్యునివలన నేమియూ గాదనియూ చేయువాడు చేయించువాడు యీశ్వరుడేననియూ చెప్పుచుండిరిగదా?”

“కుమారా! యిట్టి వ్యతిరేక భావములచేతనే యీ దేశ ప్రజ లిట్లు పరాధీనులై పతితులైపోయినారు. గీత యిట్లు చెప్పుదు. యీశ్వరుడు కర్తను కర్మను కర్మఫలమునూ రచించడు. అవి స్వభావము గానే జరిగిపోవుచుండును. అనగా చేయువాడు చేయించువాడు తనకు

తానేనని యర్థము. (చూ. గీ. అ. 5 శ్లో. 14) నిజమునకు చేయువాడు చేయించువాడూ అంతా యీశ్వరుడని చెప్పవారు సైతము ఈశ్వరునిపై నాధారపడుటలేదు. యిట్టిమాటలచే ప్రజలనేగాక తమ్ముదాము సైతము మోసగించుకొనుచున్నారు.”

24. ప్రారబ్ధము

“తండ్రి! చాలమంది పండితులు మనుష్యనివలన నేమియూ కాదనియూ, ప్రారబ్ధ మెట్లున్న నట్లు జరిగి తీరుననియును చెప్పుచున్నారు గదా?”

“కుమారా! మానవుడు ప్రారబ్ధమును తనకు తానే రచించుకొనుచున్నాడు. ప్రారబ్ధమునగా వర్తమానమునకు పూర్వము చేయబడిన కర్మఫలములు. కాబట్టి కర్మఫలములు అనుభవించుట ప్రారబ్ధాదీనములై యుండవచ్చును. కాని కర్మచేయునపుడు ప్రారబ్ధమేమియూ లేదు. కేవలము ఫలము మాత్రమే ప్రారబ్ధాధీనమై యుండును.

“తండ్రి! ఫలము ప్రారబ్ధానుసారముగా నందరూ ననుభవించవలసియే యుండవచ్చును. కాని దీనినుండి తప్పించుకొనుటకు వేరుపాయము లేదా?”

“కుమారా! మొదటచేసిన చెడ్డకర్మలయొక్క చెడుఫలమును పోగొట్టుకొనగోరుచో, ఆతనిచేత వర్తమానములో బలవంతముగా మంచికర్మలను చేయించవలయును. అట్లుచేయుచో ఆ చెడుకర్మల ఫలము నశించుటగాని తగ్గుటగాని జరిగితీరును. అట్లే మొదటచేసిన మంచి కర్మఫలముగూడ వర్తమానములో చెడుకర్మల నాచరించుచో వీగిపోవును. సమస్తమూ వకటేనను సామ్యభావనిశ్చయముతో తన వ్యక్తిత్వాహంకారమును పోగొట్టుకొని చేయువాని సర్వకర్మలూ తొలగిపోవును. (చూ. గీ. అ. 4 శ్లో. 37)”

“తండ్రి! యీ శ్లోకమున కర్మము ప్రారబ్ధముగాక మిగిలిన వన్నియూ నశించునని చెప్పుచున్నారుగదా?”

“కుమారా ! యీ శ్లోకములో అట్టిభావము లేనేలేదు. గీత యందెచ్చటనూ కర్మలన్నింటికీనీ వేరుగా నొక ప్రారబ్ధకర్మ యున్నదని చెప్పనేలేదు. అదియునూగాక నేను వేరుగా నొక వ్యక్తిననుభావమే లేనితరి ప్రారబ్ధము నెచ్చట నన్వయించెదరు.”

“తండ్రి ! పెద్దపెద్దజ్ఞానులూ మహాత్ములూ సుఖదుఃఖముల ననుభవించునప్పుడు వారు యివియన్నియూ ప్రారబ్ధకర్మలని చెప్పుచున్నారుగదా?”

“కుమారా ! సుఖదుఃఖముల బాధ ననుభవించువాడు జ్ఞానిగాని మహాత్ముడుగాని కాడు. నిజమగు జ్ఞాని సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచున్నట్లు లోకులకు కన్పించిననూ వాని యంతఃకరణములో లేశముగూడ సుఖదుఃఖముల బాధవుండదు.”

25. యీశ్వరుడు ప్రపంచము నేలస్పృష్టించెను ?

“తండ్రి ! ఈశ్వరుడు సుఖదుఃఖములతో గూడిన ప్రపంచము నేల నిర్మించెను ?”

“కుమారా ! ప్రపంచమును నిర్మించు యీశ్వరుడు, ప్రపంచము, ఆతనికంటె భిన్నములుగావని నేను మొదటనే చెప్పియుంటిని.”
“తండ్రి ! భగవంతునికంటె విశ్వము వేరుగాదనుట యెట్లు పొసగును. స్వయముగా భగవంతుడు, గీతలోని యెనిమిదవ యధ్యాయములో వేయి యుగములు బ్రహ్మకొక పగలనియు, వేయియుగము లొక రాత్రనియు, దినమునందు సృష్టి జరుగుననియును, రాత్రియందు లయ మగుననియునూ, జెప్పియున్నాడు. అట్లే 9 వ యధ్యాయములో “నేను కల్పమునకు ముందు మనుష్యాదులను సృష్టించుచున్నాననియు కల్పాంతమునందు వారు నా ప్రకృతిలో లీనమగుచున్నారనియునూ” చెప్పియున్నాడుగదా?”

“కుమారా ! శ్రీకృష్ణుడు తనను సమస్త జనులయొక్క యాత్మయని చెప్పుకొన్నాడేగాని, వేరుగా తానొక వ్యక్తినని చెప్పుకొనలేదు. ఆ అందరియొక్క యాత్మయే బాహ్యంతర ప్రవృత్తులచేత

ప్రపంచరూపముగా గన్పట్టుచున్నది. 8-9 వ యధ్యాయములో సృష్టి రచనవిషయమైన శ్లోకములలోని యర్థము. సమస్తాత్మలలోని యిచ్చ లేకసంకల్పములనే బ్రహ్మ లేక ప్రకృతి యని చెప్పబడుచున్నది. ఆత్మలో సంకల్పము గల్గినప్పుడు, అది సృష్టిరూపముగా ప్రకటమగును. సంకల్పములు ఆగినప్పుడు సృష్టి యాగిపోవుచున్నది (లయమగుచున్నది). యిది ప్రతిమనుష్యునకునూ నిత్యానుభవములోనిదే. జాగ్రత్స్వప్నావస్థలలో మనస్సు క్రియాత్మక మగుటచే, తమతమ పనులను చేసుకొనుచున్నారు. మంచినిద్రలో మనస్సు క్రియారహిత మగుటచే, సమస్త వ్యవహారము లాగిపోవుచున్నవి. ఆ సమయమున యేమియూలేదు, ఒక ప్రత్యేక శరీరమునకు లేక పిండమునకున్న దశయే, మొత్తము ప్రపంచమునకు లేక బ్రహ్మాండమునకు గల్గుచుండును.”

“మొదట యీ ప్రపంచసృష్టి యెప్పుడు జరిగియుండును ?”

“కుమారా ! యీ ప్రపంచ మనాదియైనది. కాబట్టి యిది యెప్పుడు పుట్టినదియూ చెప్పజాలము. యిది యెల్లప్పుడూ నదీ ప్రవాహమువలె జరుగుచునే యుండును. ప్రతి మనుష్యుడూ తనకు దాను సృష్టి లయములను చేయుచునేయుండును. యీ చక్ర మిల్లెల్లప్పుడునూ, తిరుగుచునే యుండును. దీని కాద్యంతములు లేవు. (చూ. గీ. అ. 15. శ్లో. 3.)

26. ఆత్మ వక్కుటి అనేకరూపులను దాల్చు కష్టస్థితి

నేల పొందుచున్నది ?

“తండ్రీ ! జీవాత్మ పరమాత్మలు, వక్కుటేయయ్యును, అవి అంతటా సమముగానుండి స్వతంత్రముగానుండుచో, ఆ వక్రీయాత్మ యీవిధముగా నానా శరీరములనుదాల్చు కష్టస్థితి ననవసరముగా పొంది యేల బంధనముల బంధింపబడుచున్నది ?

“కుమారా ! వక్రదానినుండి, అనేకము గావలయునను యిచ్చ స్వభావసిద్ధమైనది. యీప్రపంచములోగనబడు ప్రతివస్తువునూ అనేక

వస్తువుల సమ్మేళనచేతనే గల్గియున్నది. కాబట్టి, వకటిలో ననేకము, అనేకములో నొకటియు స్వతస్సిద్ధముగా గల్గియుండును. చూడుము! ఒకట బీజములో ననేక బీజములను బుట్టించు నవ్యక్తశక్తిగలదు. అట్లనేక బీజములను బుట్టించుట, మూలబీజమునకు స్వభావము. అందెట్టి బాధయూనుండదు. అట్లే పరమాత్మగూడ నానారూపము లచే ప్రకాశించుచుండును. అందెట్టి బాధయూ నాతనికుండదు. యెట్టి బంధనముగూడ నాతనిని బంధింపనేరదు. నిజమునకు బంధనముగాని, దుఃఖముగాని, ఆతనికంటె వేరుగావు. ఆ వశేయాత్మ సుఖదుఃఖముల యందునూ బంధమోక్షములయందును సమముగా ప్రకాశించుచున్నది. కాబట్టి ప్రపంచములోగల సుఖదుఃఖాది ద్వంద్వములన్నియు, నాతనిలో యేకత్వముజెందుచున్నవి. సుఖదుఃఖబంధమోక్షాదులకు, అస్తిత్వములేదు. కుమారా! యేదైన రెండవ వస్తువున్నప్పుడుగదా బాధగలుగవలయును. ఆతనికంటె వేరుగా యెట్టివస్తువుగాని లేనప్పుడు బాధగలుగుటయెట్లు? నిజమునకు జీవభావము శరీరభావమూగల సాధారణ, అజ్ఞానులకుగూడ ప్రపంచము దుఃఖభూయిష్టముగా తోచుటలేదు. అట్లు బాధానుభవము గలుచూ దుఃఖించు చుండుచో మనుష్యుడు బ్రతుకగోరడు. చూడుము! యెట్టి బీదతనమునైననూ, యెట్టి దుఃఖములనైననూ పశుపక్ష్యాదులు సైతము సహార్షముగా సహించి బ్రతుకగోరు చుండునేగాని మరణించగోరుటలేదు. కాబట్టి ప్రపంచమును దుఃఖరూపముగా నెవ్వరూ చూచుటలేదని విశదమగుచున్నది. నిజమునకు, అవి దుఃఖరూపములు గానేకావు, మూర్ఖతచే నట్లుచెప్పుచుండిరి.”

“తండ్రీ! ఆత్మ తనకుతానై యనేక రూపములుదాల్చియూ తిరిగి దానిలో దుఃఖబంధనముల నేల వప్పుకొనుచున్నది.”

“కుమారా! అట్లు చింతించుటనే భ్రమయందురు. దానిని తొలగించవలయును.”

“సచ్చిదానంద స్వరూపుడగు యీశ్వరునకు భ్రమ యెట్లు గల్గెను?”

“కుమారా ! యీ విషయము భ్రమ తొలగినవెంటనే బోధయగును. మనుష్యు డీ భ్రమయందుండు నంతవరకు సత్యము బోధపడదు. స్వేచ్ఛ విషయములను సత్యములుగా భావించి మనుష్యుడు సుఖదుఃఖముల ననుభవించును. కాని మేలుకొనిన వెంటనే, అదియంతయూ ససత్యమనియును, తనమనస్సుచే కల్పించబడినదనియునూ గ్రహించి నిశ్చింతపడును. కొంతమంది మనుష్యులు తమాషాకొరకు బుద్ధిపూర్వకముగా సారాయి, నల్లమందువగయిరా మత్తుపదార్థములను సేవించి తికకచే పిచ్చివారై పోవుచున్నారు. కాని తికకవదిలిన వెంటనే, అదిపిచ్చిక్కాదనియూ తమంత తామే స్వేచ్ఛగా మత్తునుపయోగించుటచే నల్లయ్యెననియూ, ఆపిచ్చితనముగూడ తమచే రచించబడినదే ననియునూ గ్రహించి స్తిమితపడుదురు. అట్లే ఆత్మయు తనచే రచించబడిన ప్రపంచమునందలి మోహమున దగుల్కొని, సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచూ తనకు స్వేచ్ఛలేదని తలచుచున్నది. కాని తననిజస్వరూపమును గాంచినవెంటనే జరిగినదంతయూ తనకల్పనగా గ్రహించుచున్నది. నిజమునకు, అజ్ఞానముగాని దుఃఖముగాని యెల్లప్పుడుండునట్టి స్వతంత్రపదార్థములుగావు.”

“తండ్రీ ! మీరు చెప్పినట్లు, యీ ప్రపంచమంతయూ, వకే యాత్మయొక్క ప్రకాశముచే ప్రకాశించబడుచో, ఒకమనిషికి భ్రమ గల్గుచో, అందరికినీ గల్గవలయును. ఒకవ్యక్తికి తనయదార్థానుభవము (సత్యము) గల్గుచో, అందరికినీ గలుగవలయును గదా?”

“కుమారా ! ప్రపంచమునందంతట నిండియుండుటకు, అజ్ఞాన భ్రమలు ఆత్మయొక్క ధర్మములుగావు. ఆకాశమంతయూ వకటియే, కాని వకచోట మేఖావృతమగుచో, నాకాశమంతయూ మేఖావృత మగునా ? లేక నముద్రములో నొకచోట తుపాను చెలరేగుచో సముద్రమంతయు తుపానుమయ మగునా ? కావు. చూడుము ! ప్రస్తుత భౌతిక విజ్ఞానవేత్తలు, భూమియం దంతటనూ, యెలక్ట్రిక్ (మెరపుయొక్క సూక్ష్మశక్తి) వున్నదని గ్రహించి యున్నారు. కాని రేడియో యంత్రముకడనే శబ్దము వినబడుచున్నది.

రేడియో యంత్రము లేనిచోటగల మెరపుశక్తి శబ్దము నిచ్చుటలేదు. అట్లే సర్వవ్యాపకమగు నాత్మ కొకచో జ్ఞానభ్రమ లొదవుచో అవి యంతటనూ ప్రతిఫలించవు. యింకనూ వొక దృష్టాంతరమును వినుము. యీ మనరాష్ట్రములో ననేకవృత్తులు కలవు. అనేక వ్యాపారములు గలవు. దుఃఖించువారు, సుఖించువారు, బీదలు, భాగ్యవంతులు, జ్ఞానులు, అజ్ఞానులు, రైతులు, కార్మికులుగా ననేక తెగలూ, అనేక విషయములూ గలవు. కాని, రాష్ట్రము, వొకరు దుఃఖించుచో దుఃఖించుటయూ సుఖించుచో సుఖించుటయూ లేదు. అది వక రైతునూ గాదు, లేక కార్మికుడనూ గాదు. రాష్ట్రములో వీరందరికినీ సమాన యేకత్వములు గల్గుచున్నవి. దానిలో వీరందరి సమావేశమూ గల్గుచున్నది. కాని, రాష్ట్రము, వకే స్థితియందునూ ఒకే గుణమునందునూ పరిమితమై యుండదు. అట్లే ఆత్మయూ ననేక భావములు కల్గియూ, నిజమున కేభావమునందునూ యంటక సర్వత్ర సమముగా నిర్వికారముగా ప్రకాశించుచున్నది.”

27. జననమరణములు దేనికి గల్గుచున్నవి ?

“తండ్రీ ! వకేయాత్మ సర్వప్రపంచమునందునూ సమముగా నిండియుండినదయ్యినూ, వేరు వేరు జన్మల నెట్లు పొందగల్గుచున్నది. మరియునూ మరణించి నానావిధ యోనులయందు, దేనికి పుట్టుచున్నది.

“కుమారా ! ఆత్మ వక్కటియే సర్వత్ర ప్రకాశించుచున్ననూ, యేభావము తననిజస్థితిని గాంచనేరక, తాను వేరను నహంకారముచే, తనను మనోబుద్ధింద్రియాదుల యందే యిమిడియున్నట్లు తలచుచుండునో వాడు తన వాసనామయమగు సూక్ష్మశరీరముతో కూడి, తనకోర్కెల కనుగుణ్యముగా ననేకవిధములైన స్థూలశరీరములను ధరించి విడచుచుండును. దీనినే జననమరణములని చెప్పుచున్నారు. ఆ వాసనాయుతమగు సూక్ష్మశరీరమే సుఖదుఃఖానుభవమును పొందుచున్నది.”

“తండ్రీ! ఆ సూక్ష్మశరీరములో, ఆత్మ కలదా లేదా?”

“ఆత్మ సర్వత్ర నిండియున్నది. అది తన యిచ్చచే ననంత స్థూల సూక్ష్మరూపధారణ చేయుచున్నది. ఆ యాత్మయొక్క ప్రకాశముచేతనే శరీరముల కస్తిత్వము గల్గుచున్నది. కాని, ఆత్మయే వక్త శరీరమునందును, లేక శరీరముల సమూహమునందునూ, పరిమితమై అనంతశరీరములో గలదయ్యునూ, శరీరములకు వెలుపలగూడ ప్రకాశించుచున్నది. శరీరములున్ననూ : లేకున్ననూ, ఆత్మయొక్క యస్తిత్వము స్థిరముగానుండును. చూడుము! ఆకాశమునందు మేఖములు పట్టుచూ విడుచుచున్నవి. ఆయా మేఖములయందాకాశము పూర్తిగా నిండియున్నది, కాని ఆకాశము మేఖములలోమాత్రమే యిమిడియుండలేదు. అది సర్వత్ర నిండియున్నది. మేఖములున్ననూ లేకున్ననూ, ఆకాశము యధారీతిగా నుండుటలేదా? అట్లే, ఆత్మ, అందరిలోనూ నిండియుండియు, దేనియందునూ, ఆగియుండలేదు. వాసనాయుత మగు సూక్ష్మశరీరము శరీరమును ధరించి విడుచునపుడుగూడ, ఆత్మ, రాకపోకలులేక స్థిరముగా ప్రకాశించుచున్నది. భారతీయులు వేరొక ప్రాంతమునకుపోయి వేషభాషలుమార్చిననూ భారతీయులనే పిలువబడుచున్నారు. తమిళుడొకడు ఆంధ్రప్రాంతమునకువచ్చి వేషభాషలు లలవరచుకొన్నపిదప నాంధ్రుడని చెప్పబడిననూ, నిజమునకా భారతవాసి భారతదేశములోనే యున్నాడు. అట్లే వాసనాయుత సూక్ష్మశరీరము మనేక స్థూల శరీరముల ధరించి విడుచునప్పుడుగూడ సమస్తమూ, ఆత్మరూపముతో నాయాత్మయందే లీనమైయుండును.”

తండ్రీ! ఆత్మ వివిధ శరీరములయందునూ, వివిధ భావములయందునూ పంచబడి నానావిధ జననమరణ చక్రమునందు తగలొకని తిరుగుచుండుచో, అది ముక్కలు ముక్కలై వేరైపోవుట లేదా?

కుమారా! ఆత్మ యేవొక విశేషభావముననో లేక యేదేని విశేష దేశ, కాల, వస్తువులయందుననో పరిమితమైయుండుచో నీవని నట్లు ముక్కలు చెక్కలై పోయెడిదే. యేలనన సమాబద్ధమైనట్టియూ, స్థూలమైనట్టియూ, వస్తువులు ముక్కలుగా గలవు. చూడుము! ఆకా

శము సూక్ష్మ వ్యాపకమై యపరిమితమై యున్నది. కాబట్టి అది ముక్కలుగాదు. అత్త, యాకాశము కంటెనూ, సూక్ష్మమై సర్వ వ్యాపకమై, ఆకాశమునకు గూడ నాధారమైయున్నది. అత్తలేని దేశకాల వస్తువులు లేవు. కాబట్టి అది ముక్కలు కాదు.

28. మోక్షమనగా నేమి ?

“తండ్రి! సర్వ విషయములూ మనోకల్పనలే యగుచో, మోక్షమనగా నేమి ?

“కుమారా! మనోకల్పనలచే పుట్టబడిన నానావిధదుఃఖబంధనలను సమస్తమూ ఒకటేనను నిశ్చయముతో తొలగించి స్వాతంత్ర్య పూర్వకమగు ప్రపంచమున సామ్యభావముతో సమస్త ప్రజల హితముకొరకు కర్తవ్య కర్మలను జేయుచూ తన్నయిడై యుండుటే మోక్షమనబడును.” (చూ. గీ. అ. 5 శ్లో. 19 నుండి 26 వరకు)

“తండ్రి! జననమరణదుఃఖాది నానావిధ ద్వంద్వములచే కూడి యున్న శరీరము గల్గియుండగా మోక్షమెట్లు సిద్ధించును? అది మరణించిన తదుపరిగదా జరుగవలయును?”

“కుమారా! యిది కేవలము నీ భ్రమ. మరణించిన తదుపరి మోక్షమే యుండుచో యీసరికందరూ, మోక్షమును పొందియే యుందురు. కాని, యిప్పటికిగూడ మోక్షమును పొందినవారికడనుండి ఒక్క సందేశమేనియు వచ్చియుండలేదు. మరణించిన తదుపరి మోక్షముగలదనుట మిక్కిలి గొప్పపొరపాటు. మరణించిన తదుపరి శరీరము మనస్సు బుద్ధి మొదలగు బాధ ననుభవించుసాధనము లొక్కటియూ లేనప్పుడూ మోక్షానుభవమెట్లు గాంచనగును. కాబట్టి మరణించిన తదుపరి మోక్షముగల్గునని భ్రమపడక యీ శరీరముననే మోక్షానుభవముపొందు నుపాయమును చూడవలయును. మోక్షమన్ననూ స్వతంత్రమన్ననూ వక్కటియే. సమస్తమూ ఒకటేనను యేకభావముగల్గి, అది స్థిరముగా పాదుకొనిపోయినచో మానవుడు స్వతంత్రుడై ముక్తు డగును. తిరిగి చింతా శోక భయరోగ వృద్ధా

ప్రము లాతని బాధింపనేరవు. కాని పరిపూర్ణత, వకేజన్మమున గల్గుటసంభవము. అది యనేక జన్మాను భవములచే ప్రాప్తించును. కాని, యీ సమత్వయోగమున మగ్నుడైయుండువాని రెండవజన్మ గూడ, ఉత్తరోన్నతిని గూర్చునట్టిదిగా చేకూరును. అట్లు క్రమక్రమముగా పరిపూర్ణ ముక్తుడై పోవును. దానియందు తన్మయుడైయుండువాడు పడిపోజాలడు. (చూ. గీ. అ. 6 శ్లో. 40 నుండి 45 వరకు.)

“తండ్రి! మోక్షస్థితినిబొందిన ముక్తపురుషుడు, తిరిగి జననమరణాదిచక్రమున బడునా?”

“కుమారా! ముక్తుడైన తదుపరి తిరిగి జన్మమరణాదిచక్రమున బడునట్టి పరవశత్వ మెట్లుండగలదు. మోక్షమన, ముక్తపురుషుడు సమస్తప్రపంచములో తన పరిపూర్ణయేకత్వమును జూచుచూ, అవి చలిత దృఢనిశ్చయుడై సామ్యాచరణ గలవాడై యుండుట. సమస్తప్రపంచమునందునూ తాను నిండియున్నప్పుడు, యెచ్చటికి పోవుట! యెచ్చటికి వచ్చుట! ఆతడు లేనిచోటెద్ది? సమస్తమూ ఆతనిరూపమై పోవుచున్నది. ఆత డన్నింటియందలి పరిపూర్ణ పరమాత్మస్వరూపుడగును. అట్టితరిగూడ నాతడు స్వేచ్ఛగా నేదైన విశేషశరీరధారణ జేసిననూ, అది యాతని యిచ్చయే. ఆతని నడ్డగించువారుగాని, పరవశునిగా జేయువారుగాని లేరు. కాని శరీరధారణజేసియూ, ఆతని సర్వాత్మాభావ ముట్లేయుండును. ఆతని జన్మకర్మములు దివ్యములగును. అనగా వానియొక్క వికారమావంతయూ, నాతనికి గలదు. అవ్యక్తజీవులవలె పరవశత్వదుఃఖము లాతని బాధింపవు.” (చూ. గీ. అ. 4 శ్లో 5 నుండి 24 వరకు)

“తండ్రి! జననమరణము లున్నప్పుడు వాని ననుసరించి యుండు దుఃఖాది ద్వంద్వము లెట్లు లేకుండును. అవి శరీరధర్మములుగదా?”

“కుమారా! నీవు ముక్తపురుషుని విషయమై ప్రశ్నించుచూ ఆతనిని నీ స్థితితోపోల్చి, నీకంటె వేరు గానిచ్చుటలేదు. ముక్తపురుషు

డన కేవలము పరమాత్మ స్వరూపుడని నేను జెప్పుచున్నాను. అప్పు టికిని నీవు వానిని నీవంటి యల్పజ్ఞుడని యెంచి వాని దివ్యజన్మ కర్మ రహస్యముల తెలియగోరుచుంటివి. యివి పరస్పర విరుద్ధభావములు. ఆతడు నీవంటి సాధారణవ్యక్తియే యగుచో, ఆతనివిషయమై యంతగా చర్చించు నావశ్యకతయే లేదు. సాధారణ ప్రజలందరూ యిట్లే తమ అవ్యక్తమైన సంకుచితదృష్టిచే, ఆత్మ, పరమాత్మ, లేక జీవన్ముక్తులైన మహాపురుషులస్థితిని జూడగోరుచుందురు. అట్లు దాని నిజమెప్పటికిని బయలుపడను. ఆ స్థితిని తెలియగోరుచో తానీ ప్రపంచముకంటె భిన్నముగా నొకవ్యక్తి ననుస్తూలదృష్టిని వీడి, ఉన్నత సూక్ష్మదృష్టియను నద్దమును తగిలించవలయును. మిక్కిలి దూరవస్తువులను చూడగోరుచో దుర్బ్బిణీయంత్ర సహాయము గావలయును. సాధారణ దృష్టిచే చూడజాలము. అట్లే ఆత్మజ్ఞాన సంబంధమైన, రహస్యముల తెలియగోరుచో, బుద్ధిని స్థూలప్రపంచ పదార్థముల దాటించి, మిక్కిలి సూక్ష్మమైనదృష్టవలయును. స్థూల ప్రపంచమునగల నానావిధ పరివర్తన శీతములైన కృత్రిమ పదార్థములయందు బుద్ధి చుట్టుకొనబడి, అనిత్యములైన పదార్థములను, సత్యములని భావించుచుండునంతవరకు, పరివర్తనలని సత్యమైన వస్తుజ్ఞానప్రాప్తి ఫలప్రద మెట్లగును?

కుమారా! అహంకారముచే ప్రపంచములో తనను వేరుగా భావించి కొంతమంది వ్యక్తులను ప్రేమించుచూ, కొంతమందిని ద్వేషించు వారిని బంధత్వ దుఃఖములు బాధించు చుండును. కాని, సర్వమూ వకటే నను తన సత్యస్వరూపమును జూచుచూ, లోక హితము కొరకు సామ్యభావాచరణ జేయువారి కిట్టి గుణము లుండవు. చూడుము! రాజుగాని, లేక పెద్ద వుద్యోగిగాని, ఖైదీలయొక్క కష్టములను దీర్చి మంచి వ్యవస్థలు యేర్పరచు కొరకు ఖైదీలన్న జైలులో ప్రవేశించి, అచ్చటి కఠిన కష్టముల నన్నింటినీ స్వయముగా చూచి, విచారించి, యనుభవించునప్పుడు, ఖైదీలకు కారావాస మెంత కఠినముగాదోచునో, అంతకఠినముగా వారికిదోచదు. అట్లే

జీవన్ముక్త మహాపురుషులు, లోకహితార్థము శరీరములను దాల్చి ప్రాపంచిక వ్యవహారములను జేయును. కాని అందాతనికి దుఃఖము గాని బంధముగాని తోచదు. ఏలనన దుఃఖబంధనము లాతనికింటే వేరుగావు.

29. పరలోకము

“తండ్రి ! మరణించిన తదుపరి యేమిజరుగును ?

“కుమారా ! మనుష్యుడు జీవితావస్థలో మనోశరీరములచేత నెట్టి కర్మలను జేయునో, వానియొక్క సంస్కారము చిత్తముపై యంకితమైపోవును. వానిప్రభావముచేత చనిపోవునప్పు డేభావములు స్మరణకువచ్చునో తదనుగుణ్యమైన భవిష్యజన్మగల్గును. జీవితములో మంచి పనులను జేసియున్నచో మరణించుతరి నెట్టిభావములు జ్యోతి కములై సద్గతులుగల్గును. లేక చెడ్డపనులు జేసియున్నచో చెడుభావము లుదయమై దుర్గతిని గల్గించును. అనగా శ్రేష్ఠమైన కర్మల నాచరించుచో, తిరిగి మనుష్యశరీరముగల్గి సుఖయగును. నికృష్టమైన కర్మలను జేసియున్నచో నానావిధహీనయోనులయందు జన్మించి దుఃఖతుడగును. మనుష్యశరీరమునందు జేయు కర్మానుగుణ్యముగా నానా విధయోనులూ ఒకటితరువాత నింకొకటిగా ప్రాప్తించుచుండును.”

“తండ్రి ! స్వర్గ నరకములననేమి ? అవి యెచ్చటనున్నవి ?”

“కుమారా ! స్వర్గనరకములు మనో సూక్ష్మ భావములు. మనస్సు తాను జేసిన కర్మానుగుణ్యమైన స్వర్గ నరకములను సృష్టించి సూక్ష్మ శరీరముచే నా కల్పిత భోగముల ననుభవించుచుండును. స్వప్న కాలమునం దే విధముగా మనస్సు నానావిధ సంకల్పములను జేసి, ఆయా భోగముల ననుభవించుచూ, సుఖ దుఃఖానుభవముల పొందుచున్నదో, అట్లే స్థూలశరీరము విడువబడగానే వాసనాయుత సూక్ష్మ శరీరమును ధరించి తాను కల్పించుకొన్న స్వర్గము, లేక నరకముల యందు సుఖము, లేక దుఃఖము ననుభవించుచున్నది. యెవరు స్వర్గాది భోగముల కొరకు పరోపకారాది పుణ్యకార్యముల జేయు

చుందురో, వారి మనస్సు సత్కర్మల ప్రభావముచే తనకొరకు స్వర్గమును రచించి అందు నానావిధ భోగముల ననుభవించును. ష పీడనమునే ప్రధానముగా నెంచి తమ స్వార్థముకొరకెవరు పాప కార్యముల నాచరింతురో వారి మనస్సు తదనుగుణ్యమైన నరకమును కల్పింప నానావిధములైన కష్టముల ననుభవించురు.”

“తండ్రీ! గీతలోని యెనిమిదవ యధ్యాయములో శుక్ల కృష్ణగతులు గలవనియును, మరణించిన తదుపరి శుక్లగతికి పోయినచో తిరిగి రాడనియును, కృష్ణగతికి బోయినచో తిరిగి జన్మించుననియునూ, అచ్చట బ్రహ్మలోక గోలోకాది కొన్నిలోకములు గలవనియును, చెప్పియున్నాడు. వీని తాత్పర్యమేమి?”

“కుమారా! శుక్లకృష్ణ గతులను గీత చెప్పియుండలేదు. పూర్వకాలపు ప్రజలు భగవంతుని వివిధరూపములతో గొల్చుచూ మరణించుతరి శుక్లగతిగాబోయి భగవంతునిలో లీనమగుదురనియును, తిరిగి రాడనియునూ, వైదికకాండలో దత్తచిత్తులగువారు, కృష్ణగతిగా చంద్రలోకమునకేగి తిరిగి జన్మించురనియును, భావించుచుండిరి. యీ విషయమును గీతలో 8దవ యధ్యాయములోని 26-27వ శ్లోకములలో స్పష్టముగా చెప్పియున్నాడు. కాని సమస్తమూ వకటేనను సామ్యభావమును సంపూర్ణముగా నాచరణలోబెట్టు సమత్వయోగి, యిట్టి చిక్కులలోబడడు. ఆతడిచ్చటివాడిచ్చటనే జీవన్ముక్తుడై పరమాత్మయందు లీనమైపోవుచున్నాడు. ఆతనికి పోయిరావలసిన స్థానములులేవు. రావడము, పోవడము, తనకంటే వేరుగానున్నప్పుడుగదా జరుగును. ఉన్న సమస్తమునందునూ, ఆతడే ప్రకాశించుచుండ ఎచ్చటికిపోవుట? యెచ్చటికివచ్చుట? సర్వమూ వకే ప్రకాశముచే ప్రకాశింపబడునప్పుడొకచోటికి పోవువాడునూ, వచ్చువాడునూ గలడా? ఏదైనాక లోకమునకు పోవలయునను భావమున్నప్పుడు రావలసి గూడనుండును. (చూ. గీ. అ. 7 శ్లో. 16) చంద్రవైకుంఠ గోబ్రహ్మాది లోకములన్నియు కల్పితములే.”

30. శ్రాద్ధవిషయములో గీత యభిప్రాయమేమి ?

“తండ్రీ ! మరణించినవారికి మన హిందువులుచేయు శ్రాద్ధముల విషయములో గీత యేమిచెప్పను ?”

“కుమారా ! గీత దానిని తామస శ్రద్ధయని చెప్పుచున్నది. (చూ. గీ. అ. 17 శ్లో. 4) శ్రాద్ధమును కేవలము హిందువులేగాదు, అనేక రూపములచే నందరూ చేయుచున్నారు. సంవత్సరీకములు, 5 సంవత్సరములకూ, 10 సంవత్సరముల కొకమారు మరణించిన వారిని గుర్తుకు తెచ్చుకొని దుఃఖించుచున్నారు. గోరీలకు రాళ్లకు చిత్రపటములకు పూలతో హారతులనెత్తి యుత్సవముల జేయుచున్నారు. యివియన్నియు శ్రాద్ధములే.”

31. తపస్సు లేక శిష్టాచారము

“తండ్రీ ! భవిష్య స్సుఖములకొరకై శరీరమును నానావిధములుగా హింశించి తపస్సుజేయువారు రెండవ జన్మమున నెట్టిగతికి జెందుదురు ?”

“కుమారా ! గీత అట్టివారిని పూర్తిగా నిందించు చున్నది. ఆకలి దప్పికలచే తపించుచూ, శీతోష్ణముల సహించి తల్లక్రిందులుగా వ్రేల్లాడుచూ, శూలములపై నిద్రించుచూ, నానావిధ కష్టములచేత శరీరమును క్లేశపెట్టి జేయు తపస్సు రాక్షస తపస్సుని గీత చెప్పుచున్నది. కాబట్టి గీతా సిద్ధాంతము ననుసరించి రాక్షసులు పోవుగతికి వీరునూ పోయెదరు.”

“తండ్రీ ! పదు నెనిమిదవ అధ్యాయమునందలి 5 వ శ్లోకములో తపస్సు చాలా ముఖ్యమైనదనియు అది మనుష్యుని పవిత్రుని జేయుననియును జెప్పియున్నాడు గదా ?”

“కుమారా ! యీతపస్సెట్టిదో 17 వ అధ్యాయములోనే చెప్పియున్నాడు. మూతాపితరులను గురువులను సాత్వికులగు పెద్దలను, గౌరవించి పూజించుట, పవిత్రముగా నుండుట, సరళ

స్వభావము గల్గియుండుట, యెవ్వరికినీ యెట్టి యపకృతియునూ, జేయ కుండుట, సత్యములగు మృనుమధుర వాక్కుల నుచ్చరించుట, విద్య నభ్యసించుట, మనస్సును శాంతముగాను, ప్రసన్నముగాను, శుద్ధముగానుంచుట, యింద్రియనిగ్రహంజై యుండుట, మొదలగు శిష్టాచారములే తపస్సుని చెప్పబడుచున్నవి. యివి ప్రతి మానవ మాత్రునకుగూడ ముఖ్యముగా నుండవలసినవి. యివిమనుష్యుని పవిత్రునిగా జేయును. అట్లుగాక శరీరమును కష్టపెట్టి చేయు తపస్సు, యీ జన్మలోను పరజన్మలోనూ క్లేశమునే యిచ్చును.” //

“అయిన ప్రత్యోపవాసములను సైతము రాక్షస తపస్సులనియే జెప్పెదరా?”

“కుమారా! బలవంతముగా నాకలిదప్పుల కాగుటచే, శరీరము కష్టపడి మనస్సు నవయుచున్నది. కాబట్టి, అది యేకాగ్రముగా నుండజాలదు. అందువలన గీత దీనిని నిషేధించినది. మనస్సు నేకాకృతి నొందించుటకు గీత యాహారవిహారములను సూచించియున్నది. (చూ. గీ. అ. 6. శ్లో. 16)

32. దానము

“తండ్రీ! గీత దానముచేయమనుట స్వర్గాది పుణ్యముల కొరకేగదా?”

“కుమారా! యేదైన నుద్దేశ్యముతో లేక స్వయముగా కష్టమును సహించి చేయు దానమును గీత రాజసదానమని చెప్పియున్నది.

“ఫలాపేక్ష చే చేయు దానము నిషేధ మగుచో, యిక దానమును చేయుట దేనికొరకు? నిరుద్దేశముగా నెవ్వడూ యెట్టిఫనిని గూడ చేయడు గదా?”

“కుమారా! దానమువలన మనుష్యులకు రెండు ప్రయోజనములు గల్గుచున్నవి. ఒకటి దాతకు (యిచ్చువారికి) నస్తువును త్యజించు త్యాగగుణ మేర్పడును. అందువలన నాతనికి మమత్వ

గుణము లోపించిపోవును. రెండవది తమ ముఖ్యావసరములకు సరి పడుసాధనములు లేక, ఉన్నతమార్గనిరోధకులై కుందువా రిట్టి సహాయములచే తమ యావశ్యకములను పూర్తిజేసుకొని యున్నతమార్గావలంబకు లగుచున్నారు. యిందువలన విషమతచే జనించు దోషములు లేక సమాజవ్యవస్థ శాంతముగా సుఖప్రదముగా జరుగగలదు.

కాబట్టి ప్రతిఫలాపేక్ష లేక దానమును చేయుట తన కర్తవ్యముగా దలచి దేశకాలపాత్రలను విచారించి, చేయు దానము నిజమగు దానము. యిట్టి దానములను చేయమనియే గీత బోధించుచున్నది.

“తండ్రీ! దేశకాలపాత్రలనుటలో గ్రహణాదికాలములయందు, తిరుపతి, మంగళగిరి, భద్రాద్రి వగయిరా పుణ్యక్షేత్రములందు సాధువులకు దిగంబరులకు సన్యాసుల కొసంగుమనియా?”

“కుమారా! యిట్టి యంధవిశ్వాసములకు గీతలో తావులేదు. దేశకాలపాత్రలనగా, యే దేశమునం దే కాలమున నే వస్తువు ప్రజలకు ముఖ్యావసరమో యేది లెచో ప్రజలు మిక్కిలి బాధపడుదురో, లేక యే వస్తువు లభ్యపడుచో, తాను, వున్నతి పొంది ప్రజలకు హితవును గూర్చుజాలునో చింతించి చేయుటయే దీనికి సరియగు నర్థము. అట్టి దానమును చేయమనియే గీత బోధించుచున్నది.”

౩౩. శ్రద్ధ

“తండ్రీ! గీతలో నంధ విశ్వాసమునకు తావులేదని చెప్పు నప్పుడు గీత పదేపదే శ్రద్ధనుగురించి యేల చెప్పుచున్నది?”

“కుమారా! శ్రద్ధలేక నేపనియునూ కానేరదు. యేవొక పనికిసూడ శ్రద్ధయో విశ్వాసమో యుండితీరవలయును. చదువు నప్పుడు గురువులపై విశ్వాస ముండవలయును. మనమేదైన పనిని చేయగోరునపు డితరులమాటలను విశ్వశించియో లేక యిట్లుచేసిన ఫలప్రాప్తి గల్గునని వ్రాసియున్న వ్రాతలను విశ్వసించియో, లేక నా

పనినిజేసి యనుభవించినవారి మాటలను విశ్వశించియో పనిని ప్రారంభింతుము, కాని, శ్రద్ధతో ప్రారంభించిన కార్యమును తిరిగి బాగుగా విచారించి చూచుచూ పోవలయును. విచార శీలతలేని శ్రద్ధయూ విశ్వాసమునూ మనుష్యునకు తగినవికావు. అవి పశుకృత్యము లనబడును. మనుష్యునకును పశువునకునూ, యీవక్కాటియే మిక్కిలి భేదము. మనుష్యునిలో బుద్ధితో విచారించిచేయు యోగ్యతగలదు. తనబుద్ధితో విచారించక యెల్లవేళల యితరులమాటలపై గల విశ్వాసముతోడనే పనిని చేయు మానవుడొకవిధముగా పశుసమానుడేయగును. ఒక పనిని చేయవలయుచో, శ్రద్ధ మిక్కిలి ముఖ్యము. కాని దానివెంటనే బుద్ధిబల ముపయోగపడుచుండవలయును. కాబట్టి గీతలో నంధవిశ్వాసమునకు తావులేదని స్పష్టపడుటలేదా?”

34. అందరూ వకటేనను జ్ఞానముతో వ్యవహారములెట్లు సాగును ?

“తండ్రీ ! అందరూ వకటేనను సమత్వ జ్ఞానముగల్గి వ్యవహరించుచో వ్యవహారములన్నియూ నాగిపోవునుగదా? మనుష్యులు, పశువులు, స్త్రీలు, పురుషులు, తల్లి, పత్ని, మిత్రులు, శత్రులు, పిన్న, పెద్ద, మంచి, చెడు మొదలగు భేదములు లేక వ్యవహారములెట్లు సాగగలవు?

“కుమారా ! అందరూ వకటేనను సమత్వజ్ఞానముచేతనే వ్యవహారములు చక్కగా సాగగలవు. అట్టిభావము లేకపోవుటచేతనే ప్రస్తుతవ్యవహారములు చెడియున్నవి. వేరు వేరను భేదభావముచే వ్యవహారములు చెడిపోవును. చూడుము! వకేశరీరమునందు వేరు వేరుగా మనోబుద్ధ్యాది సూక్ష్మములు, కాలు జేతులు మొదలగు స్థూలములుగా బహువిధావయవములు గలవు. ప్రతి యవయవమును ప్రత్యేక విషయమును గల్గియున్నవి. కలసి మెలసిచేయు వ్యవహారములుగూడ భిన్నములుగానే యుండును. కాని, అవి యన్నియూ వకేశరీరము నందలి వివిధాంగములు. అందన్నియూ సమానత్వము గల్గి సమానోపయోగములై యున్నవి. అన్నిటిలోగల చైతన్య మొక్కటియే.

మేదేని యవయవమునకు బాధగల్గుచో శరీరమే బాధపడును. యివి యన్నియూ ఒకే శరీరమునకున్న యవయవములను జ్ఞానము లేకున్నచో, శరీరధర్మమే చెడిపోవును. అదేవిధముగా ప్రపంచమున గల మానవులందరూ ఏకత్వ సమత్వ జ్ఞానముతో, తమతమ శరీర యోగ్యములగు కర్మలచే, ఒకరు రెండవ వారికి సహకారమును జేయుచో, ప్రపంచమునందలి వ్యవహారములు శాంతి సుఖానంద మయము లగును. అతిడు వేరు నేను వేరను భావముతో వ్యక్తిగత ద్వేషములు బలసి, వ్యక్తిగత స్వార్థములకై తగాదాలు, కొట్లాటలు, రక్తపాతములు జరుగును. దీనివలన సమస్త ప్రపంచ మశాంతికి నిలయమై భయమునకు హేతువై దుఃఖ భూయిష్టమై పోవుచున్నది. యీ ప్రపంచమున గల ప్రాణులన్నియూ, పంచ భూతముల ప్రభావము చేతనే, గల్గుచున్నవి. జీవు లన్నింటిలోగల చైతన్యస్వరూపమైన ఆత్మ ఒక్కటియే. భేదము కేవలము సత్త్వ రజస్తమోగుణముల వ్యత్యాసముచే జనించుచున్నది. గుణము లెల్ల పృథ్వికటిగా నుండవు. ప్రయత్నముచే తొలగిపోవును. ఒకపృథ్విక గుణము ప్రచారములో నుండుచో మరొక్కపృథ్వి మరొక గుణము ప్రచారములో నుండును. (చూ. గీ. అ. 14 శ్లో. 10) కాబట్టి నేడుచ్చ స్థితిలోనున్న శరీరము రేపు నీచస్థితిలో నుండవచ్చును. నేడు నీచ ముగానున్న దింకొకప్పు డున్నతము గావచ్చును. శ్రేష్టత్వమునుండి దుష్టత్వము, దుష్టత్వమునుండి శ్రేష్టత్వమూ ప్రాపించుచుండును. నేడు సుఖమిచ్చుపదార్థము రేపు దుఃఖమిచ్చును. నేడు దుఃఖముగానున్నది రేపు సుఖప్రదముగా మారును. నేటి శత్రువు రేపు మిత్రు డగును. మిత్రుడు శత్రువుగా మారుచుండును. సారాంశ మేమన భేదములు స్థాయిగా నుండవు. కాబట్టి భేదము లసత్యములని యెఱిగి, సమస్తమూ ఒకటేనను సత్యజ్ఞానముగల్గి యెవరితో నెట్టి సంబంధము గలదో వారిలో తదనుగుణ్యమైన నడవడితో నుండుటే సమత్వ వ్యవహారము.”

35. నిజమైన సమత్వ దర్శనము

“తండ్రీ! అయిదవ యధ్యాయములోని 13 వ శ్లోకములో “సమదర్శన్” అనియును, అదేవిధముగా యితర స్థానములలో “సమ పశ్యన్” అను శబ్దములును గలవు. దీనివలన ఒకే యాత్మ అందరి యందును చూడబడుచున్నదని బోధయగుచున్నది. కాని, సమత్వ వ్యవహారము బోధపడుట లేదుగదా?”

“కుమారా! ఆత్మయును సమస్త ప్రజలలోగల సమానత్వ మును కంటితో జూడబడునవి గావు. యిచ్చట “దర్శిన్”, “పశ్యన్” శబ్దములు రెండును “తెలుసుకొనుట” యందే వాడబడినవి. ఎట్లన తెలిసికొనుట చూచి, విని, తిని, మూర్ఖుని, తాకి గాక జరుగదు. గనుక భేదము లేదు. ఎవని కెట్లు తెలియుచున్నదో వానితో నట్టి వ్యవహారమే చేయబడుచున్నది.”

తండ్రీ! యిప్పటి ధర్మవాదులందరునూ యీశ్లోకమునందు గల “సమదర్శన్” అను శబ్దమున కర్థము వర్ణాశ్రమ ధర్మము లను పేరుతో నున్న జాతిమత భేదములనియునూ, వాని నట్లే సమముగా జూచుచుండవలయు ననియును జెప్పచున్నారు. దీనికి మీరే మందురు ?

“కుమారా! అది వారి నిరంకుశ ధర్మము. ప్రపంచములో యధార్థముగా ముట్టరాని అంటరాని, గొప్ప కొంచెములు లేవని చెప్పచున్నారు. మనుష్యులయొక్క గుణముల ననుసరించి వృత్తు లేర్పరుపబడెను. యెవనియందే గుణము ప్రధానముగా గలదో వాడట్టి వృత్తినే చేయవలయును. గుణముల ననుసరించి యాహార వ్యవహారములుండును. వృత్తులకు గొప్ప తక్కువలు లేవు. సాంఘిక వ్యవస్థ కన్నివృత్తులునూ ముఖ్యవసరములే. కాబట్టి కొన్నివృత్తులు నీచములనియెంచి ఆవృత్తి చేయువారియెడ తిరస్కార యీర్ష్యాభావ ములు గల్గియుండ కూడదు. (చూ. గీ. అ. 3 శ్లో. 35) మానవుల యోగ్యత ననుసరించి, ఆహార వ్యవహారము లేర్పడుచుండును.

సాత్విక ప్రకృతిగల మనుష్యులకు తేలికభోజనము సన్నని వస్త్రములు పయ్యుక్తములై యుండును. తామసప్రవృత్తిగల మనుష్యులకు బలవర్ధకాహారమును, దళసరివస్త్రములు పయ్యుక్తములగును. కాని, మందరజలనాయువులు, నివశించుటకు సుందరమైన గృహములు, సాధారణ జీవితమును జేయుటకు వలయు సామగ్రియు ప్రతి మనుష్యునకు నుండవలయును. యిదేవిధముగా శారీరక నూనసిక, ఆత్మికోన్నతులు పొందుటకు ప్రతిప్రాణికినీ సమానాధికారములు గలవు. కాబట్టి వీనినిపొందు విధులందరికినీ సమానముగా నందుబాటులో నుండవలయును. హీనుడనియూ నిర్బలుడనియూ తలచి, యిట్టి యధికారములను పొందుట కనర్హుడని యెవనినిగూడ నడ్డగించరాదు.”

“తండ్రీ! ప్రస్తుతసమయములోని విద్యాధికులగు గొప్పవారు బీదలగు ప్రజలను హీనజాతులని చెప్పుచూ యిట్టి యధికారముల కనర్హులని చెప్పుచున్నారు. వీరితో మనుష్యోచిత వ్యవహారములను గూడ చేయుట లేదుగదా?”

“కుమారా! నిజము వారు కేవలము హీనజాతి బీదప్రజల యెడలనే యన్యాయమును చేయుట లేదు. తమయింటిలోగల స్త్రీలతోనై తమ మనుష్యోచితముగా ప్రవర్తించుట లేదు. అన్ని యధికారములలోను వారిని వంచించి పశుపక్షు వ్యవహరించుచున్నారు. యిట్టి నీచ గుణములచేతనే నేడు మనదేశ మిట్టి యధోగతిలో కుండుచున్నది.”

“తండ్రీ! ప్రస్తుత నవనాగరికులుగూడ జాతిహీనులని బీదలను బాధించుచున్నారుగదా?”

“ఔను, పూర్వకాలపువారు ధార్మికయం దవిశ్వాసముచే బీదలను బాధించుచుండ ప్రస్తుత నవనాగరికులు తమ ప్రతాపము నితరులు తెలుసుకొనగలందులకును, తమకు ప్రాద్దు పోవుటకును, తమ స్వార్థము సిద్ధించుటకును, బీదలను పశుపక్ష్యాదులనూ బాధించుటయే తమ విధిగా నెంచుచుండిరి. యితరుల బాధానుభవము

వీరి కేమాత్రమునూ లేదు. వారికి వారి భోగవిలాసములే సర్వస్వ మూనై యున్నవి.”

36. ఆహారము

“తండ్రి! గీతలో భుజించు పదార్థములను మూఁడువిధములుగా విభజించి యున్నాడు. కాబట్టి సాత్విక ప్రకృతి సాత్వికభోజనమును రాజస ప్రకృతి రాజసభోజనము, తామస ప్రకృతి తామసభోజనమూ చేయుచుండవలయుననియా?”

“లేదు, అట్టి నిబంధన మేమియూలేదు. గీతలో సాత్విక రాజస తామస, ప్రకృతులకెట్టి భోజనమింపగునో వర్ణించియున్నాడు. తమ తమ యున్నతిని కోరువారందరూ విధిగా సాత్వికాహారమునే సేవింప వలయును. యేలనన, భోజనమునందలి ప్రభావము, విధిగా మనోబుద్ధులపై వర్తించును. సాత్విక భోజనముచే మనోబుద్ధులు సాత్వికములై యున్నతిని చేకూర్చును. సత్వగుణము మనుష్యుని గొప్ప జేయును. (చూ. గీ. అ. 14 శ్లో. 18)”

37. మనుష్యుడు తన స్వభావగుణములను మార్చగల్గునా?

“తండ్రి! మనుష్యుడు తన సహజములను వీడగల్గునా?”

“కుమారా! గుణములు మార్చరానంత స్వాభావికములు గావు. కేవలము సాత్వికభోజనముచే, రజస్తమోగుణములు సమసి సత్వగుణ ముద్దీపించును. అట్లు చేయక స్వేచ్ఛాభోజనప్రియుడగుచో రజస్తమోగుణములు రేకెత్తును. కాబట్టి నియమమునకు లొంగని గుణము లేదని తెలియదగును.”

“తండ్రి! గీత మాంసమును నిషేధించుచుండెనా?”

“కుమారా! గీతలో భోజనపదార్థములను వేర్వేరుగా పేర్కొనియుండలేదు. పదార్థములయొక్క గుణములనే సాత్విక రాజస తామసములని వ్యాఖ్యచేయబడి యుండెను. గీత సర్వమాన వులకు (మాంసాహార శాకాహారులు) సంబంధించిన శాస్త్రము.

బుద్ధికి బలము ఆరోగ్యము సుఖము ప్రేమ లభించునట్టి పదార్థములును, మరియును రసవత్తరములై మృదువులై చాలసేపటి వరకాధారములై యుండి మనస్సున కుల్లాసమునుగూర్చు పదార్థములను సాత్వికములని చెప్పియున్నారు. దీనికి భిన్నముగానుండు నాహారములు రజస్తమోగుణములని చెప్పియున్నారు.”

38. సామ్యభావాచరణ నిజ స్థితి

“తండ్రీ! గీతయందనేక స్థానములలో సమస్తమూ వకటేననుజ్ఞానము కృతసామాన్యపురుషుడు సుఖదుఃఖములయందును, హానిలాభములయందును, అనుకూల ప్రతికూలురయందును, శత్రు మిత్రులయందును, స్వ, పరవిషయములయందును, సముదైయుండునని చెప్పబడియున్నది. నిజమునకు పరస్పర విరోధభావములుగల యిట్టి విషయములయం దాతనికి భేదము కన్పించదందురా? వీనియం దాతడు సమముగానే ప్రవర్తించునా?”

“కుమారా! ఆత్మజ్ఞానముగల మహాత్మున కీ ప్రపంచకమునందలి కృత్రిమవినోదవస్తువులు కన్పించకుండుట కాతడు కొయ్యతో చెక్కబడిన బొమ్మ కాడు. అత డాత్మజ్ఞానమునందును, వస్తుతత్వ విజ్ఞానమునందునూ పరిపూర్ణప్రజ్ఞ గలవాడు. కాబట్టి ప్రపంచకమునందలి కృత్రిమవస్తువిజ్ఞానము నాతడు సాధారణులకంటె మిన్నగా తెలుసుకొనియుండును. సాధారణప్రజలు వస్తునిజతత్వము నెరుగక, యింద్రియజన్యజ్ఞానముచే, వాని వెలుపలిరూపమునే, సత్య మని భ్రమించి, దానియందలి వ్యామోహముచే, దాననే చుట్టుకొని పోబడుచున్నారు. ఆత్మజ్ఞానముగల సమత్వయోగి యింద్రియజన్యమైన భిన్నవస్తువులయొక్క వెలుపలి కృత్రిమరూపమునం దాగక వానియొక్క వేర్వేరు గుణములను విభజించివేర్వేరు యోగ్యతలను తెలుసుకొని సూక్ష్మకారణ రూపమునకప్పుల సత్యమైన యాధ్యాత్మిక యేకత్వమును గాంచుచుండును. యిట్టి సత్యజ్ఞానముతో దేనియందునూ నాసక్తిలేక వ్యవహరించుచుండును. అతని

శరీరమునకు గూడ వేడి, చలి, సుఖము, దుఃఖము, గౌరవము, అగౌరవము, అనుకూలము, ప్రతికూలము, మంచి, చెడు మొదలగు ద్వంద్వముల బాధలు, అందరికివలెనే యనుభవమునకు వచ్చుచుండును. కాని, యాతనిబుద్ధిలో, ననుభవించువాడు అనుభవము, యీ నానావిధ ద్వంద్వములు, వస్తుత వకటియను నిశ్చయమును గల్గియుండును. వేరుగా గన్పించు కృత్రిమ భిన్నత్వము లెల్లప్పుడు మారుచుండును. కాబట్టి యవి కల్పితములు. ఒకొక్కప్పుడు గౌరవసుఖములు, హానికరములై తోచును. మరొక్కప్పుడు దుఃఖావమానములు, హితకరములై గాన్పించుచుండును. జ్ఞానియగువాని యంతఃకరణమున గూడ యీ యనుకూల ప్రతికూల వేదనానుభవములు గల్గుచుండును. కాని, వాని ప్రభావముచే నత డుద్దీపితిడు కాడు. ప్రపంచోపయోగదృష్టిలో బంగారమునకును మంటికిని, గల భేదానుభవము గల్గి వానిని యథా యోగ్యముగా నుపయోగించును. కాని వాని నతడు ఖనిజపదార్థములనియే తలచును. వస్తుమూల్యోపయోగము లొకేరితిగా నుండక మారుచుండును. కొన్ని యవస్థలందు మిక్కిలి మూల్యముగల బంగారునకు బొత్తిగా ధరయును, పుపయోగమును లేకపోవచ్చును. దాని సంగ్రహణమే దుఃఖదాయకము కావచ్చును. ఒకొక్కప్పుడు మన్ను మిక్కిలి యుపయోగకారి కావచ్చును. యిట్టి విపరీతోపయోగముల నారసి వానియొక్క ప్రాప్త్యా ప్రాప్త్యములయందు సంతోష విషాదముల జెందడు. శత్రు మిత్రులయందు వారి వారి భావానుగుణ్యమైన శతృత్వ మిత్రత్వముల నెరపుచుండును. బంధుగులయందు బంధుత్వప్రేమను, స్వజనుల యంభినిష్ఠ ప్రేమను, సజ్జనులయందు సౌజన్యమును, దుర్మార్గులతో దౌష్ట్యమునూ నెరపుచుండును. యీ వ్యవహారములు భిన్నభిన్న శరీరములకు ప్రారబ్ధవర్తమాన కర్మఫల స్వరూపముగా వారివారి స్వభావ భావనల ననుసరించి స్వతహాగా గల్గుచుండును. యీ విషయములలో ప్రజలయొక్క భావము, భిన్న భిన్న ప్రకార భావనా కారణములచే గల్గుచుండును. సమత్వయోగియే ప్రత్యేక వ్యక్తి

కొరకుగూడ మంచినిగాని చెడునుగాని చేయదు. ఆతని యంతఃకరణములో యొకనిని ప్రేమించుటగాని, వేరొకనిని ద్వేషించుటగాని యుండదు. ఆతనికి వ్యక్తిగత స్వార్థమే యుండదు. అట్టి స్థితిలో నాతడెవరితోడనేని కఠోరముగా ప్రవర్తించి యుండుచో, నది యాతని యొక్కయూ, లోకులయొక్కయూ, శ్రేయము కొరకే ప్రవర్తించి యుండును. అట్లుగాక ద్వేషవశుడై యెట్టి యపకృతియూ చింతించదు. యీవిధముగా సమత్వయోగి భిన్న భిన్నములగు ననుకూల ప్రతికూల వేదనానుభవముల పొందుచూ వేర్వేరు మనుష్యులతో వేర్వేరు ప్రవర్తనల జేయుచూ, సంతఃకరణములో నందరియందునూ సముదై, శాంతచిత్తముతో ప్రవర్తించుచుండును.”

39. కర్మఫలములు, వాని మంచి చెడులు

“తండ్రీ! సమత్వయోగి మిత్రునితో మిత్రత్వమును, శత్రునితో శత్రుత్వమును, దుర్మార్గునితో దుష్టత్వమును, సజ్జనునితో సజ్జనత్వములను జేయుచుండుచో, కర్మ సిద్ధాంతానుసారమూ, యా ఫలములను తప్పక ననుభవించ వలసినదే గదా?”

“కుమారా! గీతలోని 8వ అధ్యాయమునందలి 31వ శ్లోకములో “భూతభావోద్భవకరో విసర్గః కర్మసంజితః” అని చెప్పియున్నాడు. అనగా ప్రపంచనిర్మాణమంతయూ కర్మస్వరూపమే. కాబట్టి వ్యక్తుల యొక్క కర్మప్రభావనిర్ణయము, భేదభావముచే నొప్పారు సంకుచిత దృష్టికి గోచరముగాక మిగుల విస్తీర్ణములై గోప్యములై యున్నవి. (చూ. గీ. అ. 4 శ్లో. 16—17) నిజమునకు కర్మలలో మంచి, చెడు, లనునవి లేవు. మంచి చెడులు కర్మత్వభావముపై నాధారపడి యుండును. సమస్తమూ వకటేనను జ్ఞానముతో శరీరయోగ్యత ననుసరించి లోకకల్యాణార్థముచేయు కర్మలు, మంచి కర్మలగును. తాను వేరను వ్యక్తిగతాహంకారముచే, యితరుల స్వార్థమును తిరస్కరించి కేవల వ్యక్తిగతస్వార్థమునకై చేయునవి చెడుకర్మలు. (చూ. గీ. అ. 4 శ్లో. 18 — 24) సమస్తమూ వకటేనను స్థిరమగు

జ్ఞానముతో చేకూరు కర్మలు సైతము దూష్యములు గావు. (చూ. గీ. అ. 18 శ్లో. 17) వ్యక్తిగతాహంకారముచే జేయు సుకర్మలు సామ్యములై యహింసాత్మకములై యున్ననూ మంచివి కానేరవు.”

“తండ్రీ! ప్రేమ, సత్యము, అహింస, శాంతి, సరళత, దయ, మొదలుగాగలవి శ్రేష్టగుణములనియును, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, శోకాదిగుణములు దుర్గుణములనియును చెప్పబడియున్నది గదా? యివి సర్వకాల సర్వావస్థలయందునూ స్థిరముగా నిలచి యుండునవి గావా?”

“కుమారా! కర్మలయొక్క మంచిచెడులు కర్తృత్వభావము ననుసరించి యుండునని మొదటనే చెప్పితిని. సత్యాహింసాది శ్రేష్టగుణాచరణము గూడ సమస్తమూ వకటే నను సామ్యజ్ఞానముతో లోకహితము కొరకు చేయునప్పుడే సద్గుణము లనబడును. అట్టి పరిపూర్ణ జ్ఞానములేక భేదభావముతో వ్యక్తిగత స్వార్థముకొరకు చేయబడుచో నీ సద్గుణములు దుర్గుణములుగా మారిపోవును. యీ కారణములచేతనే గీతలో యీ గుణములను వర్ణించునప్పుడు, అహంకార మనుకారములను త్యజించి సమస్తమూ వకటే నను నిశ్చయబుద్ధితో కర్మలను చేయుచుండవలసినదిగా చెప్పియున్నాడు. శాంతాహింసాది సద్గుణాచరణములచే వ్యక్తిత్వభావము కొంత వరకు నశించి, యేకత్వభావము గలుగ గలదు. కావుననే వీనికి సద్గుణములని పేరువచ్చెను. కాని దీనికిగూడ, అపవాదు గలదు. కొన్ని కొన్ని సమయములయం దీ గుణములు దుర్గుణములుగా మారిన మారవచ్చును. ఒక మంచిగుణము నాచరించునప్పు డింకొక మంచిగుణమునకు, హానిగల్గవచ్చును. ఒక్కొక్కప్పుడు సత్యముకొరకు హింసజేయుట నివార్యముగావచ్చును. ఒక్కొక్కప్పు డాహింసాపాలనమునకై యబద్ధములాడుటయూ, కపటము చేయుటయూ నావశ్యకములు గావచ్చును. యిదేరీతిగా కామక్రోధాది దుర్గుణాచరణముచే నేను వేరనుభావము ప్రబలును. కాబట్టి యివి దుర్గుణములని చెప్పబడుచున్నవి. కాని యీ గుణములనే

సమస్తమూ వకటేనను నిశ్చయభావముతో లోకహితముకొరకు జేయుచో యివి సదాచరణములై పొగడొందును. లోక కళ్యాణార్థమాయా సమయములయందట్లుజేయవలసి వచ్చును. కుమారా! యీప్రపంచములో నిరర్థకమగు పదార్థ మెద్దియునూలేదు. అన్నియు తమతమ స్థానములలో మివుల నావశ్యకములే. సదుపయోగము జేయుచో నెట్టి పదార్థమైననూ మంచిదగును. దురుపయోగ మొనర్చుచో చెడిపోవును. సదుపయోగ మొనర్చుచో విషముగూడ నమృతముగా పనిచేయును. దురుపయోగ మొనర్చుచో నమృతమే విషమగును.”

“తండ్రీ! కర్మలయొక్క మంచిచెడు ఫలములను గురించియు, సదాచార దురాచారములను గురించియు మీరు జేసిన యీసంక్షిప్త వ్యాఖ్య గీతలోని యే టీకలోనూ గానరాదే?”

“కుమారా! నీవు తిలకు మహాశయుడు రచించిన గీతారహస్యము అను కర్మయోగ శాస్త్రమును జూడలేదుగాబోలును. ఆ పుస్తకమును జూచియుండుచో యీ విషయమైన యాలోచన గల్గియుండేడిది. యిప్పుడైననూ దానిని తప్పక జూడుము.

40. అంతరాత్మ ప్రబోధము

తండ్రీ! అంతరాత్మ పిలుపుతో తదనుగుణ్యముగా పనిజేయుట లెస్సయని చాలమంది పండితుల యభిప్రాయమైయున్నది. ఆ యంతరాత్మనుండి వెలువడు నుడువులు సత్యములగునా?”

“కుమారా! అంతరాత్మపిలుపు, అనునది ప్రజలను మోసగించు వ్యవహారభావుకత. అసలీ యంతరాత్మయన నేమో యెట్టి నిశ్చయమునూలేదు.”

“తండ్రీ! అంతరాత్మను యింగ్లీషులో conscience అని చెప్పుచున్నారుగదా?”

“మంచిది. అట్లగుచో దానిని అంతఃకరణమని చెప్పవలయును. అంతరాత్మ పిలువనగా, అంతఃకరణముయొక్క ప్రేరణ లేక సంకల్పమై యుండవచ్చును.

అంతఃకరణము ప్రతివానికి వేరువేరుగా నుండును. వాని ప్రేరణలుగూడ వేరువేరుగానే యుండును. ఒకదాని కింకొకటి విరుద్ధములగు ప్రేరణలు లనేకములుండును. యందెవరి యంతరాత్మ పిలుపుసరియైనదో, యెవరిదికాదో తెలుసుకొనుట మిక్కిలి కష్టము.”

“తండ్రీ ! ఎవరి యంతఃకరణము శుద్ధమైనదో వారి యంతరాత్మ పిలుపు సరియైనదనియు, అశుద్ధమైన యంతఃకరణము గలవాని పిలుపు సరియైనది గాదనియునూ తెలుసుకొన వచ్చునుగదా ?”

“కుమారా ! కొంతమంది యంతఃకరణము శుద్ధమైనదనియును, కొందరిది కాదనియునూ యెట్లు జెప్పనగును ? పరస్పరము కలహించువా రిరువురునూ మా యంతఃకరణమును చిదనిన మాది మంచిదందురు. మతపిచ్చిగల మనుష్యులు మతముకొరకు హత్యల జేయు తరినిగూడ తమ యంతఃకరణము చాల పవిత్రమైనదనియే చెప్పుచుందురు. నిజమునకు వారి నమ్మికగూడ నట్టిదే. మతము పేరటనూ, ధర్మముపేరటనూ, అనేకహత్యలు జరుగుచున్నవి. ప్రజల కనేక విధములగు కష్టములు గలుగుచున్నవి. యీ ఘోరా కారులు సైతము తమ యంతరాత్మ పవిత్రమైనదనియును, తాము చేసినది లోకకళ్యాణము కొరకనియును చెప్పుకొనుచున్నారు. బ్రటిషువారు భారతదేశమును త్రొక్కిపట్టి యుంచుట భారతీయుల కళ్యాణము కొరకని చెప్పుకొనుట లేదా ? హిట్లరు, ముసోలి నీలు సైతము, తాము జేయునదంతయు సత్యమనియునూ, యిది అంతరాత్మ పిలుపనియునూ, మేముభగవంతుని ప్రతినిధులమనియునూ, యీ మారణహోమ మంతయూ, లోక కళ్యాణము కొరకనియునూ చెప్పుకొనుటలేదా ? వీరిని రెండవ వైపున గల కోట్లకొలది ప్రజలు దుర్మార్గులని, మోసకాండ్రునీ, ఘోరరాక్షసులనీ చెప్పుచున్నారు. కుమారా ! వీరి యంతఃకరణములలో యెవరిది శుద్ధమందువు ? యెవ

రిదికాదు ? మరియును, ఒకే మనిషియొక్క యంతరాత్మ ప్రబోధము ఒకప్పుడొక విధముగాను, మరొకప్పుడు మరొకవిధముగాను, వుండును. దీని నేమందువు. కాబట్టి అంతరాత్మ ప్రబోధ మనునది కేవలము మోసములప్రోవు. యెవనికెట్టి బుద్ధిగల్గునో వానికట్టి సంకల్పములే గల్గుచుండును. వాని నతడు తన భావుకతచే యాశ్చర్యాజ్ఞయనీ లేక సంతరాత్మ ప్రబోధమనీ యెంచుచుండును. దీనిచే ననేక సమయములయందు పూర్తిగా మోసగించబడుదురు. నేనితరులకంటె వేరను భావ మేయంతఃకరణమున ప్రబలియుండునో ఆ యంతఃకరణ సంకల్పములనే యిచ్చుచుండును. అవి మిక్కిలి యనర్థములను గల్గించును. సమస్తమూ వకటేనను భావ మేయంతఃకరణమున స్థిరముగా వెలుగుచుండునో ఆయంతఃకరణ ప్రబోధము మంచి ఫలితముల నిచ్చుచుండును. కాబట్టి సమస్తమూ వకటేనను, సామ్యభావము నందు బుద్ధినిజోడించి సామ్యవ్యవహారములను జేయుటయే, అన్నిటి కంటె నుత్తమమగు సిద్ధాంతము.

41. సురాసురు లెవరు ?

“తండ్రీ ! గీతలోని పదునారవ యధ్యాయములో దేవాసుర వర్ణన జేయబడియున్నది. ఆ దేవాసురులెవరు ?”

“కుమారా ! దేవదానవులనగా వేరొక లోకమున నుండు వారుగాని, ఒక ప్రత్యేక కులమునబుట్టునట్టివారుగానీ, మనుష్యుల కంటె వేరగువిలక్షణరూపులనిగానీ కాదు. యీ మనుష్య సమాజముననే అనేకమంది దేవతలూ అనేకమంది రాక్షసులూ గలరు. సత్వాది దైవగుణసంపత్తి యధికముగా గలవారలు దేవతలనబడుచున్నారు. తామసాది రాక్షసగుణములుగలవారు దానవులనబడుచున్నారు.”

“అయిన నసురులెవరు ?”

మనుష్య సమాజములో నెవరు మిక్కిలి కఠోరమగు దుర్మార్గులలో వారే యసురులు, వారే రాక్షసులు, వారే దైత్యులు....”

“తండ్రీ! యిది మిక్కిలి యాశ్చర్యము. మనమే దేవదాన
పులమా? కాదుకాదు. మనము దైవమునుగొనుచు భక్తులము,
మిక్కిలి ధార్మికులము.”

“కుమారా! చెప్పుకొనుటకు మాత్రమే మనము ధర్మా
త్ములము, ఆస్తికులము. నిజమునకు మనమట్లు లేము. మనము
ధర్మాత్ములము. ఆస్తికులమూ నగుచో, ఈశ్వరుడున్నాడు పరలోక
మున్నదను, విశ్వాసమేమైన నున్నచో తుచ్ఛమైన స్వార్థసిద్ధికొర కిత
రులపై నట్టి ఘోరహత్యాచారములను జేయజాలుదుమా? మన
సంఘమునందలి ధర్మశాస్త్ర వేత్తలగు గురువులు, పురోహితులు,
ఆచార్యులు, శాస్త్రులు, సాధులు, మహాంతులు, పీఠాధిపతులు,
మొదలగు ధర్మశాస్త్ర కంట్రాక్టుదారులు, తమ యజమాను
లనూ, శిష్యులనూ, అమాయకులగు ప్రజలనూ, అజ్ఞానులుగా
తయారుజేసి తమ పాదములకడ నా కల్పాంతము (పుత్ర పారం
పర్యాయముగా) వారి శిరములను దొర్ల జేయుచూ నుండగలందు
లకై వడ్డ్యంతములను రచించి, దానికి ధర్మమనియును, మతమని
యునూ పేరిడి ప్రజల నకర్మణ్యులుగాను బుద్ధిహీనులనుగాను తయారు
జేసి, అజ్ఞానాంధకారములో ముంచివేసి, వారికడ తమకు గావల
సిన ధనమును సంగ్రహించి వారిచే సేవలుగొనుచూ పొట్టనింపు
కొనుచున్నారు. తండ్రీ మృత్యువుచే నల్లాడు బిడ్డపై జాలిలేక యీ
దుర్మార్గులు తమ ధర్మపుషన్నును నిర్దయగా వసూలుజేయుచున్నారు.
కుమారా! వీ రాస్థికవాదులై ఈశ్వరుడొకడున్నాడని యెంచి
యుండుచో, యిట్టి దుర్మార్గములను జేయజాలుదురా? యీ బాపతు
వారందరూ ప్రజలను గారడీవానివలె మోసగించి పరలోకమున
మేము మీకింత కిబ్బడి యీవలసియుందుమని చెప్పి దానమునుగొను
చున్నారు. నిజముగా వీరికి పరలోక మొకటున్నదను విశ్వాసముం
డుచో, యింత యప్పు ననవసరముగా తలకు జుట్టుకొందురా? దుర్మ
దాంధులై న రాజులు తమ శాసనములు తమ్ము బాధింపమిచే, అమా
యకులగు ప్రజల నెత్తురు నెట్లుపీల్చుకొనుచున్నారో, కఠినాత్ములగు

పూంజీపతులు తమధనమదాంధత్వముచే బీదల నెట్లు పీడించుచున్నారో, అట్లే యీ ధార్మిక కంట్రాక్టురులు సైతము తమ సంఘసోదరులను బలవంతమైన తమ ధార్మికశాసనములచే, శుభాశుభ సమయములయందు వారికి బాత్రిగా స్వేచ్ఛనీయక బాధించుచున్నారు. వీరి కీశ్వరుని యందు గాని, పరలోకమునందు గాని లేకమైన విశ్వాసములేదు. ఉన్నచో నిట్టి యత్యాచారములను జేయరు. మనవంటి సాధారణ ప్రజలుగూడ యింటియందు స్త్రీలను పెట్టు బాధలు, ఆహా! వారిని మనుష్యులవలె జూడకపోగా, చీమ, దోమ, మొదలగు జంతువుల కంటె హీనముగా జూచుచున్నాము. మన సోదరులలో కొంతమందిని అంటరానివారని ఊరికి వెలుపలికి నెట్టి, అనేక బాధలు పెట్టుచూ వారు తాకినచో మహాపాపమని తలంచుచున్నాము. మనుష్య ప్రపంచములో యింతకంటె ఘోరమేమి గావలయును. మనయిండ్లలో కుక్క-లూ పిల్లులూ తిరుగుటకు సైతము చోటుగలదు. కాని, వారికి మాత్రము చోటులేదు. కడకు నోట తడియారి చచ్చువాని కిన్ని మంచిని రిచ్చుటగూడ దూష్యమని తలంచు మనకంటె రాక్షసు లెవ్వరాలేరు. కుమారా! యిప్పుడు బాగుగా అర్థమైనదా? రాక్షసులెవరో తెలుసుకొంటివా?

“తండ్రీ! తెలుసుకొంటిని. యిప్పుడు నానేత్రములు తెరువబడెను. మనము చెప్పు ధర్మములను, చేయు అవిసీతిని తెలుసుకొంటిని. మీరు జెప్పనది యక్షరశః సత్యము. ప్రస్తుతము మన భారతీయులు రాక్షసులకంటె హీనకృత్యముల జేయుచున్నారు. కావుననే మనదేశమిట్టి దుర్భాగ్యస్థితికి వచ్చినది. గీతా విషయములలో గూడ నాకు గల దురభిప్రాయములన్నియు పోయినవి. ప్రస్తుత వేదాంతులను జూచి చూచి, నేను గీతను తప్పుగా నర్థము జేసికొంటిని. నిజమునకు గీతలో చెప్పబడిన దానిని చక్కగా, అర్థము జేసుకొని, తదనుసారమైన యాచరణజేయువాడే సత్యమైన మనుష్యుడు గాగల్గుచున్నాడు. అప్పుడే యాతనికి సత్యమైన సుఖశాంతులు ప్రాప్తించును.”

42. కర్మసాఫల్య మెట్లు గల్గును ?

“తండ్రీ! గీతా సిద్ధాంతానుసారముగా మనుష్యుడు సంపూర్ణ కార్య కుశలుడెట్లుగా గల్గును?”

“కుమారా! సమస్తమూ వకటే నను జ్ఞానముతో ఏమనుష్యులు (స్త్రీపురుషులు) (చూ. గీ. అ. 18 శ్లో. 20) సత్యమును నిర్నయింపజాలు సాత్విక బుద్ధితో (చూ. గీ. అ. 18 శ్లో. 30) సమస్త వ్యవహారములను సామ్యభావముతో తిలకించుచూ, (చూ. గీ. అ. 18 శ్లో. 33) తమతమ శరీరయోగ్యములగు కర్తవ్యకర్మలను, ధైర్యోత్సాహములతో తత్పరులై చురుకుగా, చాతుర్యముగా, ప్రసన్న చిత్తులై, విచారపూర్వకముగా, ఆయా పద్ధతుల ప్రకారముజేయుచు, కార్యమును ప్రారంభించుటకు పూర్వమే, యీ కార్యప్రాప్తి కెంతగా శ్రమించవలయును. ఎంత వ్యయమగును. ఎన్ని కష్టముల నెదుర్కొనవలసి వచ్చును. యింత శక్తి నాలో నున్నదా? లేదా? యిట్టి యోగ్యతకు నేను తగుదునా? తగినా? అని చక్కగా విచారించి ప్రారంభించుచూ, తన స్వార్థమునకై యితరులను కష్టపెట్టక బాధింపక, ఏదేని విశేష కార్యసిద్ధికొరకు మిక్కిలి తత్పరులై యుండక పరిస్థితి ననుసరించి కొంత మార్పులను జేయుచూ, కార్యసాఫల్యతచే పుబ్బి తబ్బిబ్బులుగాక, అసఫలతచే దుఃఖితులై విరమించక యుండు నట్టి పురుషులు మిక్కిలి కార్యకుశలురనబడుదురు. నిజమునకు కార్య కుశలుడగు పురుషుడే సుఖించును. దీనికి విపరీతముగ సంచరించు పురుషులు సుఖింపజాలరు.

43. సత్యమైన సుఖమెట్టిది ?

“తండ్రీ! నిజమగు సుఖ స్వరూపమెట్టిది ?

“కుమారా! శరీర మాదిభౌతికమనియు, ఆధి దైవికమనియు, ఆధ్యాత్మికమనియు మూడవ స్థలుగలది. ఆధిభౌతికమన స్థూలశరీరము యొక్క జాగ్రదవస్థ. ఆధిదైవికమనగా మానసిక సంకల్పరూపమగు స్వప్నవస్థ. ఆధ్యాత్మికమనగా పైనజెప్పిన యవస్థలు రెండునూ

లయించు సుషిష్టావస్థ. యీ మూడవస్థలకునూ వేర్వేరు సుఖము లుండును. స్తూలశరీరమునకు నానావిధవస్తుసంయోగ భౌతిక సుఖ మున్నూ, సూక్ష్మ శరీరమునకు స్వప్నమునందుగల్గు సుఖమున్నూ, సుషుప్తావస్థయందీ రెండునూ లయింప వర్షింపవీలులేని సుఖ మున్నూ గల్గుచుండును. కాని, యీ మూడునూ సత్యమైన సుఖ ములుగావు. యివి స్థాయిగా నుండవు. వీని ప్రారంభదశయందును, అంతిమదశయందునూ దుఃఖ మొదవుచుండును. యీ మూడవ స్థల యందునూ స్థాయిగానుండు నదియే నిజమగుసుఖము. అట్టి సుఖ మాత్మజ్ఞానముచే, అనగా, సమ స్తమూ వొకటేనను సామ్యభావముచే గాక లభ్యపడదు. కుమారా ! సమ స్తమూ వొకటేనను స్థిరమైన సామ్యభావమొదవనంతవరకు భౌతికముగా శరీరమున కెట్టిభోగ్య పదార్థము లొదవిననూ, మనోల్లాసకరములగు సాధనములెన్ని లభిం చిననూ, లేక జనావాసమును వీడి ఏకాంతముగా అడవులలో కొండ లలో నివసించిననూ, లేక యెల్లప్పుడు నిద్రపోవుచున్ననూ, నిజమగు సుఖము లభించదు. యీ మూడవస్థలలోగల్గు సుఖమునకు ప్రతి క్రియారూపమగు దుఃఖమొదవియే తీరును. కాబట్టి గీతలో యీ మూడవస్థలకూ మొదటస్థానమిచ్చి తిరిగి యేకమొనర్చియున్నాడు. (చూ. గీ. అ. 8 శ్లో. 3-4) ప్రత్యేకమీ మూడవస్థలలో దేనియం దునూ సుఖములేదు. వీనిని వేర్వేరుగానుంచినచో యీ మూటినం డియూ పతనము గల్గుచుండును. గీత యీ మూడవస్థలనూ సమ్మిళి తముజేసి ఒకటివెంట నొకటిగా త్రివిధోన్నతులనూ పొందవలసినదిగా జెప్పుచున్నది. యీత్రివిధోపదేశములూ, జ్ఞాన విజ్ఞాన ప్రజ్ఞానములని, పేర్కొనబడుచున్నవి. అధి భౌతిక, అధి దైవిక విజ్ఞానములచే ఆధ్యా త్మిక జ్ఞాన ముద్భవించునని దీని తాత్పర్యము.

“తండ్రీ ! సుఖమునకు మీరు జెప్పిన వ్యాఖ్య ప్రత్యేక శరీర మునకు మాత్రమే గల్గెను. దీనిచే ప్రపంచమునకు సుఖమెట్లు గల్గును ?

“కుమారా ! వ్యక్తిగత శరీరావస్తా లెట్టివో, సమిష్టి సమాజావస్తలూ నట్టివే, శరీరములచేతనే ప్రపంచ మొదపుచున్నది. శరీరము ప్రపంచము కొరకునూ, ప్రపంచము శరీరములకొరకును, ఉన్నవని తెలియదగును. సమిష్టియని చెప్పబడు యీ ప్రపంచము వ్యక్తికొరకై యున్నది. నిజమునకు వ్యష్టి సమిష్టావస్తలకు భేదము లేదు. మనుష్య శరీరమునకు మూడవస్తలుండునట్లే, సమిష్టి శరీరములకుగూడ యీమూడవ స్తలుండును. ఒక దానివెంట నొకటిగా యీ మూడవ స్తలూ పున్నతములైనపుడే ప్రపంచమునకు సుస్థిరమగు శాంతి సుఖములు లభ్యపడును.

44. ఆత్మైవమ్యబుద్ధి

“తండ్రీ ! సమస్త భూత హితకార్యములలో మానవుడెట్లు మగ్నుడై యుండగలడు ?”

“కుమారా ! మొదట జెప్పినట్లు సమస్తమూ, ఒకటేనను సామ్యభావ నిశ్చయబుద్ధితో సమత్వ వ్యవహారములను జేయుచో సమస్త ప్రజలకునూ, హితము గల్గును. వ్యవహారముల జేయునప్పుడు ప్రతి వాక ప్రాణియునూ, తనకంటె వేరుగాడను, స్థిరభావముతో, తానాస్థితిని తన యందుంచి విచారించవలయును. ఆపనిలో గల్లు, హాని లాభ, సుఖదుఃఖముల ననుభవపూర్వకముగా దెలుసుకొని, వర్తమాన భవిష్యత్కాలములలో దానిచే నెట్టి లాభనష్టములు వచ్చునో, యితరులాపనిని జేయుచో తనకెట్లుండునో విచారించి, సమస్తమూ, ఆత్మరూపమను నిశ్చయ జ్ఞానముతో సమత్వ వ్యవహారముల నందరితోనూ సమముగా జేయుచుండుచో, సమస్త ప్రజా హితము జేకూరును. దీని నెవరికిని యెట్టి యప్రీతియూ నుండదు.”

45. గీతయొక్క శ్రేష్టత్వము

“తండ్రీ ! యిది మిక్కిలి చక్కనిమార్గము. ప్రపంచము నందింతకంటె చక్కని మార్గ మింకొకటి లేదు.”

“నిజము. కుమారా! నిజము. గీత సమస్తశాస్త్రముల కంటెనూ, ధర్మగ్రంథముల కంటెనూ, మానసియగ్రంథమని పేరెన్నిక గన్నది. యితర సంస్కరణలు, యితర మతగ్రంథములూ, ఈశ్వరుని, తండ్రి లేక స్వామియనియునూ, జీవులను, బిడ్డలు లేక దాసులనియునూ కాబట్టి, జీవులందరూ సోదరన్యాయముతో మెలగ వలయుననియును జెప్పుచోట, గీత, యిదియంతయూ, నీ స్వరూపమే ననియూ, నీకంటె యితరమేమియూ లేదనియూ, భిన్నభిన్నములుగా గన్పించు యీ దృశ్యములను, ఒకే శరీరమునందలి భిన్న భిన్నావయవములుగా దెలుసుకొని, అందరిని సమానముగా ప్రేమించుచూ, సామ్య వ్యవహారములను జేయమని యుపదేశించుచున్నది. తండ్రి కొడుకులకును, అన్నదమ్ములకును, స్వామి సేవకులకును, పరస్పర వైమనశ్యములతో ద్వేషభావములు గల్గుచుండును. కాని యెట్టివాడు గూడ తనను తానెన్నడూ ద్వేషించుకొనడు. యీ సిద్ధాంతముకంటె, ఉత్తమ సిద్ధాంత మనుట యట్లుండ, దీనితో సరిపోల్చుజాలు సిద్ధాంతములుగాని, మతములుగాని, సంస్కరణలుగాని లేవు. యితర సిద్ధాంతము లేవియూ సమస్తమూ నీ రూపమేనని చెప్పజాలక పోయెను. కేవలము గీత, వేదాంత గ్రంథములు మాత్రమే, అట్లు చెప్పుచున్నవి. (చూ. గీ. అ. 6 శ్లో. 29) కాబట్టి, దీనిని సార్వజనికమైన రాజవిద్యయని జెప్పియున్నారు. యెట్టి భేదములూ లేక అందరికినీ సమానాధి కారములుగల్గి సమానోపయోగమై సమాన హితమును జేకూర్చునదైయున్నది. దీనిని, ఆచరించునపుడు ధనము ఖర్చగుటగాని, శరీరమునందలి శక్తి సన్నగిలుటగాని యెద్దిధమైన యాడంబరములుగాని, యితరుల సహాయము నపేక్షించవలసిన స్థితిగాని లేక, సరళమై, శీఘ్రఫలప్రదాయనియై యున్నది. సమస్తమూ వొకటేనను సామ్యభావాచరణచే మనుష్యుడు సుఖయై విశాలభావములుగల్గి గొప్పవాడు గాగల్గుచున్నాడు. అట్లుగాక అనేకత్వ భావముచే దుఃఖమూ పతనమూ సిద్ధించును.

యితర మతగ్రంథము లనేక ధర్మములను జెప్పచూ, అవి మరణించిన తదుపరి లభించు ననుచున్నవి. గీత, అట్లు జెప్పటలేదు. యిది నగదుబేరము. దీనిలోగల మరియొక గొప్పతనమేమన, దీనిని యేకొంచెమాచరించిననూ, తత్ఫలమూరకనే పోవునదికాదు. యితర మతగ్రంథములుజెప్పిన ధార్మిక ఫలములుమరణించినతదుపరివచ్చుచో, వివిధమతములనీ, జాతులనీ, ప్రత్యేకించబడిన యీ ప్రపంచములో గీత జెప్పిన సామ్యాచరణ నెంతగా ప్రవేశపెట్టిన, అంత సుఖము వెంటనే లభించును.

యీమార్గమున నడచువ్యక్తి సులభముగా నున్నతికి బోగల్గును. (చూ. గీ. అ. 1 శ్లో 2) దీనిని ప్రారంభించిన మనుష్యుడు అసంపూర్ణముగా మరణించిననూ, తన రెండవజన్మలో యెచట వదలెనో, అచటనుండి ప్రారంభింపదగు సమస్తసౌఖ్యములూ గల గృహములో జన్మించి మరల ప్రారంభించి, ఉన్నతుడై క్రమక్రమముగా పూర్ణతాప్రాప్తి చేకొనును. (చూ. గీ. అ. 6 శ్లో. 40-45)

46. గీతాసామ్యవాద పాశ్చాత్య సామ్యవాదముల తులన.

“తండ్రీ! గీతా సామ్యభావమునకునూ, ప్రస్తుతము యూరపులో ప్రచలితమగుచున్న సామ్యభావములకునూ గల భేదమేమి?”

“కుమారా! పాశ్చాత్య సామ్యవాదము కేవలమార్థిక సామ్యవాదము. అనగా పాశ్చాత్య సామ్యవాదులు, సమస్త శరీరములనూ ఒకటిగా భావించి, సమస్త భౌతికాధికారములను సమస్త భౌతిక సుఖములను సమానముగా జేయగోరు చున్నారు. యిది యెన్నటికినీ కానివని యీతిగుణాత్మికమైన ప్రపంచములో గుణములయొక్క విచిత్ర రుచుల ననుసరించి, శరీరయోగ్యతలు భిన్నభిన్నములుగా నుండును. ఆ, యా, శరీరయోగ్యత ననుసరించి, భౌతికాధికారములూ సుఖవిలాసములూ భిన్న భిన్నములుగా నుండి, యోగ్యములై యుండును. అనగా వేర్వేరుగా నుపయోగపడుచుండును. మరియునూ మనుష్యులు తమతమ కర్మానుగూఢములైన ఫలములకు మాత్రమే

సామ్యవాద సిద్ధాంతము

యధికారులై యుండు రను సిద్ధాంతము చాటరానిది. గీత సమస్త ప్రాణుల వాస్తవిక ఏకత్వము సత్యమైనదనియు, గుణములయొక్క గతులు వేర్వేరు కల్పితములై యుండుననియునూ చెప్పచూ గుణముల ననుసరించి కార్యాధికార భోగముల నేర్పరచుచున్నది. కాబట్టి గీత జెప్పచున్న సమత్వయోగము చాలదృఢమైనది. యీ సిద్ధాంతము సమస్త ప్రాణులకునూ, హితకరమై, యెల్లప్పుడు స్థిరముగా నుండునదియై యున్నది. పాశ్చాత్యుల, ఆర్థిక సామ్యవాదము సమస్త ప్రాణులయొక్క వాస్తవిక యేకత్వమునకు మహత్వము నిచ్చుట లేదు. అది కేవలము, ఆర్థిక సమానతకు మాత్రమే మహత్వమునిచ్చుచున్నది. కాబట్టి, ఆ సిద్ధాంతముచేత మానవులకు మేలు గలుగజాలదు. అది దీర్ఘకాలమువరకు నిలచునదికూడకాదు.”

47. అపాత్రునకు గీతోపదేశ మేల చేయరాదు.

“తండ్రీ ! పదునెనిమిదవ యధ్యాయములోని 67వ శ్లోకములో శ్రీకృష్ణుడు, తపస్సుచేయనివానికిని, భక్తిభావము లేనివానికిని, నన్ను దూషించువానికిని, వినుటకు యిచ్చలేనివానికిని, యీ యుపదేశమియరాదని చెప్పియున్నాడు. యిట్టి సార్వజనికమగు శాస్త్రము నట్లుజెప్పటలో సంకీర్ణత్వమునూ బలహీనత్వమునూ తెలియబడుట లేదా ?”

“కుమారా ! 18 వ యధ్యాయములో మూడు విధములగు సాత్విక తపసును శిష్టాచారములను జెప్పియున్నాడు. అట్టి శిష్టాచారములు లేని వారికినీ, యీ విషయములో భక్తిశ్రద్ధలు లేనివానికిని, విన నిచ్చగించనివానికిని, భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుని మహత్వమెరుగక దూషించువానికిని, యిట్టియుపదేశము నిరర్థకమేగాక మిక్కిలి హానికరముగూడ నగును. ఏలనన వాడు దీనికి వ్యతిరేకార్థములను గూర్చి, అనర్థములనుజేసి కూర్చొనును. కాబట్టి, అట్టివారి కీయుపదేశము నిష్ఫలమని యుండెను. దీనివలన సంకీర్ణత్వముగాని, బలహీనత్వముగాని యెంచరాదు. యిట్టి దివ్యోపదేశము నిచ్చుటకు

ముందు, మనుష్యునకు, ఆచరణ శిక్షనిచ్చి, శ్రద్ధను గల్గజేసి భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణునియెడ భక్తిని గలుగజేసి పాత్రు నొనర్పవలయు ననుటయే దీని నిజాభిప్రాయము.”

48. గీత రాజనీతి తంత్రమా ?

“తండ్రీ! కొందరు వ్యక్తులు శ్రీకృష్ణుడు మిగుల కుటిల రాజనీతిజ్ఞుడనియును, యీయపదేశము కౌరవ పాండవులను పోరించి ప్రజల నణచుటకు జేయబడిన గొప్ప కుతంత్రమనియునూ జెప్పుచున్నారు.”

“కుమారా! మనుష్యుడు తన మనోవృత్తి ననుసరించి యితరులను జూచుచుండును. మహాపురుషులయందు సైతము లోకులు తుచ్చమైన తమ వ్యక్తిత్వ భావముల నారోపించి వారిని తమవంటి స్వార్థపూరితుడగు వ్యక్తి యనియే భావింతురు. కుటిలరాజనీతితో నిండిన మనస్సుగల ప్రజలాతనిని మిగుల రాజనీతిజ్ఞుడనియును, యితరుల నణచి యెద్దిధిచేసిననూ తమ స్వార్థ సిద్ధిని గాంచుటే బుద్ధిమత్తతయని యెంచువారాతనిని మిక్కిలి తంత్రజ్ఞుడనియును, విషయలంపటులాతని లంపటుడనియునూ జెప్పుచున్నారు. వీరియొక్క రాజసతామసబుద్ధులు, భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుని సర్వాత్మాభావ రహస్యమును గ్రహించ నేరవు. సర్వభూతహిత సామ్యాచరణలోలురగు ఆత్మజ్ఞానులీ యజ్ఞానుల భౌతికదృష్టికి మిక్కిలి చెడుగా, అప్రయోజకులుగా గన్పింతురు. నిశాచరులకు పగ లంధకారముగా గన్పించుననిన, అది వారి దృష్టిదోషము. (చూ. గీ. అ 2 శ్లో 69) భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుడు, లోక కళ్యాణమునకై యనేకమంది దుర్మార్గులగు రాజులను వధించెను. కాని, వారి వారి రాజ్యములకు వారి యుత్తరాధికారులనో లేక దానికి నీతిపూర్వకమగు హక్కుదారులనో నియమించియుండెను. మహాశక్తిసంపన్నుడయ్యునూ యేరాజగద్దయపై గూడ తాను గూర్చుండలేదు. నిజమునకు భగవానుడట్టి కుటిల రాజనీతిజ్ఞుడగుచో అట్లు జేసి

యుండునా ? అతడు నాకీ రాజ్యము గావలెననిన, కాదనువారు గలరా ? కాని, ఆతనికా తలంపావంతయునూ లేదు. ఉండుచో ప్రస్తుత దురాగతులగు రాజులవలె తానొక సామ్రాట్టై కూర్చుండి యుండువాడు. కాని, అతడు పరిపూర్ణుడు. రాజ్యమహిమ, ఆతని యెదుర తృణసమానము. ప్రేషల్లలో గోపికలతో క్రీడించునెడ తాను తన మాయచే, ఒకే సమయమున అనేకమంది కృష్ణులూ, ననేకమంది గోపికలుగా క్రీడించు చుంజెనని వర్ణించి యుండిరి. పదునారు వేల గోపికల యిండ్లలోనూ, అష్టభార్యల యిండ్లలోనూ ఒకే సమయమున క్రీడించునట్టి యతాకిక శక్తి యెవరియందుగలదో కొంచెముహించి చూడుము. అట్టివానికి, రాజ్యవిషయాసక్తులెట్లుండ నేర్చును.”

49. అవతార వాదములు

“తండ్రీ ! అనేక రూపములను ధరించుట యనునది కల్పితమని వీరు జెప్పుచుందురు.”

“ఔను. ఏ యే కార్యములు వీరికిష్టములై బుద్ధికి సాధ్యములని తోచునో, వానినిమాత్రము సత్యములందురు. ఏవిమిక్కిలి గంభీరములై వీరి చిన్న చిన్న మ స్తిష్కముల కందరానివై యుండునో, వాని సత్యములందురు. ఎవనికెట్టి మ స్తిష్కముండునో వాడితరుల కార్యముల నట్లే యోచించుచుండును. ఎవనికండ్ర కెట్టి రంగుగల యద్దముండునో వానికట్టి రంగుతోనే లోకము గన్పించును. చలువరాతితో నిర్మించిన రాజమహాలునందు సైతము చీచు రంధ్రములనేవెదకుచుండును. అట్లే కుటిల మనోవృత్తిగల మనుష్యులు గీతవంటి యమృత హృదములో సైతము, కూటనీతి, మోసము, దగా యను హాలాహలమునే నెమకుచుందురు. నిజమునకు శ్రీకృష్ణుడు తనను సర్వభూతములయందునూ సమముగా నుండువానినిగాను, సర్వమూచేయుచూ అకర్తనుగాను చెప్పుకొనుచున్నాడు. (చూ గీ 4 శ్లో 6 నుం 14 వ) వాని దివ్యజన్మకర్మ రహస్య మీదూషిత భౌతిక దృష్టిచే గ్రహింప జాలము. ఈ రహస్యమును తెలుసుకొనుటకు విశుద్ధాధ్యాత్మిక

దృష్టి యుండవలయును. మంచిచెడులు రెండునూ సాపేక్షద్వంద్వములు, భగవంతుడు మంచి చెడులుగల సమస్తవిశ్వమునూ తనలో జూపినప్పుడు, ప్రపంచములోగల మంచిచెడులాతనిలో సమావేశమై, పరస్పరము సమసిపోవుచున్నవి. అతనిలో ప్రత్యేకమంచిగాని ప్రత్యేక చెడుగాని లేదు. అతడట్టివాడగుటచేతనే మన హిందువులాతనిని పరిపూర్ణావతారమని యెంచుచున్నారు.”

“తండ్రీ! స్వతంత్రమై సర్వవ్యాపకమై సర్వశక్తిసమన్వితమై, అఖండ, అనంత, అపరిమిత యీశ్వరీయశక్తి, ఒకప్రత్యేక శరీరముగా నెట్లవతరించగలదు?”

“కుమారా! అతడు సర్వశక్తిసంపన్నుడగునప్పుడు, సర్వ ప్రపంచమాతని రూపములచే నిండియున్నప్పుడేదేని ప్రత్యేకసమయములో నేదేని యొక విశేష విభూతిప్రదముగానో లేక ననంతైశ్వర్యములచే ప్రకాశించు చమత్కారమైన రూపముగానో గన్పించుట జరుగజాలదా? జగన్నిర్మాతయై సమస్త ప్రపంచమునకు స్వామియై సర్వరక్షకుడగు యీశ్వరుడు తనచే నిర్మించబడిన ప్రపంచమునందు చక్కని వ్యవస్తా లేర్పరచుకొరకై యేదేని విశేషమగు రూపముతో ప్రత్యక్షమగుచో నాతనిసర్వవ్యాపక సర్వరక్షకత్వముల కెట్టిలోపము వచ్చునందువు?”

“తండ్రీ! అతడొక ప్రత్యేక వ్యక్తియైనప్పుడు పరిమితుడగును గదా? తిరిగి సర్వ వ్యాపకు డెట్లు గాగల్గును?”

“కుమారా! మేము, భగవంతుడు సర్వవ్యాపకుడనియూ, యీప్రపంచమునందుగల వివిధ రూపములాతనివే ననియూ జెప్పునప్పు డిట్టి కుశంకల కవకాశమెచ్చుట? యేదేని చమత్కారముగల విశేష రూపమున భగవంతుడు ప్రకటితుడగుచో ఎవ్వరూత డారూపముననే పరిమితుడయ్యెనందురో వారాతని సర్వవ్యాపక సర్వశక్తిత్వములను సత్యమును తిరస్కరించిన వారగుచున్నారు. ప్రపంచములో నాయాసమయముల యందు విశేష చమత్కారము గల వ్యక్తులూ, శక్తులూ పుట్టుచునే యుండును. అవి యన్నియూ నా

పరమాత్ముని రూపములు, లేక యవతారములు. ఈశ్వరు డొకే స్థానమున నుండుననియును, ప్రత్యేక వ్యక్తియనియును యెంచుచుండువారి యీశ్వరు డవతార భారణ చేయజాలక, ఉన్నచోటనే గూర్చుండి ప్రపంచ వ్యవస్థలను సరిజేయుటకై తనకడగల మైగంబర దిగంబరులనో, లేక తన బిడ్డలనో పంపి నిశ్చింతుడైన నగు గాక. కాని, హిందువుల యీశ్వరుడు మాత్రము సర్వవ్యాపకుడు, సర్వ శక్తి సంపన్నుడు, సర్వమూ చేయుచూ, చేయించువాడు నై యున్నాడు. కాబట్టి అతడెట్టి రూపముచే ప్రకటితుడైననూ, అతని సర్వవ్యాపకత్వమునకు తృణ సమాన లోపముగూడ గలుగదు.”

50. మహాభారతము కల్పితగ్రంథమా ?

“తండ్రీ ! కొందరు, మహాభారత మైతిహాసకముగాదనియును, కృష్ణార్జునులైతిహాసిక పురుషులు గారనియును, కేవలమొక మహా బుద్ధిశాలియగు పురుషుడు, దేవాసుర ప్రవృత్తుల సంఘర్షణకు మహా భారత యుద్ధమును రూపము నిచ్చి, ఆసురీ ప్రవృత్తులను జయించు కొరకై గీతోపదేశములను గల్పించినాడని చెప్పుచున్నారు. దీనిని మీరేమందురు ?”

“కుమారా ! ఆవిధముగా జెప్పువారల కడ నేమైన ప్రమాణముగలదా ? లేదు. అది కేవలము వారి నిరంకుశపోకడ. మహాభారత యుద్ధమును, కృష్ణార్జునులును, గలరనుటకు గీతయే ప్రబలనిదర్శనము. మహాభారత యుద్ధారంభమున భారతకారు డగు శ్రీవేదవ్యాసుడు, భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుడర్జునునకు గీతోపదేశము జేసినట్లుగా జెప్పియున్నాడు. మరియు ననేక పురాతన గ్రంథములయం దీవిషయమై యనేకప్రమాణములుగలవు. అయిననూ వాదమునకై కొంతవరకు దీనిని వప్పుకొందము. నిజమే ! యిది యంతయూ కల్పితమే. దాననేమగును. వేదాంత సిద్ధాంతము ననుసరించి ప్రపంచమంతయూ కల్పితమే యగుచున్నది. ప్రపంచములో గల యితర, అనంత కల్పనలవలెనే మహాభారత యుద్ధమునూ

గీతాలోపదేశములునూ కల్పితములేనని జెప్పిననూ హానిలేదు. మన మందరమునూ యీ కల్పిత ప్రపంచములోని కల్పిత వ్యవహారముల కల్పనలనేగదా జేయుచున్నాము.”

51. పరస్పర వ్యతిరేకభావములు

“తండ్రీ! ఒక శంకమాత్రము మిగిలియున్నది. భగవంతుడు, 31 వ యధ్యాయములోని 35 వ శ్లోకములోనున్నా, 18 వ యధ్యాయములోని 47 వ శ్లోకములోనున్నా, సమస్త ప్రజలకున్నా తమ తమ ధర్మములే శ్రేష్ఠములని చెప్పియున్నాడు. మరల 18 వ యధ్యాయములోని 63 వ శ్లోకములో, “అన్ని ధర్మములనూ త్యజించి, నీవు నారక్షణ లోనికి రమ్మ” అని చెప్పియున్నాడు. యిట్టి పరస్పర వ్యతిరేక భావములకు కారణమేమైయుండు.”

“కుమారా! గీతయొక్క మూలము, ఒకే సమత్వయోగము. అట్టిచో పూర్వాపర విరోధ భావములేలయుండును. గీతలో యెచ్చటనూ, అట్టి విరోధభావములులేవు. సమస్తమూ వకటేనను జ్ఞానముతో కూడిన సామ్యభావములతో తమకు యోగ్యములగు సాంసారిక వ్యవహారములను జేయుచుండు మనుటయే గీతావ్యవహారము. యీ విషయమును బలపరచుటకునూ, ఆచరింపజేయుటకునూ, అనేక విషయముల నుల్లేఖించవలసివచ్చెను. కాబట్టి యేమాటకుగూడ పరస్పర విరోధభావములుండవు. ఎచ్చటనైననూ విరోధభావము గన్పించుచో, పూర్వాపరసందర్భములను చక్కగావిచారించి విషయమును గలుపుకొనవలయును. భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణునియొక్క యీ వ్యవహారోపదేశములో అసంబద్ధత్వ ముండనేరదు. యిచ్చటి ధర్మశబ్దమునకు గన్పట్టు విరోధభావములు సత్యములుగావు. ఏధర్మ మెవనికి స్వభావమో వాడద్దాని నాచరించుటయే వ్రతమై న ధర్మము. అది దారితప్పనదిగాదు. ఎట్లు కంటికి చూచుట, ముక్కునకు వాసన జూచుట, చెవులకు వినుట, బుద్ధికి విచారించుట, మనస్సునకు సంకల్పించుట, శరీరమునకాకలిదప్పికలుగల్గుట, ముఖ్యధర్మములో, అట్లే

మనుష్యుడు తన స్వభావసిద్ధమైన గుణముల కనుగుణ్యమైన కర్తవ్య కర్మలు జేయుచుండును. యిట్టి స్వాభావికమైన కర్మలనే ధర్మములను చుందురు. అవి తప్పిపోక మిక్కిలి పుష్యుక్తములై యుండును. కాని అజ్ఞానకారణముచే విధించబడి, ఒప్పుకొనబడియున్న కుల, మత, సాంప్రదాయములను భేద ధర్మములను త్యజింప వలసినదిగా గీత బోధించుచున్నది. వీనినిత్యజించమనియే భగవంతుడు జెప్పచున్నాడు”

52. అంతిమశ్లోక టిప్పణి

“తంద్రీ! చివరిశ్లోకములో సంజయుడు, కృష్ణార్జనులున్నకడ, విజయము, నీతి, ధర్మములుండునని చెప్పియున్నాడు. కాబట్టి కృష్ణార్జనులు లేని యీ వర్తమానకాలములో యివి యుండరాదుగదా?”

“కుమారా! ఆ శ్లోకములో సంజయుడు చెప్పినది, యోగీ శ్వేరుడగు కృష్ణుడునూ, అనగా సమస్తమూ ఒకటేనను, ఏకత్వ భావ పరిపూర్ణ స్వరూపుడగు శ్రీకృష్ణుడున్నా, “ధనుర్ధారి యర్జనుడు అనగా యుక్తిసహితుడైన శక్తిసంపన్నుడగు అర్జనుడున్నా అని దీని యర్థము. దీని తాత్పర్యమేమన, ఎచ్చట విద్యాబలములు గల్గి సమస్తమూ వకటేనను సామ్యభావము లుండునో అచ్చట, నీతి, లక్ష్మి, విజయములుండును. ఎచ్చట విద్యాబుద్ధులు లేక ఏకత్వభావ ముండదో అచ్చట దరిద్రము, అవినీతి, దాస్యము, మూర్ఖత్వము లుండును. కుమారా! యిది ప్రత్యక్షమేగదా?”

త ప్పొ ప్పు ల వ ట్టి క

పుట	పంక్తి	తపస్వ	ఒప్పు
2	7	నన్యాసిని	నన్యాసి
11	2	నడువ	నడువ
12	2	విభాగవగఽములను	విభాగవర్గములు
22	22	జేసేను	జేసెను
33	23	తప్పకొనదు	ఒప్పుకొనదు
34	13	సర్వరూప	స్వరూప
35	12	గలి	గల్గి
39	9	యుంచినది	యుంచినవి.
41	11	దీనము	ధీనము
46	2	జ్ఞాన	అజ్ఞాన
47	5	పరిమితమై	పరిమితమై యుండదు.
47	17	వేషణభాషణ	వేషభాష
47	20	మనేక	అనేక
47	27	సమాబద్ధ	సీమాబద్ధ
48	21	లేనప్పుడూ	లేనప్పుడు
50	4	సాధారణ	సాధారణ
50	16	పదార్థ	పదార్థ
51	1	పురుషులు	పురుషుడు
		శరీరములను	శరీరమును
59	23	యందవిశ్వాసము	యంధవిశ్వాసము
60	14	సహజములను	సహజగుణములను
61	7	సామాన్యపురుషుడు	సామ్యపురుషుడు
62	5	వస్తుతే	వస్తుతః
62	23	యంఖనిష్ట	యందు ఖనిష్ట
64	1	చేకూరు	చేయు కృర
66	7	ప్రేరణలు లనేకము	ప్రేరణ లనేకము
67	9	సంకల్పములనే	అట్టి సంకల్పములనే

